

POLITIIKKATIETEET
YHTEISKUNTATIETEELLINEN TIEDEKUNTA
LAPIN YLIOPISTO

HUKKAJOEN HILJAISET MARTTYYRIT

Julkisen oikeuttamisen analyysi Hukkajoen raakkuihin liittyvästä julkisesta keskustelusta

Sini Pyy
Pro gradu -tutkielma
Politiikkatieteet, kansainväliset suhteet
Ohjaaja: Juho Kähkönen
Lapin yliopisto
Kevät 2025

Lapin yliopisto

Tiedekunta: Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta

Työn nimi: Hukkajoen hiljaiset marttyyrit: Julkisen oikeuttamisen analyysi Hukkajoen raakkuihin liittyvästä julkisesta keskustelusta

Tekijä: Sini Pyy

Koulutusohjelma/oppiaine: Poliittikatieteet, kansainväliset suhteet

Työn laji: Pro gradu -tutkielma _x_ Lisensiaatintutkimus __

Sivumäärä: 86, liitteiden lukumäärä: 1

Vuosi: 2025

Tiivistelmä:

Tarkastelen pro gradu -tutkielmassani elokuussa 2024 Suomussalmen Hukkajoella tapahtuneen epäillyn ympäristörikoksen herättämää julkista keskustelua. Tapahtumassa metsäkone ylitti useaan otteeseen erittäin uhanalaisen jokihelmisimpukan eli raakun asuttaman puron, johtaen tuhansien raakkuyksilöiden kuolemaan. Tutkimukseni tavoitteena on selvittää, millaisia toimia julkisessa keskustelussa vaadittiin välittömästi tapahtuman jälkeen ja millaisia moraalisia oikeutuksia näiden vaatimusten perusteluissa hyödynnettiin.

Aineistoni koostuu mediassa käydystä julkisesta keskustelusta noin kahden kuukauden ajalta tapahtuman jälkeen. Metodologisesti lähestyn tapausta Eeva Luhtakallion ja Tuomas Ylä-Anttilan kehittämän julkisen oikeuttamisen analyysin (JOA) avulla. Menetelmän avulla tarkastelen keskustelussa esitettyjä vaateita ja sitä, miten niitä perusteltiin eri oikeuttamisen maailmojen avulla. Tulosten tulkinnassa hyödynnän Rafi Youattin ajattelua lajienvälisestä politiikasta, jonka avulla tuon esiin raakkujen toimijuuden osana yhteiskunnallista keskustelua.

Keskustelussa esiin nousseet vaatimukset jakautuivat neljään pääteemaan: yleiseen luonnonsuojelukeskusteluun, ympäristölainsäädäntöä koskevaan keskusteluun, metsäteollisuuden toimintaedellytyksiin ja maineeseen liittyvään keskusteluun sekä viranomaistoiminnan tehostamiseen. Oikeuttamisen maailmoista keskustelussa korostuivat erityisesti ekologian, markkinoiden ja kansalaisuuden maailmat, jotka esiintyivät usein myös rinnakkain. Ekologisen maailman oikeutuksia hyödynnettiin lähes kaikissa vaateissa, mutta harvoin yksinään riittävinä perusteluina.

Tutkielmani keskeinen johtopäätös on, että Hukkajokea koskevaa julkista keskustelua ohjasivat vahvasti antroposentriset ja kapitalosentriset maailmankuvat, jotka loivat jännitteen taloudellisten intressien ja luonnon monimuotoisuuden suojelun välille. Lajienvälisen politiikan näkökulmasta Hukkajoen keskustelu toimi hetkenä, jossa ihmisyhteisön ja raakkujen välistä suhdetta määriteltiin uudelleen, ja raakut nousivat osaksi poliittista tilaa kuolemallaan ja läsnäolollaan. Lajienvälisen politiikan näkökulma täydentää julkisen oikeuttamisen analyysin paljastamia oikeuttamisen rakenteita osoittamalla, että poliittinen toimijuus ei rajoitu vain inhimillisiin toimijoihin, kyseenalaistaen oikeuttamisteoreettisen tarkastelun sopivuuden lajienvälisen konfliktien analysointiin.

Avainsanat: luonnonsuojelu, ihminen-eläinsuhde, ympäristörikokset, kansainväliset suhteet, jokihelmisimpukka

_x_ Tutkielma ei sisällä muita kuin tekijän/tekijöiden omia henkilötietoja.

Sisällysluettelo

1 Johdanto	1
2 Tutkielman tausta.....	5
2.1 Raakku, uhanalaisuus, luontokato ja keskeinen raakkuja koskeva ympäristölainsäädäntö	5
2.2 Suomen metsäsektori	8
2.3 Metsäpolitiikka ja poliittinen luonto.....	9
2.4 Planetaarinen politiikka ja monilajinen oikeudenmukaisuus	12
3 Lajienvälinen politiikka teoreettisena viitekehyksenä	15
3.1 Suvereniteetti lajienvälisen politiikan kontekstissa	16
3.2 Rajat ja rajallistaminen lajienvälisessä politiikassa.....	17
3.3 Turvallisuus ja turvallistaminen lajienvälisen politiikan kontekstissa	19
4 Aineisto ja metodologia	20
4.1 Aineistona mediakeskustelu	20
4.2 Metodologia.....	21
4.3 Analyysin toteutus	28
4.4 Tutkielman eettiset lähtökohdat ja tutkijan positio.....	29
5 Julkisen oikeuttamisen analyysi Hukkajoen konfliktista.....	31
5.1 Aineistossa esitetyt vaateet	31
5.2 Oikeutusten maailmojen esiintyminen aineistossa	44
6. Lajienvälisen politiikan näkökulmia Hukkajoen raakkukonfliktiin	58
6.1 Suvereniteetin laajennusta Hukkajoella.....	58
6.2 Lajienvälistä rajanvetoa	62
6.3 Turvallisuutta ja hallintaa lajienvälisissä suhteissa.....	65
7 Yhteenveto	68
8 Pohdinta	71
Lähteet.....	75
Liitteet	81

1 Johdanto

Elokuussa 2024 katajainen kansa kohahti, kun Suomussalmella, Kainuun maakunnassa, sijaitsevalla Hukkajoella, metsäyhtiö Stora Enson tilaamalla hakkuutyömaalla tapahtunut epäilty ympäristörikos nousi uutisotsikoihin. Utusten mukaan metsäkoneet olivat ylittäneet satoja kertoja joen, jossa sijaitsee erittäin uhanalaiseksi luokiteltujen jokihelmisimpukoiden eli *raakkujen* esiintymä. Yliajojen seurauksena jopa tuhansien uhanalaisten raakkujen epäillään kuolleen joko välittömästi metsäkoneen alle, tai yliajojen nostattaman lietteen seurauksena. Oulun poliisi tutkii tällä hetkellä Hukkajoen tapahtumaa törkeän luonnonsuojelurikoksen nimikkeellä (Ruonakoski 2024a). Tässä Pro Gradu -tutkielmassa tarkastelen Hukkajoen tapahtumia koskevaa julkista mediakeskustelua tulkiten siinä esitettyjä vaatimuksia sekä niiden perusteluina hyödynnettyjä argumentteja heijastaen niitä laajempaan keskusteluun neoliberalistisesta metsäteollisuudesta ja muunlajisten oikeuksista suhteessa luonnonvarojen käyttöön. Analysoin keskustelua Luc Boltanskin ja Laurent Thévenotin Oikeuttamisteoriaan ([1991] 2006) perustuvan, Eeva Luhtakallion ja Tuomas Ylä-Anttilan (2011) luoman julkisen oikeuttamisen analyysimetodin (JOA) avulla, hyödyntäen tulkinnassani myös lajienvälisen politiikan käsitteistöä Rafi Youattin (2020) mukaan. Tässä tutkielmassa ei ole käytetty tekoälyä.

Tapahtuma on nostanut julkisen keskustelun keskiöön erityisesti nykyisen ympäristölainsäädännön sekä muiden suojelutoimien puutteet vastaavien rikosten estämiseksi, sekä yritysten ja yksityisten ihmisten vastuukysymykset ja roolit maankäyttö-, maanomistajuus- sekä luonnonsuojelukysymyksissä. Hukkajoen tapahtumien jälkeen lainsäädännöllistä lisäsuojelua on ehdotettu tutkielman kohteena olevan julkisen keskustelun lisäksi esimerkiksi lakialoitteen (Kivelä ym. 2024) ja Euroopan Unionin parlamentille osoitetun kirjallisen kysymyksen muodossa (Ohisalo 2024). Muutoksia lainsäädäntöön ei ole toistaiseksi toteutettu. Valtiollisia luonnonvarapalveluita tuottavan Metsähallituksen mukaan nykyisen lainsäädännön tulisi pystyä estämään Hukkajoen kaltaiset tapahtumat (Ahonen 2024), mutta Hukkajoen realiteetit osoittavat toiseen suuntaan.

Ennen yksityiskohtien selviämistä Hukkajoen tapahtumaa arveltiin julkisessa keskustelussa vahingoksi ja yksittäisen metsäkonekuskin välinpitämättömyydestä johtuvaksi teoksi, mutta tiedon lisääntyessä alkoi kuitenkin vaikuttaa, että konfliktin taustalla saattaa olla laajempia rakenteellisia tekijöitä. Pian tapahtumien jälkeen selvisi, että Hukkajoen yliajot oli kirjattu Stora

Enson tuottamaan hakkuusuunnitelmaan (Aaltonen 2024). Lisäksi Kainuun Puolangalta löydettiin toinen Stora Enson hakkuukohde, jonka suhteen on epäilty, että raakkukohde oli ylitetty lainvastaisesti. Siitäkin on aloitettu rikostutkinta (Ruonakoski 2024b). Metsähallituksen mukaan raakkujokien ylityksiä on tullut sen tietoon vuoden aikana “kaksinumeroinen luku”. Myös Hukkajokea on ylitetty aikaisemmin vuonna 2011, tosin vähäisemmin vahingoin. Kuten metsähallituksen projektipäällikkö Pirkko-Liisa Huhta totesi medialle: “Tämä tuore tapaus ei ole yksittäistapaus mitenkään muuten kuin mittakaavaltaan ja siinä, että biologit sattuivat paikalle.” (Eskonen 2024.) Julkinen keskustelu Hukkajoesta ja sen raakuista laajeni nopeasti keskusteluun metsäteollisuuden toimintakulttuurista ja sen vastuullisuuslupausten paikkansapitävyydestä. Kuten kirjailija Juha Kauppinen kolumnissaan tiivisti: “Raakuissa nähdäkseni manifestoitui pinnan alla kytenyt kiukku, laaja tyytymättömyys metsien kohteluun ylipäänsä. Se, kuinka metsät runnellaan avohakkuin, vedet sotketaan ojituksin ja metsälajisto riutuu.” (Kauppinen 2024).

Oma kiinnostukseni aihetta kohtaan kumpuaa halusta ymmärtää tapahtuman mahdollistaneita yhteiskunnallisia rakenteita, arvopohjaa sekä kulttuuria tilanteessa, jossa ilmiöt kuten luontokato ja kuudes sukupuuttoaalto uhkaava sekä ihmisten että muiden olentojen elinmahdollisuuksia, ja tarvittavilla muutoksilla negatiivisen kehityksen pysäyttämiseksi on kiire. Kestävyyshämmästyksen valtavirtaistuminen vaatisi laajoja muutoksia eri tasoilla, sekä laajemmin yhteiskunnassa sekä päätöksenteossa, mutta myös asenteiden saralla (Marttila ja Lukkarinen (toim.) 2022; Paulomäki ym. 2023, 7). Viimeisimmän tiedon valossa suomalaisten pitävät luontoa erittäin tärkeänä, mutta riittävät toimet luontokadon hidastamiseksi eivät etene tarvittavaa vauhtia. Luonnon arvostuksen sekä luonnontilan parantamisen edistämiseksi tehtävien toimien välillä onkin havaittu ristiriita, joka hidastaa biodiversiteettikriisin ratkaisua. (Paulomäki ym. 2023, 7.) Vaikka luontoa arvotutkimusten valossa pidetään korkeassa arvossa, ja valtaosa suomalaisista on huolissaan luonnon tilanteesta, nykyisten luonnonsuojelutoimien riittävyys jakaa silti suomalaisten mielipiteitä (Ympäristöministeriö 2025). Tässä tutkielmassa pyrin tarkastelemaan, miten nämä lähtökohdat välittyvät julkisessa keskustelussa. Lisäksi tarkastelen sitä, miten keskustelussa vahvistetaan tai pyritään muuttamaan olemassa olevia käsityksiä siitä, miten luontoa tulisi kohdella, millaiset luonnonsuojelutoimet nähdään riittävinä eri tahojen näkökulmasta, ja millaisena keskusteluun osallistujien suhde raakkuihin keskustelussa näyttäytyy.

Ilmastonmuutoksen, luontokadon sekä kuudennen sukupuuttoaalton edetessä on ensiarvoisen tärkeää luoda vaihtoehtoisia narratiiveja luonnon ja ihmisen suhteesta sekä valtahierarkioista,

ja koen Hukkajoen tapahtumisen antavan erinomaisen lähtökohdan näiden kysymysten pohtimiseen. Tutkielmani lähtökohdaksi on siis pohdinta siitä, millä tavalla olosuhteet mahdollistivat Hukkajoen raakkutuhon, ja millaisia vaateita ja niiden vastineita mediassa esitettiin tapahtuman jälkeen vastaavien tapahtumisen ennaltaehkäisemiseksi. Tarkastelen tapauksesta nousutta keskustelua kansainvälisten suhteiden kontekstissa, seuraten Youattin (2020) huomiota siitä, että muunlajisten ja ihmisten välinen politiikka muistuttaa luonteeltaan vahvemmin suverenien valtioiden välistä, kuin valtion ja kansalaisen välistä suhdetta.

Yhdistämällä tutkielmani metodologisenä lähtökohdaksi oikeuttamisteoreettisen tarkastelun, jonka keskiössä ovat esitettyjen toimien (inhimilliset) moraaliset lähtökohdat ja näkemykset yhteisestä hyvästä, lajienvälisen politiikan lähestymistapaan, jossa raakkujen toimijuus ja rooli konfliktin osapuolena on keskeistä, kykenen tarkastelemaan Hukkajoen tapahtumia aikaan ja paikkaan sitoutuneena, tuotettuna ilmiönä, jonka rakentamiseen ovat osallistuneet sekä inhimilliset toimijat, että Hukkajoen raakut itse. Näin käänän tutkimuksellisen katseeni siihen, miten Hukkajoen tapauksesta käydyssä keskustelussa politisoidaan lajienvälisiä suhteita eri toimijoiden taholta, sekä sitä, millaisiksi suhteet muodostuvat, tarkastellen samanaikaisesti keskustelusta välittyviä toimijoiden välisiä valtasuhteita ja hierarkioita, sekä yhteisen hyvän periaatteita, joiden varaan näitä suhteita rakennetaan. Lähestyn Hukkajoen konfliktia raakkujen näkökulmasta, asettaen lajin oikeuden olla olemassa keskeiseksi lähtökohdaksi tutkielmaa, pyrkiessäni välttämään antroposentrisen katsantokannan sudenkuopat tutkiessani eläimen ja ihmisen välistä kohtaamista. Tutkimuksen aineistona olen hyödyntänyt Hukkajoesta ensimmäisen noin kymmenen viikon aikana julkaistua uutisointia eri medialähteistä. Aineistoni koostuu yhteensä 57 artikkelista, jotka on julkaistu Ylen, Helsingin Sanomien, Iltasanomien, Iltalehden, Maaseudun Tulevaisuuden, Kainuun Sanomien tai Ylä-Kainuun internet-sivuilla tai näköislehdessä.

Hypoteesini on, ettei Hukkajoen raakkutuhossa ole kyse vain yksittäisestä, lokaalista tapahtumasta, vaan että se on heijastusta laajemmasta, antroposentrisestä tai kapitalosentrisestä maailmankuvasta, jonka ihmis- ja pääomakeskeiset ajatusmallit mahdollistivat tuhansien suojeltujen jokihelmsimpukoiden kuoleman. Analysoin työssäni mediassa julkaistuja mielipidekirjoituksia, kolumneja, pääkirjoituksia sekä henkilöhaastatteluja ensimmäisen kahdeksan viikon ajalta tapauksen jälkeen. Analyysin toteutan Julkisen oikeuttamisen analyysimetodilla. Tavoitteenani on kuvata julkisuudessa esitettyjä luonnonsuojeluun ja muihin toimiin liittyviä

vaatimuksia ja niiden perusteluja, samalla kuvaten valtiokeskeisen luonnonsuojelun mahdollisia rajoitteita luonnonsuojelurikosten ennaltaehkäisyssä.

Työssä on kaksi tutkimuskysymystä: 1. *Millaisia vaateita Hukkajoen raakkuja koskevassa julkisessa keskustelussa esitettiin, ja miten vaateita oikeutettiin?*

2. *Millaisina vaateiden muodostamat luonnonsuojelukiistat näyttäytyvät lajienvälisen politiikan linssin läpi tarkasteltuna?*

Aihe on tällä hetkellä hyvin ajankohtainen, ja Hukkajoen tapahtumien nostama keskustelu on yhä käynnissä. Aihe asettuu kansainvälisten suhteiden keskustelussa antroposeenin ja kapitaloseenin (kapitaloseenista ks. esim. Crutzen ja Schwägerl 2011; antroposeenista ks. esim. Moore 2014) esitettyjen kriisien taitekohtiin, ja ajankohtaiseen pohdintaan posthumanististen maailmankuvien sekä vaihtoehtoisten ihmisen ja luonnon suhdetta kuvaavien teorioiden tarpeesta tulevaisuuden kansainvälisen politiikan järjestäytymiseen ilmastonmuutoksen ja muiden planetaaristen rajojen ylittymisen uhatessa globaalia turvallisuutta.

Tutkielmani etenee rakenteellisesti seuraavalla tavalla. Esittelen johdantoluvun jälkeen luvussa kaksi tutkimukseni kannalta olennaiset taustatiedot sekä käsitteet. Avaan ensin sekä raakkuihin, metsäteollisuuteen että luonnonsuojeluun liittyviä lähtökohtia, minkä jälkeen kuvailen laajemmin luonnon poliittisuutta sekä tutkielman aiheen kytkeytymistä laajempiin planetaarisiin kehityskulkuihin. Tutkielman taustan esiteltyäni siirryn luvussa kolme teoreettisen viitekehyksen pariin, käsittelemällä lajienvälisen politiikan keskeiset käsitteet, sekä sen, miten tulen teoriaa hyödyntämään tutkielmassani. Luvussa neljä esittelen tutkielmassani hyödynnetyn aineiston, julkisen oikeuttamisen analyysimetodin sekä oikeuttamisteorian sekä oikeuttamisen maailmat. Tässä luvussa käsittelem myös analyysin toteutustavan, tutkielman eettiset lähtökohdat sekä tutkijan position. Luvussa viisi siirryn esittelemään tutkielmani keskeisiä tuloksia, ja vastaan ensimmäiseen tutkimuskysymykseeni, eli siihen, millaisia vaateita Hukkajokea koskevassa keskustelussa esitettiin, minkälaisen teemojen ympärille vaateet keskittyivät, sekä siihen, miten oikeuttamisen maailmoja hyödynnettiin aineistossani. Luvussa kuusi tarkastelen tuloksiani lajienvälisen politiikan linssiä hyväksikäyttäen, pyrkien tuomaan raakkujen roolin näkyväksi keskustelussa. Päätän tutkielmani vetämällä tulokseni yhteen luvussa seitsemän, sekä reflektoimalla tutkielman herättämiä ajatuksia sekä onnistuneisuutta luvussa kahdeksan.

2 Tutkielman tausta

Tässä luvussa esittelen tutkielman taustan kannalta keskeisiä elementtejä ja käsitteitä. Hukka-joen konflikti antaa mahdollisuuksia lähestyä aihetta useasta suunnasta ja monen tieteenalan näkökulmasta. Vaikka raakku eläimenä konfliktin kohteena olisi mahdollistanut myös vahvemman eläinpoliittisen lähestymistavan, tässä työssä lähestyn aihetta luonto- ja metsäpolitiikan suunnasta aineistossani käydyin keskustelun ohjaamana. Hyödyntämäni planetaarisen politiikan näkökulma, sekä lajienvälisen politiikan viitekehys tuo työni osaksi ajankohtaista keskustelua ei-inhimillisistä toimijoista kansainvälisten suhteiden tutkimuksessa. Tässä tutkielmassa käytän termin *eläin* lisäksi termejä *muunlajinen* sekä *ei-inhimillinen olento* kuvaamaan muita, kuin inhimillisiä toimijoita politiikan kentällä. Lähtökohtaisesti näitä termejä käyttäessäni viitataan eläinten lisäksi myös muihin elollisiin toimijoihin, kuten kasveihin tai hyönteisiin.

Esittelen tutkimuksen taustan seuraavalla tavalla: Käsittelen aluksi raakkua, sen statusta uhanalaisena eläimenä, raakkujen kannalta keskeistä ympäristölainsäädäntöä sekä uhanalaisuutta ja luontokatoa ilmiöinä luvussa 2.1. Seuraavaksi esittelen suomalaisen metsäsektorin yleiskuvaa luvuissa 2.2. Teen myös katsauksen ajankohtaiseen keskusteluun luonnon poliittisesta luonteesta sekä metsäpolitiikasta luvussa 2.3, johdatellen lukijan seuraavaksi taustoitukseksi planeetaarisempaan kontekstiin sekä monilajisen oikeudenmukaisuuden teemaan luvussa 2.4. Varsinaisen teoreettisen viitekehysten esittelen luvussa 3.

2.1 Raakku, uhanalaisuus, luontokato ja keskeinen raakkuja koskeva ympäristölainsäädäntö

Tämän tutkielman keskeisenä toimijana esiintyy jokihelmisimpukka eli raakku. Raakku on vapaana virtaavissa vesistöissä elävä nilviäinen, joka voi elää jopa 200-vuotiaaksi. Raakun latinainen nimi *margaritifera margaritifera* tarkoittaa helmenkantajaa, ja ennen raakkujen rauhoittamista vuonna 1955 raakkuja pyydettiin niiden sisältämien helmien vuoksi. Raakku on tehokas vedensuodattaja, yhden raakun suodattaessa jopa 50 litraa vettä vuorokauden aikana, tehden niistä erittäin tärkeitä osia elinympäristöjensä ekosysteemejä. Raakkujen esiintyminen onkin usein erinomainen bioindikaattori veden laadulle sekä vesistön hyvinvoinnille. Puhdistamalla elinympäristönsä vettä raakku luo myös muille lajeille, kuten isäntälajeilleen lohelle ja taimenelle, suotuisat elinolosuhteet. Raakku on luokiteltu avainlajiksi, mikä tarkoittaa, että laji muokkaa ja ylläpitää elinympäristöään niin merkittävästi, että sen kadotessa ekosysteemistä,

myös muiden lajien häviäminen voi olla todennäköistä. (Oulasvirta 2021.) Suomessa raakku-populaatioiden määrä on laskenut merkittävästi viime vuosikymmeninä, ja elinvoimaisia tai potentiaalisesti elinvoimaisia populaatioita on löydettävissä arvioiden mukaan enää noin kymmenestä, tai jopa harvemmasta joesta tai muusta vesistöstä, jotka ovat kaikki sijoittuneet Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntiin. Suomen lisäksi jokihelmisimpukkapopulaatioita on Euroopassa ainakin Venäjällä, Norjassa ja Ruotsissa, joihin verrattuna Suomen populaatioiden tila on heikoin. Suurin uhka jokihelmisimpukalle tänä päivänä ovat ihmisen toimet, kuten metsäteollisuus sekä ojitukset, sekä ilmastonmuutoksen vaikutukset. (Oulasvirta 2020, 19–24, 39–48.)

Jokihelmisimpukka on määritetty Suomessa Luonnonsuojelulain (9/2023) 75 §:n nojalla uhanalaiseksi lajiksi, ja 77 §:n mukaan erityisesti suojeltavaksi lajiksi. Luonnonsuojelulain 70 § kieltää raakkuyksilöiden tahallisen pyydystämisen tai tappamisen, yksilöiden haltuunoton tai siirron sekä muun tahallisesti toteutetun vahingoittamisen tai häirinnän. (Luonnonsuojelulaki 9/2023.) Kansainvälisen luonnonsuojeluliiton ohjeisiin perustuvan, Suomen uhanalaisten lajien tilasta kertovan Punaisen kirjan mukaan raakut asettuvat erittäin uhanalaisten lajien kategoriaan, eli raakulla katsotaan olevan erittäin suuri uhka hävitä Suomen luonnosta lähitulevaisuudessa (Hyvärinen ym. 2019, 322). Kansallisen lainsäädännön lisäksi raakku on mukana Euroopan Unionin Luontodirektiivin liitteessä II, joka edellyttää alueellista suojelua lajin suojelemiseksi sekä liitteessä V, joka kieltää lajin hyödyntämisen suojelutason säilyttämistä haittaavalla tavalla (Oulasvirta 2020, 23). Kansallisesti luonnonsuojelulain lisäksi Hukkajoen tapauksen suhteen vaikuttavia lakeja ovat myös vesilaki (587/2011) sekä metsälaki (1093/1996), jotka sisältävät lajien elinalueita koskevia säädöksiä. Jokihelmisimpukan nykytilaa ja lajin suojelemiseksi tarvittavia toimia kartoittavan raportin mukaan tavoitteena jokihelmisimpukan suojelulle on nykyisten populaatioiden säilyttäminen, sekä taantuneiden populaatioiden elvyttäminen (Oulasvirta 2020, 7). Jokihelmisimpukoiden sijaintitiedot ovat salattua tietoa julkisuuslain (621/1999 pykälä 24 kohta 14) perusteella, mikäli tiedon julkistaminen asettaa lajin suojelun vaaran alaiseksi (Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta, 621/1999). Lainsäädännöstä huolimatta vain pieni osa Suomen raakku-populaatioista kuuluu suojeluohjelmien piiriin, eikä niihin kuulumisen automaattisesti takaa suojelua epäsuorilta vaikutuksilta, kuten valuma-alueiden kuormitukselta. Vain yksi suomalainen raakku-populaatio on suojeltu suojeltavan lajin esiintymispaikan hävittämisen tai heikennyksen kieltävän luonnonsuojelulain 79 §:n perusteella. (Oulasvirta 2020, 24.)

Rationaliteetti raakkujen ja muiden lajien suojelun taustalla sekä Hukkajoen tapahtumien merkittävyys kytkeytyy osaksi laajempaa kriisiä, biodiversiteetin heikkenemistä, eli luontokatoa, sekä kuudetta sukupuuttoaaltoa. Luontojärjestö WWF:n syksyllä 2024 julkaiseman Living Planet (2024) raportin mukaan monitoroinnin alla olevien villieläinpopulaatioiden koko on pudonnut 73% vuosien 1970 ja 2020 välillä. Suurimmat muutokset ovat tapahtuneet makeanveden populaatioille, joiden populaatioiden koko on pudonnut 85%. (WWF 2024, 7.) Suomessa metsätalous on noussut suurimmaksi elinympäristöjä ja lajien monimuotoisuutta uhkaavista tekijöistä (ks. esim. Hyvärinen ym. 2019). Biodiversiteetikriisin ratkaisuksi ei riitä pelkkä yksilöiden tai lajien, kuten raakkujen suojelu, vaan taataksemme esimerkiksi raakuille otolliset elinympäristöt ja hyvinvoivan ekosysteemin, on suojeltava myös niiden asuttamaa jokea, sekä sen muita lajeja, erityisesti isäntäkaloja. Ekosysteemin hyvinvointi rakentuu siis lajien välisen vuorovaikutussuhteiden luomalle perustalle. Yksi heikentynyt laji ei välttämättä kaada koko ekosysteemiä, mutta sillä voi olla vaikutusta toiseen lajiin, ja niin edelleen. Täydellistä mallia vuorovaikutussuhteista on kuitenkin mahdotonta rakentaa, sillä ekologinen ymmärrys on aina puutteellista. (Hakala & Välimäki 2003, 165–189.) Tästä syystä ekosysteemien suojelun oikeuttaminen ei ole aina helppoa, ja se päättyy usein poliittisten ja sosiaalisten kädenvääntöjen kohteeksi, kuten aiemmin esimerkiksi liito-oravien elinympäristöjen (ks. esim. Nygren 2013), ja nyt Hukkajoen osalta vesistöjen- sekä metsänsuojelusta käytävässä keskustelussa. Nykyisin Suomessa luonnonsuojelua perustellaan esimerkiksi elämän kunnioittamisen periaatteen, luonnonvarojen suojelun, esteettisten arvojen ja virkistyskäytön, tutkimus- ja opetuskäytön tai luonnon tarjoamien elintärkeiden ekosysteemipalveluiden perusteella. (Vuorisalo 2002, 73–74.) Usein suojelupäätökset heijastavat näistä useita.

Suomalainen ympäristölaki muodostuu kokonaisuutena useiden eri lakien, kuten luonnonsuojelulain (9/2023), vesilain (587/2011) sekä metsälain (1093/1996) yhdistelmästä. Rikottuaan ympäristölakien asettamia reunaehtoja toimija voi syyllistyä ympäristörikokseen, jonka eri muodot on määritetty rikoslain (1889/39) luvussa 48. Suomen poliisin mukaan ympäristörikos on *”teko, joka vahingoittaa ja vaarantaa ympäristöä, luonnonvaroja ja kasvi- tai eläinkuntaa”* (Poliisi 2024). Ympäristörikokset ovat usein rikoksia, joilla ei ole suoranaisesti nimettävää uhria, jolloin rikos kohdistuu ”yhteiseen hyvään”, ja rikosten tekijöiden motivaationa ovat usein taloudelliset tai muut edut (Ympäristöministeriö 2024). Kansainvälinen poliisi (INTERPOL) kehystää ympäristörikokset taloudellisten ja suojelullisten ongelmien lisäksi kansainvälisen turvallisuuden haasteeksi, jonka esiintyvyys lisääntyy tasaisesti. INTERPOL toteaa

ympäristörikosten olevan kasvava uhka rauhalle, turvallisuudelle ja yhteiskunnalliselle vakau-
delle. (INTERPOL 2017.)

Tutkintaan asti päätyvät ympäristörikokset ovat Suomessa suhteellisen harvinaisia, ja niitä il-
moitettiin vuosina 2000-2020 poliisille vuosittain keskimäärin 155, mutta määrän odotetaan
kasvavan (INTERPOL ja UNEP 2016; Sahramäki 2022, 34). Suomen kansallisen ympäristöri-
kosseurantaryhmän (2024, 9) mukaan on kuitenkin ilmeistä, että vain osa rikoksista päätyy
viranomaisten tietoon verrokkimaiden vastaaviin tilastoihin verrattuna. Seurantaryhmä nostaa
esille erityisesti ympäristörikollisuuden alhaisen kiinnijäämisriskin ongelmallisuuden, sillä sen
nähdään mahdollisesti lisäävän taloudellista voittoa tavoittelevan liiketoiminnan toteuttaman
ympäristörikollisuuden määrää, etenkin kun tuomioistuinten toteuttama rangaistuskäytäntö
vaikuttaa ryhmän mukaan lievältä. (Emt.)

Poliisi tutkii tällä hetkellä Hukkajoen tapausta törkeänä luonnonsuojelurikoksena. Nyt voi-
massa oleva törkeän luonnonsuojelurikoksen kvalifioitu muoto on säädetty vuonna 2015. Sen
pohjana olleessa hallituksen esityksessä todettiin, että yhdenkin jokihelmisimpukan esiintymis-
paikan tahallinen hävittäminen voi täyttää rikoksen tunnusmerkistön (HE 55/2015). Tällöin
rangaistus on aina vankeutta neljästä kuukaudesta neljään vuoteen. Tällaisia rikoksia tuomitaan
Suomessa erittäin harvoin. Vankeuden lisäksi yritykselle voidaan määrätä yhteisösakko, jonka
maksimimäärä on 850 000 €. Lisäksi vastuullisten tekijöiden vastuulle voi tulla luontovahingon
korvaaminen, mikä voi tarkoittaa ELY-keskuksen määräämiä korjaustoimenpiteitä, tai rikos-
prosessissa säädettäviä erityisiä menettämisseuraamuksia. (Similä 2024.)

2.2 Suomen metsäsektori

Hukkajokea koskevassa julkisessa keskustelussa keskiöön nousi raakkujen lisäksi suomalainen
metsäsektori ja erityisesti sen käytäntöjen vastuullisuus sekä sosiaalinen oikeutus. Metsäsek-
torin määrittelyssä yleisimmin hyödynnetyt, ja myös tässä tutkielmassa keskeiset käsitteet ovat
metsäteollisuus, jolla viitataan puuta hyödyntävään teollisuuteen, kuten puu- ja paperiteolli-
suuteen, sekä metsätalous, joka kattaa kaiken metsiin liittyvän toiminnan, kuten metsänhoidon,
metsätaloutta palvelevan toiminnan sekä puunkorjuun (Laine 2019, 133). Suomen maa-alasta
86% on metsätalousmaata, josta yksityisomisteiset metsät kattavat 52% prosenttia, valtion
omistukset 35% ja loput 6% on seurakuntien, kuntien ja yhdistysten omistamaa. Suomen met-
sistä suojelun piirissä on 13%, ja alueellisesti suojelu painottuu Pohjois-Suomeen. (Niinistö
ym. 2023, 17, 41.)

Suomalaisten historia ja nykypäivä ovat vahvasti kietoutuneet metsiin, ja nykypäivänä metsäteollisuus on yksi keskeisimmistä teollisuudenaloista Suomessa noin 12 miljardin euron vientiarvolla (Maa- ja metsätalousministeriö 2024). Metsäsektori työllistää Suomessa suoraan noin 65 000 henkilöä (Niinistö ym. 2023, 115), välillisen työllisyysvaikutuksen ollessa moninkertainen. Metsä on myös merkittävä pääomatulojen lähde, ja metsän parissa työskentelevien lisäksi tuloja metsästä saavat valtio, kunnat, seurakunnat sekä yksityiset metsänomistajat. Suomessa yksityisiä metsänomistajia on noin 620 000, eli noin 11% suomalaisista omistaa metsää. (Emt., 17.) Metsänomistajan arkkityyppiä edustaa maaseudulla asuva maaomistuksensa perintönä saanut ikääntynyt eläkeläismies, jonka suhtautuminen uusiin metsänkäsitteilyvaihtoehtoihin on epäilevä, ja metsien suhteen arvoasteikolla korkealle nousee puuntuotanto. (Hänninen 2020, 2,13.) Viime vuosikymmeninä metsänomistajien asenteissa luonnonkäyttöä ja luonnon-suojelua kohtaan on kuitenkin havaittu monipuolistumista (ks. esim. Hallikainen ym. 2010; Muttilainen ym. 2023; Takala ym. 2022).

Suomalaisessa metsäteollisuudessa merkittäviä toimijoita ovat metsänomistajien lisäksi puun ostosta ja käsittelystä vastaavat metsäyhtiöt, joita ovat esimerkiksi Stora Enso ja UPM. Nämä usein monikansalliset yhtiöt ovat merkittävässä osassa puun vientimarkkinoita, minkä vuoksi niiden vaikutusvalta suomalaiseen metsäpolitiikkaan on ollut vahva. Hukkajoen tapauksessa puun ostajana sekä hakkuutyön toteuttajana toimi Stora Enso, joka on yksi Suomen merkittävimmistä puunostajista. Stora Enso on kansainvälinen, osin valtio-omisteinen yhtiö, jonka liikevaihto oli vuonna 2023 9396 miljoonaa euroa (Stora Enso 2024a). Suomen valtio on Stora Enson suurin omistaja yli 10% omistuksellaan, sekä noin 27% äänivallallaan (Stora Enso 2024b).

2.3 Metsäpolitiikka ja poliittinen luonto

Vaikka tässä tutkielmassa keskitytään yksittäisen luontokonfliktin analysointiin, luonnon poliittisuus on muutakin kuin konfliktin objekteiksi nostettuja nimettyjä ja paikallisia ympäristöongelmia. Luonnon voi nähdä sitovan yhteen yksittäiset ympäristökeskustelut ja erimielisyydet, toimien samalla taustalla moniulotteisena ja moniselitteisenä vaikuttajana. (Haila & Lähde 2006, 14.) Luonto ei pysty osallistumaan politiikkaan tai esimerkiksi demokraattiseen kanssakäymiseen suoranaisena toimijana, vaan se toimii tiettyjen nimettyjen olentojen ja prosessien kautta. Niiden poliittinen ulottuvuus on, että ne antavat kontekstin sille, mikä ihmisille on mahdollista luonnon asettamien rajojen puitteissa. (Emt. 9.) Esimerkiksi Hukkajoella raakkujen esiintyvyys joessa vaikutti siihen, miten toimijat pystyivät alueella lakien mukaan toimimaan.

Jos Hukkajoessa ei olisi ollut jokihelmisimpukoita, ei konfliktia olisi syntynyt, eikä tilanne olisi todennäköisesti politisoitunut siten kuin nyt tapahtui.

Luonnon politiikka voidaan määritellä myös kulttuuriseksi politiikaksi, jossa tehdyt lausunnot voidaan nähdä pyrkimyksiksi vaikuttaa toimintatapoihin, joilla suhdetta kulttuurin ja luonnon välillä järjestetään. Jos ymmärrystä luonnon ilmiöistä halutaan laajentaa, on opittava ymmärtämään sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla niitä sosiaalisia sekä poliittisia käsitteellistämisprosesseja, jotka ilmiöitä ympäröivät. Erityisesti niissä tapauksissa, kun haluamme tutkia mahdollisia ratkaisuja luonnonvarojen käyttöön, ratkaisut kysymyksiin eivät todennäköisimmin löydy luonnosta tai luontokäsityksistä, vaan yhteiskunnalliselta tasolta, missä biologiset ja materialistiset ulottuvuudet kohtaavat sosiaaliset ja kulttuuriset elementit. (Valkonen 2003, 12–13.) Keskusteluissa, joita ihmisyhteiskunnissa käydään luontokäsityksistä ja luonnon käytöstä pyritään asettamaan luonto tiettyä tarkoitusta toteuttavaksi objektiksi, esimerkiksi muuttamalla metsä *talousmetsäksi*, ja samalla muuttamaan sen yhteiskunnallisia merkityksiä. Keskustelu koskee siis samanaikaisesti mahdollisia puutteita luonnonvarojen käytön rajoituksissa, mutta myös yhteiskunnan arvoista ja kehityksen suunnista, sekä siitä, minkälaista roolia luonto ja sen olennot näyttelevät näissä pohdinnoissa. (Emt., 30–31.)

Hukkajoen tapaukseen liittyvässä julkisessa keskustelussa metsät, metsätalous ja sen oikeudet nousivat keskeiseksi politisoinnin kentäksi. Metsää koskevia poliittisia kamppailuja voidaan tarkastella esimerkiksi *poliittisen metsän* käsitteen avulla. Poliittinen metsä terminä kehystää metsät poliittisekologiseksi kokonaisuuksiksi, jotka ovat olleet olennainen osa kolonialisen ajan valtioiden rakentumista. Erityisesti valtio-omisteiset metsät, tai Peluson ja Vandergeestin (2001) mukaan “*alueet, jotka on julistettu metsiksi valtion toimesta*”, ovat olleet merkittävä tekijä metsien politisoitumisen prosessissa. Ne ovat mahdollistaneet monipuoliset alueellistamisen käytännöt, sekä metsien hallinnan valjastamisen valtiollisen vallankäytön välineeksi. (Peluso ja Vandergeest 2001, 762.) Vaihtoehtoisen poliittisen metsän määritelmän mukaan metsät ovat poliittisia tiloja, jotka muotoilevat politiikanteon käytäntöjä ja jokapäiväisiä voimasuhteita, alueellisia vaatimuksia ja resurssien saatavuutta. Poliittiset metsät voidaan käsittää myös valtion tuottamien sisäisen alueellistamisen hallinnan prosessien tuloksena. Näiden prosessien tarkoituksena on vahvistaa valtiollista hallintaa suhteessa raaka-aineisiin, lajeihin, ihmisiin ja tiloihin. (Devine ja Baca 2020.)

Poliittiset metsät luodaan poliittisten ja kulttuuristen käsitysten, sekä ekologisten prosessien yhteistuotteena. Niiden luomista ja tuottamista muokkaavat useiden valtiollisten sekä

kasvavalla merkityksellä julkishallinnon ulkopuolisten toimijoiden, kuten kansalaisjärjestöjen ja metsäteollisuuden, luomat konfliktit alueellisen hallinnan sekä luonnonkäytön strategioiden saralla. (Peluso ja Vandergeest 2020.) Olennaisena osana neoliberalistista poliittisen metsän käsitteellistämisen prosessia on sen sitominen osaksi resistenssin käsitettä. Sen sijaan, että resistenssin määriteltäisiin olevan tiukasti valtiollisen vallankäytön vastustusta, se käsitetään laajemmin osana metsien epätasa-arvoista yhteisluomisen prosessia, jossa esimerkiksi metsässä elävät olennot, valtion virkamiehet, ja muut toimijat tuottavat ja toisintavat luonnonkäytön rajoja. (Devine ja Baca 2020.) Vaikka määritelmässä käsitellään erityisesti ihmisiä ja ihmisten luomia yhteisöjä toimijoina, voidaan mielestäni myös raakat ja muut ei-inhimilliset olennot lukea osaksi poliittisen metsän määrittäjiä neoliberalistisessa yhteiskunnassa, sillä kuten tämän tutkielman analyysiluvuissa on nähtävissä, uhanalaiset lajit osallistuvat olemassaolollaan myös lainsäädännön ja maankäytön järjestämiseen, sekä sen rajojen asettamiseen.

Ilmastonmuutosta koskeva tutkimus on johtanut metsien uudelleenkehystämiseen esimerkiksi hiilinieluiksi ja globaaleiksi keuhkoiksi, eli toisiinsa yhteyksissä oleviksi ekosysteemeiksi, joita pitää suojella sekä valjastaa ilmastonmuutoksen hidastamisen välineiksi. Tämä prosessi on myös muuttanut metsien arvostusta, sekä muuttanut niiden arvon valtiolliselta tasolta globaalille tasolle. Näin toimiessaan neoliberalistinen luonnonsuojelu on avannut uuden vaateen auktoriteetista sekä metsien, että koko ihmiskunnan yli. Argumentit epäonnistuneesta valtiokeskeisestä suojelusta ovat vauhdittaneet globaalien instituutioiden nousua metsien hallinnassa. Nämä instituutiot toimivat usein yhdessä muiden ei-valtiollisten toimijoiden, kuten kansalaisjärjestöjen, kanssa, esittäytyen vaihtoehtona valtiolliselle asiantuntijuudelle luonnonsuojelun suhteen. (Devine ja Baca 2020.)

Muutosta, jossa ei-valtiollisten entiteettien vaikutusvalta poliittisten metsien luomiseen on kasvanut, ja globaali ympäristönhallinta ja -suojelu on kasvattanut merkitystään, kutsutaan *vihreäksi neoliberalismiksi*. Vihreän neoliberalismin keskiössä ovat markkinaratkaisut, joiden tavoitteena on tarjota “enemmän kaikkea” (*win-win*), yhdistäen tehokkaan metsäteollisuuden esimerkiksi hiilinielujen säilyttämiseen ja muun metsänsuojelun tavoitteisiin. (Devine ja Baca 2020.) Myös suomalaisessa metsäpolitiikassa on ollut nähtävissä pyrkimys vihreän neoliberalismin tavoitteeseen ekologisten ja sosiaalisten kestävyystavoitteiden yhteensovittamisesta lisääntyvän puuraaka-aineen tuotannon kanssa erityisesti biotalouden korvatussa fossiilitalouden. Metsäpolitiikan pitkän aikavälin tavoitteena on kuitenkin ollut ylläpitää metsän taloudellista tuottavuutta niin, että se jatkaa suomalaisen hyvinvointivaltion rahoitus pohjan tukemista,

ja nähtävissä on ollut taipumusta asettaa produktivistiset tavoitteet kestävyystavoitteiden suhteen etusijalle. (Kröger ja Raitio 2017, 10–14.)

Erityisesti 2010-luvulta alkaen suomalaisessa metsäpolitiikassa ekologisen vastuullisuuden arvo on alkanut näyttäytymään alisteisena suomalaisen metsäteollisuuden kilpailukyvyn ylläpidolle, sekä metsäteollisuuden vahvan roolin valtiontalouden tukijana säilyttämiselle. Metsätoimijoiden vaikutusvalta on edelleen vahva ympäristötoimijoihin verrattuna, ja uudistettujen lakien tukema neoliberaali deregulaatio pyrkii vahvistamaan puun saatavuutta metsäteollisuuden tarpeisiin vähentämällä valvontaa sekä rajoituksia metsätoimialan ympärillä. Lisäksi 2010-luvun alussa toteutettu metsälain uudistusprosessi toi näkyväksi, kuinka mahdolliset konfliktit ja eriävät mielipiteet voidaan myös ohittaa päätöksenteossa jättämällä ne täysin huomiotta. (Kröger ja Raitio 2017, 13-14.) Tällainen toimintatapa on nähtävissä myös Hukkajoen tapauksessa, kuten analyysiluvuissa käsitellään.

Hukkajoen tapahtumien aikaan suomalaista metsäpolitiikkaa valtiollisella tasolla ohjaa pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelma *Vahva ja välittävä Suomi* (2023). Ohjelman metsiä koskevassa osiossa “Kestävällä ja ennustettavalla metsäpolitiikalla kasvua ja hyvinvointia koko Suomeen” keskiössä on metsäteollisuuden sekä biotuoteteollisuuden toimintaedellytysten säilyttäminen, mikä saavutetaan ohjelman mukaan metsäpoliittisen päätösvallan pitämällä kansallisella tasolla, vahvistamalla metsänomistajien päätösvaltaa metsien käytöstä, sekä edistämällä aktiivista ja monitavoitteista metsänhoitoa. Ohjelmassa korostetaan deregulaation tavoitetta erityisesti EU-tason päätöksenteon suhteen, mutta myös kansallisessa lainsäädännössä esimerkiksi metsänomistajien oikeuksiin liittyen. Metsänsuojelun suhteen hallitusohjelmassa korostetaan, että toimien täytyy perustua maanomistajan vapaaehtoisuuteen, ja suojelua ohjataan kohdistamaan suojeluarvoltaan parhaimpiin kohteisiin, nykyisiä Metso sekä Helmi -suojaohjelmia korostaen. (Valtioneuvosto 2023, 129–131.) Hallitusohjelman voi tulkita heijastavan vahvasti aiemmin kuvattuja neoliberalistisen metsäpolitiikan, mutta myös produktivistista lähestymistapaa muistuttavia suuntaviivoja, jatkaen suomalaisen metsäpolitiikan tunnistettua aikaisempaa linjaa.

2.4 Planetaarinen politiikka ja monilajinen oikeudenmukaisuus

Hukkajoen tapaus tutkimuskohteena eroaa aiemmin esitellystä metsätaloutta koskeneesta kriittisestä yhteiskunnallisesta tutkimuksesta siinä, että sen osapuolena ovat tuhannet epäillyn rikoksen uhriksi joutuneet uhanalaiset eläimet. Uhanalaisten eläinten kuolema on osa kiihtyvää,

kansainvälisesti merkittäviä vaikutuksia tuottavaa biodiversiteetin heikkenemisen kriisiä, ja niiden suojeleminen on myös kansainvälisesti velvoittavaa. Kansainvälisten suhteiden tutkimuksessa on 2000-luvulla herätty erityisesti eläinten näkymättömyyteen kansainvälisessä politiikassa, huolimatta siitä, että ne ovat elintärkeä osa kansainvälisiä yhteisöjä. Parhaimmillaan tehtävä tutkimus eläimistä ja eläinten oikeuksista sekä rooleista kansainvälisten suhteiden kontekstissa on vastaus selkeään ja laajasti kritisoituun tutkimusaukkoon kentällä. Eläinten roolin tutkiminen kansainvälisen politiikan kontekstissa mahdollistaa kansainvälisten suhteiden tutkimusta leimanneiden ihmisen erityisyyden sekä luonnon ja kulttuurin välisen dualismin kriittisen tarkastelun, sekä niiden luomien valtahierarkioiden konstruktivistisen luonteen ymmärtämisen sekä haastamisen. (Pereira ja Renner 2023.)

Yksi lähestymiskulma posthumanistiseen ei-inhimillisten olentojen roolin uudelleentarkasteluun kansainvälisten suhteiden kontekstissa on planetaarisen politiikan teoria (ks. esim. Burke ym. 2016), johon myös teoreettisena viitekehyksenä hyödyntämäni lajienvälinen politiikka nojaa vahvasti. Planetaarinen politiikka asettaa maapallon ja sen sfäärit suoraa ja epäsuoraa valtakäytön keskiöön (Busby 2017). Se ehdottaa muutosta poliittisiin valtasuhteisiin niin, että maapallo ja kaikki sen asukkaat astuisivat poliittisen toiminnan keskiöön, haastaen näin antroposentrisen maailmankuvan ja ihmisen oletetun korkeamman aseman lajihierarkiassa. Planetaarisen politiikan tavoitteena on siis kansainvälisten suhteiden uudelleenajattelu sekä uudelleenjärjestely. (Burke ym. 2016, 1.) Kyseessä on vahvasti tulevaisuuteen suuntaava teoria, jonka tavoitteena ei ole löytää vastauksia siihen, millaiset toimijat ovat syyllisiä vallitsevaan tilanteeseen, vaan sen sijaan oppia adaptoitumaan luotuun maailmantilaan, sekä kumoamaan *antroposeenin* (ks. esim. Crutzen 2002; Crutzen ja Schwägerl 2011) ja *kapitaloseenin* (ks. esim. Moore 2014) vaikutuksia, sekä palauttaa yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden periaatteet politiikan keskiöön monilajisten yhteisöjen luoman turvallisen yhteisöllisyyden välityksellä. (Burke ym. 2016, 4.)

Planetaarisen politiikan tavoitteena on siis siirtyä pois antroposentrisestä kansainvälisten suhteiden ajattelusta, ja hyväksyä muunlajiset eläimet, kasvit ja muut organismit, sekä muut olennot ja asiat mukaan kansainvälisten suhteiden keskusteluun, jotta se osaisi ottaa paremmin huomioon niiden aiheuttamat vaikutusketjut. Se pyrkii kutsumaan kansainvälisten suhteiden keskusteluun mukaan myös marginaalissa olevat äänet, kuten alkuperäiskansat, jotta monilajisuuden luomat uudet solidaarisuuden verkostot voisivat haastaa vahvemmin kapitalismia ja riippuvaisuuttamme fossiilisista polttoaineista. (Burke ym. 2016, 9.) Planetaarinen käänne tuo siis

tarkastelun alle, miten voimme tuoda jo aiemmin globaalista näkökulmasta ymmärrettyjen kysymysten, kuten ydinturvallisuuden sekä kasvihuonekaasujen lisääntymisen lisäksi muut elämänmuodot, ja esimerkiksi luontokadon kaltaiset ilmiöt, vahvemmin osaksi antroposentrismien muovaamaa kansainvälisten suhteiden kenttää. (Youatt 2023, 245.)

Monilajisen oikeudenmukaisuuden käsite on keskeinen sekä planetaarisen politiikan, että lajienvälisen politiikan näkökulmasta. Monilajisen oikeudenmukaisuuden viitekehys on kehittynyt vastauksena perinteiselle ihmis-luonto dualismille, joka on asettanut luonnon passiiviseksi taustaksi ihmisten toiminnalle (Celermajer ym. 2022, 120). Se haastaa kolme keskeistä antroposentristä oletusta: ihmisen fyysisen erillisyyden muista lajeista, ihmisen erottumisen muista lajeista ajattelukyvyyn ja toimijuuden vuoksi, sekä ihmisen ylivertaisen tärkeyden muihin lajeihin verrattuna (Srinivasan ja Kasturirangan 2016, 75). Monilajien oikeudenmukaisuuden tavoitteena on selvittää, millaisia suhteita lajien välille voidaan ja kannattaa muodostaa, jotta mahdollisimman oikeudenmukainen lopputulos saavutettaisiin. Oikeudenmukaisuus tässä ymmärryksessä ei ole kuitenkaan pelkkä normatiivisesti määritettävä kehys, vaan instituutioita ohjaava periaate lainsäädännöllisten ja edustuksellisten prosessien kehitykseen. (Celermajer ym. 2022, 120-121.) Nostamalla monilajisen oikeudenmukaisuuden ja ekologisen solidaarisuuden käsitteistöä esimerkiksi osaksi kestävyysmurroskeskustelua, voidaan edistää kollektiivisen toiminnan ja yhteisön roolia muutostyössä, avartaa mahdollisia tulevaisuudenvisioita ja kiihdyttää näin vaadittavan muutoksen etenemistä (Huttunen ja Rekola 2021, 161).

Kansainvälisissä suhteissa keskustelu monilajisesta oikeudenmukaisuudesta on ollut vielä vähäistä, ja esimerkiksi sukupuuttoja on tarkasteltu esimerkiksi biopoliittisen hallinnan ja tieteen kautta, ei niinkään elämän ja kuoleman kysymyksenä ihmisille sekä muille lajeille. (Burke ym., 2016; Evans ja Reid, 2014.) Monilajisen oikeudenmukaisuuden kehys on kasvattanut vähitellen relevanssiaan osana kriisin ratkaisuja ilmastonmuutoksen ja luontokadon pakottaessa ihmiset tarkastelemaan kriittisemmin epäoikeudenmukaisia rakenteita, jotka määrittelevät suhteitamme muunlajisiin (Celermajer ym. 2022, 119–26). Tässä tutkielmassa lähestyn Hukkajoen konfliktia monilajisen oikeudenmukaisuuden sekä planetaarisen politiikan ajattelulle nojaavan lajienvälisen politiikan viitekehysten avulla, jonka esittelen seuraavassa luvussa. Pyrin teorian avulla osoittamaan, miten Hukkajoen raakat osallistuvat jo nyt poliittiseen keskusteluun, sekä politiikan suuntaviivojen luomiseen tulkitsemalla käytyä keskustelua kansainvälisen politiikan tutkimuksesta tuttujen käsitteiden, suvereniteetin, turvallisuuden sekä rajojen kautta.

3 Lajienvälinen politiikka teoreettisena viitekehyksenä

Tässä työssä tarkastelen Hukkajoen tapausta Rafi Youattin teoksessa *Interspecies Politics: nature, borders, states* (2020) esittelemän kansainvälisten suhteiden käsitteistöstä ammentavan lajienvälisen politiikan viitekehyksen avulla. Youatt jatkaa aiempaa keskustelua lajienvälisten suhteiden relativistisesta luonteesta (ks. esim. Donaldson ja Kymlicka 2011), ja hänen mukaansa valtioiden, sekä niiden myötä myös kansainvälisten suhteiden tuottamiseen osallistuu ihmisten lisäksi laajaa joukko ei-inhimillisiä toimijoita ja toimijoiden muodostamia yhteisöjä. Valtiot voidaan tästä näkökulmasta nähdä ekologisina prosesseina, jotka rakentuvat lajienvälisten, sukupolvia kattavien käsitysten ja toisintojen kautta, sekä niiden rajoittamina. Youattin viitoittaman yhteisölähtöisen näkökulman mukaisesti myös Hukkajoen raakat ovat osa suomalaista valtiota tuottavaa yhteisöä ja yhteiskuntaamme, ja niiden tarkastelu yhteisön osana voi tarjota uusia näkökulmia sekä muodostuneen konfliktin tarkasteluun, että laajemmin avata uudenlaisia poliittisen vapauden mahdollisuuksia ja elementtejä myös ihmisille. Tarkastelemalla kriittisesti sitä, miten ei-inhimillisiä olentoja kohdellaan, käsitellään samalla vallan, väkivallan ja hierarkioiden toimintaa ihmisten välillä, sekä mahdollistetaan uudenlaisten lajirajat ylittävien yhteisöjen kuvittelu. (Youatt 2020, 1-3, 8-9.)

Lajienvälisen politiikan tarkastelu kansainvälisen politiikan käsitteistön kautta on Youattin mukaan relevanttia kolmesta syystä. Ensinnäkin lajienväliset suhteet eivät muistuta kansalaisen ja valtion välistä suhdetta, vaan ne heijastavat vahvemmin kansallisvaltioiden välistä suhdetta toisiinsa. Poliittisuus niissä ilmenee epävarmuuden, kommunikation sekä jokaiseen maapallon olennon hyvinvointiin sekä elinmahdollisuuksiin vaikuttavien vaikutusketjujen kautta. Toiseksi kansainvälisissä suhteissa esimerkiksi kolonialismin, imperialismin sekä hierarkian kysymykset on käsitelty usein siten, että ne soveltuvat myös lajienvälisten suhteiden tarkasteluun. Kolmanneksi tarkastelemalla lajienvälisiä suhteita voimme löytää uusia näkökulmia myös erilaisuuden politiikan tarkasteluun, ja löytää relevantteja ratkaisuja siihen, miten kansainvälisessä politiikassa voidaan kohdata ja edustaa radikaalisti poikkeavia toimijoita ilman, että syyllistytään universalismiin tai toisten puolesta puhumiseen. (Youatt 2020, 10.) Lajienvälisessä politiikassa keskeistä on kansainvälisissä suhteissakin hyödynnetty vastavuoroisuuden tunnustamisen käsitteistö, sillä vaikka toisen osapuolen koko tai olomuoto ei olisi täysin tunnistettu, täytyy toimijan silti hyväksyä tämän suvereniteetti. Myös väkivallan käyttöä lajiyhteisöjen välisissä suhteissa on hedelmällistä tarkastella kansainvälisten suhteiden käsitteistön kautta, sillä se muistuttaa usein enemmän sotaa, valtioiden välistä politiikkaa tai hallinnan

toteuttamisen aiheuttamaa näkymätöntä väkivaltaa, kuin esimerkiksi Max Weberin käsitteistämän väkivallan monopolin kaltaista tilannetta. (Emt., 13.)

Tässä tutkielmassa hyödynnän lajienvälisen politiikan käsitteistöä tutkiessani Hukkajoen tapahtuman jälkeen julkisessa keskustelussa esitettyjä vaateita ja niiden oikeutuksia luonnonsuojelun ja luonnonkäytön suhteen. Vaikka Youattin ajattelu pohjaa vahvasti kansainvälisten suhteiden monilajisuuden osoittamiseen, hyödynnän itse teorian asettamia suuntaviivoja hieman eri näkökulmasta. Valtioiden ja muunlajisten yhteisöjen suhteiden, sekä kansainvälisten suhteiden monilajisuuden tarkastelun sijaan tulkitsen yhteisöjen välisiä suhteita keskusteluun osallistuneiden ihmisyyhteisöjen sekä Hukkajoen raakkuyhteisön välillä, osoittaen, miten monilajiset, paikalliset suhteet ovat tulkittavissa myös kansainvälisten suhteiden viitekehyksessä sekä käsitteillä. Hyödynnän tutkielmassani erityisesti kolmea kansainvälisten suhteiden tutkimuksessa keskeistä käsitettä, *suvereniteettia*, *rajoja* ja sekä *turvallisuutta*, Youattin luomia suuntaviivoja hyödyntäen. Seuraavaksi esittelen käsitteet lajienvälisen politiikan sekä tutkielmani kontekstissa.

3.1 Suvereniteetti lajienvälisen politiikan kontekstissa

Luvussa 6.1 käsittelen Hukkajokea koskevaa julkista keskustelua suvereniteetin käsitteen avulla. Hukkajoen tapahtumien nostama julkinen keskustelu sekä sitä seurannut raakkujen politisoituminen avasi mahdollisuuden tarkastella raakkujen toimijuutta uudesta näkökulmasta, erityisesti Hukkajoen raakkuyhteisön sekä ihmisyyhteisöjen välisten suhteiden kautta. Kun suvereniteetin käsitettä tulkitaan monilajisessa merkityksessä, onkin hedelmällistä keskittyä kokonaisen lajin tai yksittäisen eläinyksilön sijaan yksilöiden muodostamisen yhteisöjen tarkasteluun (Youatt 2020, 92). Tämän lähestymistavan mukaan suvereniteetti voidaan ymmärtää sekä luonnon että kulttuurin tasolle ylettyvänä yhteisötason toimintana, hälventäen perinteistä luonnon ja kulttuurin välistä erottelua, jonka varaan perinteinen suvereniteetikäsitys on usein nojannut. Perinteinen käsitys suvereniteetin rakentamisesta esimerkiksi rajojen, alueellistamisen prosessien tai turvallisuuden kautta on voinut estää vaihtoehtoisten yhteisöjen sekä erityisesti monilajisten yhteisöjen tarkastelua politiikan toimijakentällä. Keskittymällä yhteisötason suhteisiin myös lajienvälisessä kontekstissa, voidaan myös valtiollisen suvereniteetin käsitettä tuoda tarkemman tarkastelun kohteeksi. (Emt.)

Yksi kansainvälisten suhteiden tutkimuksen merkittävimmistä avaimista suvereenien (poliittisten) yhteisöjen muotojen tarkasteluun on juuri se, että suvereniteetti on nimenomaan

toimijoiden välisiin suhteisiin linkittyvä käsite, puhuttiinpa sitten valtioiden välisistä suhteista, tai lajienvälisistä yhteisöistä. Tästä näkökulmasta onkin relevanttia tarkastella niitä hetkiä, joissa suvereniteetteja muodostuu, tai niitä muodostetaan erilaisten materiaalisten ja sosiaalisten prosessien kautta eri toimijoiden välille. Siinä missä valtioiden välillä tämä voi tarkoittaa esimerkiksi vallan tasapainon muutoksia kansainvälisessä järjestelmässä, voi se ilmentyä myös Hukkajoen kaltaisina tilanteina, joissa molemmissa läsnä on ollut myös väkivaltaisen voimankäytön elementtejä. Suvereniteetti sisältää usein potentiaalin väkivaltaan, keskinäiseen tunnustamiseen sekä kollektiiviseen turvallisuuteen toimijoiden välillä, joista jokaista ulottuvuutta on lähestytty Hukkajoesta käytävän keskustelun yhteydessä. (Youatt 2020, 94–95.)

Tarkoituksena suvereniteetin käsitteen hyödyntämisessä analyysin tukena ei ole suoranaisesti vaatia raakkujen tunnustamista suvereneiksi, vaan tarkastella sitä, millaisilla vaihtoehtoisilla tavoilla lajienvälisiä suhteita voidaan kehystää, sekä miten näiden suhdemuotojen tutkiminen voi tuoda uusia näkökulmia myös kansainvälisten suhteiden tutkimukseen. Usein ei ole edes relevanttia kysyä, olisivatko esimerkiksi raakut tai muut eläimet ja niiden muodostamat yhteisöt suvereneja, vaan sen sijaan olisi kannattavaa tarkastella, miten erilaisten suvereniteettikuvitelmiä kautta voidaan muodostaa uudenlaisia ekologisen pluralismin muodostelmia, jotka sisältäisivät esimerkiksi eläinten puutteellisten toimijuuskäsitysten torjumista (Youatt 2020, 95). Hukkajoen raakkujen kannalta tämä tarkoittaisi sitä, että jos raakut tunnustettaisiin kollektiivisen poliittisen toiminnan osallistujiksi, antaisi se mahdollisuuksia neuvotella yhteiselon reunaehtoja nykyistä monipuolisempien työkalujen kanssa.

3.2 Rajat ja rajallistaminen lajienvälisessä politiikassa

Luvussa 6.2 tarkastelen ympäristölainsäädäntöä ja sen muutoksia koskevaa keskustelua rajojen ja niiden muodostamisen käsitteistön avulla, kehystäen ympäristölait sekä erityisesti vesistöjen varrelle jätettävät suojakaistat populaatiota rajaaviksi ja turvaaviksi konstruktioksi. Suojakaistat voidaan kuvitella eräänlaiseksi *rajallistamisen* toimeksi raakkupopulaation sekä ihmisyyteisten välille. Rajallistamisen ja rajan käsitteitä voidaan hyödyntää lajienvälisen suhteiden tulkinnan tukena varsinaisten valtion rajoja koskevien diskurssien sekä käytäntöjen kautta, sekä lisäksi laajempien, rajoja tuottavien merkkien kierron sekä materialisoitumisen käytäntöjen kautta. Tällaisia merkkejä ovat esimerkiksi invasiivisuus, yhteenkuuluvuus sekä vaaralliseksi tai vaarassa olevaksi kehystäminen esimerkiksi uhanalaisuusluokitusten avulla. Rajat voi tulkita kansallisvaltioiden välillä sijaitsevien staattisten linjojen lisäksi konstruktivistisemmin esimerkiksi erilaisten poliittisten toimintojen, kuten passien ja rajatarkastusten

muodostamina, monilajisen ulottuvuuden ollen keskeinen osa rajallistamisen käytäntöjä esimerkiksi lajien liikkuvuuden kautta. (Youatt 2020, 28–29.) Monilajisesti ymmärretyt rajat tuottavat sekä mahdollisuuksia että riskejä ihmisille sekä muunlajisille. Rajan poliittisen aspektin ymmärtämiseksi onkin kannattavaa ottaa huomioon useampia toimijoita kuin vain ihmiset, sillä ulottamalla rajatarkastelut koskemaan vaihtoehtoisia rajoja yhteisöjen välillä, voidaan laajentaa käsitystä sekä rajojen tarpeesta, että niiden eri olomuodoista. (Emt., 46.)

Liikkumisen hallinta on tärkeä osa raja-alueiden elämää, ja itse rajan olemassaolon tuottamista, ja (monilajiset) rajat voidaan kehystää liikkuvuusjärjestelmiksi, jotka muodostetaan esimerkiksi normeilla ja säätelyllä, sekä toimintoina, jotka määräävät liikkumisesta raja-alueilla (Youatt 2020, 33). Liikkuvuusjärjestelmät auttavat ymmärtämään rajojen luonnetta erityisesti globalisaation aikakaudella, jolloin rajoja on sekä heikennetty että vahvistettu samanaikaisesti. Tämä prosessi on myös vaatinut määrittelyä siitä, millaiset toimijat ovat uhkia, eli invasiivisiä toimijoita, esimerkiksi valtion turvallisuudelle, ja minkälaisen inhimillisten tai muunlajisten toimijoiden voidaan sallia liikkuvan vapaasti rajojen yli. (Emt.) Invasiivisuuden vastakohta ei ole vain alkuperäisyys, tai täysi kuuluminen poliittiseen yhteisöön, vaan myös auttaminen, avustaminen, tukeminen, vieraanvaraisuus, ja joskus rauhaan jättäminen. Invasiivisuus voidaan ymmärtää biologisten tai ekologisten ilmiöiden lisäksi myös semioottisina ilmiöinä, joissa invasiivisuus määräytyy vaihtelevien suhteiden ja määritelmien perusteella. (Emt., 38–39.)

Globalisaatiokehitys on nähty rajojen merkityksen heikentämisen prosessina, ja vaikka täysin rajaton maailma ei ole vielä realismia, monikansallisten toimijoiden kasvava valta niin yritysmaailmassa kuin ympäristöhallinnossa on tehnyt kansallisista rajoista vähemmän merkityksellisiä (Youatt 2020, 42–43). Esimerkiksi Hukkajoen rajakeskustelussa ilmi tullut vapaaehtoinen tai suosituspohjainen rajakäytäntö antaa uudenlaisen näkökulman myös valtiollisten rajojen merkityksen tarkasteluun, vaikka täysin rajattoman maailman toteuttaminen voisi sisältää riskin monikansallisten yritysten vallan eksponentiaaliselle lisääntymiselle (ks. esim. Balibar 2002), minkä lisäksi pääoman liian helppo liike voisi nostaa monia vaikeita kysymyksiä toimivan poliittisen yhteisön luomisesta ja ylläpitämisestä (Youatt 2020, 46). Muunlajisten sekä ihmisten vapaata liikkumista voi olla tarpeellista rajoittaa myös esimerkiksi tautien estämiseksi (emt.). Monilajisesti ymmärretyt rajat tuottavat siis sekä mahdollisuuksia että riskejä ihmisille sekä muunlajisille. Rajan poliittisen aspektin ymmärtämiseksi onkin kannattavaa ottaa huomioon useampia toimijoita kuin vain ihmiset, sillä ulottamalla rajatarkastelut koskemaan

vaihtoehtoisia rajoja yhteisöjen välillä, voidaan laajentaa käsitystä sekä rajojen tarpeesta, että niiden eri olomuodoista. (Youatt 2020, 46.)

3.3 Turvallisuus ja turvallistaminen lajienvälisen politiikan kontekstissa

Luvussa 6.3 tarkastelen julkisessa keskustelussa esitettyjä vaateita sijaintitietojen avoimuuden, sekä metsässä toteutettujen toimien valvonnan lisäämiseksi turvallistamisen toimenpiteenä monilajisessa kontekstissa. Youattin (2020, 53) mukaan lajienvälistä turvallisuutta voi lähestyä kahdella tavalla. Ensimmäisen lähestymistavan mukaan turvallisuus tulisi ymmärtää liikkuvien monilajisten hierarkioiden tuottamisen kautta. Näissä hierarkioissa uhanalaisuus tai muu uhka populaatiolle turvataan valtion toimien kautta, kehystämällä turvaamisen toimenpiteet käsitteiden kuten riski, resilienssi tai haavoittuvaisuus kautta. Tämän käsityksen mukaan laji itsessään ei automaattisesti määritä sen paikkaa hierarkiassa, vaan kansallinen turvallisuus ja sen vahvistaminen luo eräänlaisen jaetun, lajirajat ylittävän haavoittuvaisuuden kokemuksen, joka ei seuraa esimerkiksi etnisyyden tai lajirajojen perinteisiä logiikoita. (Youatt 2020, 53.) Toiseen monilajinen käsitys kansallisesta turvallisuudesta voi osoittaa, kuinka kansallinen turvallisuus ja ympäristöön liittyvä hallinnointi ovat yhteyksissä toisiinsa. Ympäristöturvallisuudessa ei ole kyse pelkästään siitä, että ympäristön muutokset sinänsä tuottaisivat haasteita kansalliselle turvallisuudelle esimerkiksi uusien muuttuvan ilmaston aiheuttamien konfliktien muodossa. Ympäristölliset muutokset itsessään pakottavat valtioita ja muita toimijoita, pohtimaan, mitä turvallisuus itse asiassa tarkoittaa. (Emt., 53–54.)

Lajienvälisen politiikan kontekstissa turvallisuus ei usein ole pelkästään vastaus uhaksi koettuun toimijaan tai tilanteeseen, vaan se muodostuu samanaikaisten populaation suojelemiseen pyrkivien luomisen ja ylläpitämisen toimien lopputulemana. Turvallistamistoimet tuottavat toteutuessaan kollektiivisia identiteettejä sekä käsitteellistävät mahdolliset vaarat uhaksi yhteisöjen turvallisuudelle, oikeuttaen näin osin invasiivisetkin toimet sekä uhkia, että turvallistamisen kohteita kohtaan. Tämän Foucault‘laisen kehyksen kautta turvallisuus voidaan ymmärtää biopoliittisen hallinnan toimenpiteinä, joissa biologisin termein määritellyt populaatiot turvataan ja tehdään tunnetuiksi. Turvallisuus tässä mielessä on *“biopolitisoitua populaatioiden turvaamista”*. Näin ymmärrettynä turvallisuus on käytännössä eri elämänmuotojen mittaamista ja hallintaa vaihtelevilla tekniikoilla, jotta populaatio saataisiin säilyttämään elinmahdollisuutensa. Turvallisuudessa ei siis ole kyse pelkästään oletetun uhan hallinnasta, vaan laajemmasta erityisen uhan tuottamisen prosessista, jonka syntyminen vaatii myös yhteiskunnan reagoimista ja

vastausta, jotta toimet uhkaan vastaamiseksi tulevat oikeutetuiksi. (Youatt 2020, 54–55.) Laajemmassa kontekstissa erityisesti ilmastonmuutoksen uhanalaisuutta tuottavat vaikutukset aiheuttavat tarpeen määritellä ympäristöturvallisuutta uudelleen paikallisten uhkien lisäksi uhkana ihmiselämälle ja ekologiselle olemassaololle. Nykyajassa turvallisuus operoi monilajisella kentällä, jossa turvallisuus ei ole pelkästään uhkien poistamista, vaan ennemminkin niiden lajittelua, sekoittamista sekä hallintaa monilajisiin hierarkioihin, vastauksena eri lähteistä tuleviin elämää uhkaaviin tekijöihin. (Emt., 53–54.)

4 Aineisto ja metodologia

Tässä luvussa esittelen tutkielmassani hyödynnetyn tutkimusaineiston (4.1), tutkielmani metodologiset valinnat (4.2) sekä analyysiprosessin toteutuksen vaiheet (4.3). Alaluvussa 4.4 esittelen myös tutkielman eettiset lähtökohdat sekä tutkijan position. Luvun tarkoituksena on luoda kuva siitä, millaiset valinnat ovat ohjanneet tutkielman muodostumista, sekä antaa selkeä kuvaus tutkielman toteutuksesta.

4.1 Aineistona mediakeskustelu

Tutkielmani aineistona toimivat Hukkajoen tapauksesta ensimmäisen noin kymmenen viikon aikana julkaistut mielipidekirjoitukset, kolumnit, pääkirjoitukset, sekä muut artikkelit, joissa esitetään konkreettisia ehdotuksia tapauksen jälkikäsitteilyyn liittyen. Aineisto käsittää yhteensä 57 artikkelia. Aineisto on kerätty seuraavista suomalaisista medialähteistä: Helsingin Sanomat (17kpl.), Yle (4kpl.), Iltasanomat (3kpl.), Iltalehti (1kpl.), Maaseudun tulevaisuus (19kpl.), Kainuun Sanomat (11kpl.), sekä Ylä-Kainuu (2kpl). Olen sisällyttänyt aineistoon sekä valtakunnallisia että paikallisia näkökulmia mahdollisimman laajan mielipideilmapiirin tavoittamiseksi. Aineisto on hankittu etsien uutismedioiden web-sivujen hakupalvelusta artikkeleita hakusanoilla *Hukkajoki*, *raakku*, *Stora Enso* ja *Suomussalmi*. Näillä hakusanoilla artikkeleita löytyi 18.8.2024-18.10.2024 väliseltä ajalta yhteensä 152. Haun jälkeen olen rajannut aineistokseni sellaiset artikkelit, joista on löydettävissä selkeitä vaatimuksia tai ehdotuksia siitä, miten raakutapahtuman jälkeen tulisi toimia.

Olen listannut aineistolähteet lähdeluetteloon, sekä koodannut ne julkaisumedian mukaisesti. Myös koodi, jonka olen kullekin artikkelille antanut, löytyy lähdelistauksesta. Olen koodannut artikkelit julkaisumedian lyhennettä käyttäen. Esimerkiksi Helsingin Sanomat on lyhennetty HS. Lisäksi olen kirjannut lähdelistauksen järjestyksen perusteella jokaiselle artikkelille

numeron. Näin ollen lähdelistauksessa ensimmäisenä oleva Helsingin Sanomien artikkeli on tekstiviittauksessa merkitty HS_1. On kuitenkin huomioitava, että tekstiviittaukset eivät edusta tekemääni toimijaryhmäerottelua, jonka esittelen luvussa 4.3. Tutkielmassani hyödynnetyt aineistolainaukset ovat otteita laajemmasta tekstistä, ja lähtökohtaisesti otettu tekstin keskeltä. Tässä tutkielmassa en ole ottanut tarkastelun kohteeksi kuvia tai muita kuvia tai muuta mediaa, sillä metodina hyödynnettävä julkisen oikeuttamisen analyysi on kehitetty ensisijaisesti kirjallisesti esitetyn materiaalin sisältämien merkitysten tulkinnan välineeksi.

4.2 Metodologia

Tutkielmani metodologisenä työkaluna toimii Tuomas Ylä-Anttilan ja Eeva Luhtakallion (2011) julkisen keskustelun tutkimiseen kehittämä julkisen oikeuttamisen analyysimetodi (JOA). Julkisen oikeuttamisen analyysi yhdistää elementtejä sekä Luc Boltanskin ja Laurent Thévenotin ([1991] 2006) oikeuttamisteoriasta sekä Ruud Koopmansin ja Paul Stathammin (1999) kehittämästä poliittisen vaateiden analyysimenetelmästä. (Luhtakallio ja Ylä-Anttila 2011, 35.) Tässä luvussa käsittelen julkisen oikeuttamisen analyysiä esittelemällä ensin sille pohjan luovan oikeuttamisteorian ja sen seitsemän oikeuttamisen maailmaa, jotka muodostavat menetelmän analyysikehyksen, minkä jälkeen käsittelen tarkemmin julkisen oikeuttamisen analyysimetodia, sekä sen hyödyntämistä tässä tutkielmassa. Tarkemman analyysiprosessin esittelen luvussa 4.3.

4.2.1 Oikeuttamisteoria ja seitsemän oikeuttamisen maailmaa

Oikeuttamisteoria on Luc Boltanskin ja Laurent Thévenotin ([1991] 2006) luoma sosiologinen teoria, jonka keskiössä on ajatus, että perustellakseen argumenttinsa julkisessa keskustelussa puhujan täytyy oikeuttaa väitteensä vedoten julkisesti hyväksytyihin arvomaailmoihin. Alun perin ranskaksi vuonna 1991 julkaistussa, ja vuonna 2006 englanniksi käännettyssä teoksessa *On justification. Economies of Worth* ([1991] 2006) esitellyt maailmat ovat inspiraation maailma, kodin maailma, teollisuuden maailma, maineen maailma, kansalaisuuden maailma sekä markkinoiden maailma. Lisäksi maailmoja on myöhemmin täydennetty myös ekologisella maailmalla (Lafaye ja Thévenot 1993). Oikeuttamisteoriaan on ehdotettu myös muita maailmojen variaatioita, joita en kuitenkaan käsittele tässä tutkielmassa, sillä pitäydyn yleisimmin julkisen oikeuttamisen analyysimetodissa hyödynnetyissä seitsemässä oikeuttamisen maailmassa aikaisempaa tutkimusta mukaillen.

Oikeuttamisteorian avulla voidaan ottaa käyttöön valmiit raamit lähes minkä tahansa julkisen kiistan analyysille, ja se soveltuu erinomaisesti sekä laajojen että paikallisempien julkisten kiistojen analysointiin (Lonkila ym. 2021). Oikeuttamisteoria fokusoituu vahvasti sekä kiistoihin, että niiden väkivallattomiin ratkaisutapoihin, sillä pystyäkseen ratkaisemaan kiistan ilman väkivaltaa, tulee toimijoiden pystyä perustelemaan tai oikeuttamaan kantansa kiistan toista osapuolta tyydyttävällä tavalla, missä etuna voi olla yhteiseen arvopohjaan vetoaminen (Boltanski ja Thévenot [1991] 2006, 25). Olipa kyse sitten globaaleista tai lokaaleista konflikteista, tai yksilön tai instituution taholta tuotetuista vaateista, oikeutukset pysyvät suhteellisen stabiileina (Boltanski ja Thévenot [1991] 2006; Luhtakallio ja Ylä-Anttila 2023, 4). Oikeutusten maailmojen avulla pyritään siis perustelemaan keskusteluun tai kiistaan tuotua vaatetta tai argumenttia yhteiseen hyvään vedoten, sen sijaan että vedottaisiin esimerkiksi yksittäisen henkilön tai eturyhmän tarpeisiin (Luhtakallio ja Ylä-Anttila 2023, 4). Konfliktin tai kriisin ratkaistakseen osapuolien on päästävä yhteisymmärrykseen siitä, mikä tai mitkä oikeutuksen maailmat ovat kyseisen konfliktin osalta merkityksellisimpiä, ja minkälaiset näitä maailmoja heijastavat toimet tukisivat parhaiten suurimman yhteisen hyvän toteutumista. Usein ratkaisut heijastavat myös kompromissia kahden maailman välillä. (Luhtakallio ja Ylä-Anttila 2023, 5.) Seuraavaksi esittelen tässä tutkielmassa hyödynnetyt oikeuttamisen maailmat, joista jokaisella on oma ihmisten, asioiden ja toimien arvon mittaamisen kriteeristönsä.

Ekologian maailmaan vedotessaan toimija pitää arvokkaana luontoa ja sen suojelua, ja arvokkaita ovat toimijat, jotka kykenevät elämään luonnon asettamien reunaehtojen mukaisesti. Luonto itsessään, ja esimerkiksi sen monimuotoisuuden säilyttäminen on ekologian maailmassa arvokasta ja itseisarvon sisältävää toimintaa. (Lafaye ja Thévenot 1993.) Aineistossa ekologian maailmalla väitettä perusteltiin esimerkiksi viittaamalla raakkujensuojelun hyötyihin ekosysteemin hyvinvoinnille.

Kansalaisuuden maailman tunnusmerkkejä ovat vetoaminen yksilöä suurempaan yhteisöön, lakeihin ja yhteisiin sopimuksiin. Kansalaisuuden maailman arvostettuja toimijoita ovat esimerkiksi puolueet, federaatiot ja edustajat, ja objekteina toimivat muun muassa oikeudet, lait ja poliittiset linjaukset. (Boltanski ja Thévenot [1991] 2006, 185–193.) Kansalaisuuden maailmassa hyvä hallinto syntyy kansalaisten asettaessa omat itsenäiset päämääränsä sivuun, ja suuntaavat toimintansa yhteisen hyvän aikaansaamiseksi. (Boltanski ja Thévenot 1999, 371–372.) Kansalaisuuden maailmaan vedottiin aineistossa esiintyneiden vaateiden perusteluissa erityisesti silloin, kun perusteluissa viitattiin lakeihin, suosituksiin ja säädöksiin.

Teollisuuden maailmassa arvokasta on tehokkuus, jota voidaan mitata henkilökohtaisten ammattimaisten kykyjen mittareilla. Keskeisiä tässä maailmassa ovat toimivat järjestelmät, ja toimijoina arvostetaan esimerkiksi asiantuntijoita ja spesialisteja, jotka toimivat tuottavasti ja operationaalisesti. (Boltanski ja Thévenot [1991] 2006, 203–211.) Teollisuuden maailma on yhteydessä materiaalistien asioiden tuotantoon, ja sitä ylläpidetään organisaatioiden työkaluilla, joilla pyritään suunnittelemaan tulevaisuutta sekä tulevia sijoituksia. (Boltanski ja Thévenot 1999, 372–373.) Aineistossa teollisuuden maailmaan viitattiin vaateiden perusteissa esimerkiksi teknologian, valvonnan sekä järjestelmien tärkeyttä korostavissa perusteluissa.

Teollisuuden maailmaa suhteellisen lähellä on *markkinoiden maailma*, jossa tärkeää on kilpailu, arvontuotanto sekä pääomassa mitattava arvo, ja arvokkaita toimijoita ovat esimerkiksi myyjät, ostajat ja liikemiehet. (Boltanski ja Thévenot [1991] 2006, 193–203.) Henkilöt ovat arvokkaita silloin, kun he ovat rikkaita, ja pystyvät tarttumaan markkinoiden tarjoamiin mahdollisuuksiin opportunistisella tavalla, ilman henkilökohtaisia pidäkkeitä ja tunteita (Boltanski ja Thévenot 1999, 372). Tutkielmassani tulkitsin markkinoiden maailman oikeutuksiksi sellaiset perustelut, joissa keskiössä on metsätalouden kannattavuuteen ja esimerkiksi metsän tai puuston arvoon liittyvät argumentit.

Maineen maailmaa kuvaa riippuvaisuus ulkopuolelta tulevasta arvostuksesta, eli arvon määrittää se, millaiseksi muut arvioinnin kohteen arvioivat. Maineen maailmassa subjekti haluaa tulla tunnetuksi ja kunnioitetuksi, ja tärkeitä henkilöitä ovat esimerkiksi julkisuuden henkilöt sekä mielipidejohtajat. (Boltanski ja Thévenot 2006, 178–185.) Maineen maailmassa toimijat ovat arvokkaita silloin, kun he ovat kuuluisia, vakuuttavia ja menestyneitä (Boltanski ja Thévenot 1999, 371). Maineen maailman oikeutuksia esiintyi aineistossa erityisesti metsäteollisuuden maineen ja vastuullisuusmielikuvan ylläpidon tärkeyttä korostavissa perusteluissa.

Maineen maailman ulkoisen arvostuksen vastaisesti *inspiraation maailmassa* arvo määrittyi erityisesti ylevyyden/arvokkuuden (*grace*) hyveen kautta, eikä arvonmuodostus tässä maailmassa ole riippuvainen toisten ihmisten tunnustuksista. Arvoa muodostetaan erityisesti tunteiden kautta, ja niitä kuvastavat esimerkiksi pyhyys, luovuus ja mielikuvitus. (Boltanski ja Thévenot 1999, 370.) Inspiraation maailmassa arvo on mittaamatonta, ja arvokasta ei voida kontrolloida tai laskea, vaan se perustuu esimerkiksi taiteen, ainutlaatuisuuden ja yllätyksellisyyden käsitteille (Boltanski ja Thévenot 2006, 159–164). Tässä tutkielmassa olen tulkinnut inspiraation maailman perustelut sellaisiksi, joissa vedotaan esimerkiksi luonnon tai raakkujen erityisyyteen ja uniikkiin luonteeseen.

Kodin maailman oikeuksissa lähestytään henkilökohtaisten suhteiden vaikutuspiiriä. Kodin maailman oikeuksissa arvo perustuu henkilökohtaisten siteiden, perinteiden ja luottamuksen muodostamalle pohjalle. Niissä korostetaan esimerkiksi hyvän kasvatuksen, kunnioituksen, vastuunkannon sekä totuttujen tapojen arvoa. (Boltanski ja Thévenot 2006, 164–178.) Toimijoiden välinen poliittinenkin yhteys nähdään kumppanuuden ilmentymänä, ja se perustuu läheisille ihmissuhteille sekä perinteiden kunnioitukselle (Boltanski ja Thévenot 1999, 370–371). Työssäni kodin maailman oikeutuksiksi lukeutuivat esimerkiksi suomalaisen kulttuuriin ja metsätalouden perinteisiin vetoavat perustelut.

Oikeuttamisteorian avulla pyritään siis tarkastelemaan, miten oikeuttamisen maailmoja hyödynnetään konfliktien eli *kiistojen* ratkaisupyrkimyksissä. Kiistoja voidaan käydä sekä maailmojen sisällä että niiden välillä. Silloin, kun esitetty kritiikki on maailman sisäistä, saman oikeuttamisen maailman sisällä olevia arvottamisen kriteerejä punnitaan toisiaan vastaan. Tällöin osapuolet eivät ole erimielisiä oikeuttamisen kriteereistä, vaan enemmän siitä, täytyvätkö esiintyneet kriteerit. (Luhtakallio ja Ylä-Anttila 2011, 38.) Kritiikki voivat olla myös ulkoista, jolloin, kritiikkiä esitetään ja oikeutuksia *tuomitaan* jostain toisesta maailmasta käsin (Boltanski ja Thévenot 1999, 373). Tällöin esimerkiksi markkinoiden maailman oikeutuksia kritisoidaan ja tuomitaan ekologisen maailman oikeutuksilla. Ulkoista kritiikkiä voi esittää kahdella tavalla, joko haastamalla se, onko arvon määrittelyssä aidosti hyödynnetty sitä oikeuttamisen maailmaa, kun on annettu olettaa, sekä haastamalla itse hyödynnetty oikeutuksen maailma, kyseenalaistamalla sen sopivuus kyseessä olevan kiistan ratkaisuun. Tämän tapaiset konfliktit ovat usein monimutkaisia ja helposti kriisiytyviä, minkä vuoksi maailmojen testit pyritään tuottamaan mahdollisimman yksinkertaisissa olosuhteissa. (Emt., 373–74.) Jos näissä radikaaleissa testeissä haastetaan maailmat toisiaan vastaan, on niiden ratkaisussa usein pyrittävä palaamaan yhden maailman sisäisen testin pariin, jotta kiista voidaan ratkaista. Toinen vaihtoehto toimia tällaisessa tilanteessa on muodostaa *kompromissi* kahden maailman välillä. Kompromississa toimijat pyrkivät edistämään yhteistä hyvää pitämällä eri maailmoille relevantit toimijat keskeisinä, samalla pitäen kompromissin vaatimat perustelut salassa. Kompromissit ovat kuitenkin suhteellisen heikkoja argumentatiivisia rakennelmia, ja näin ollen helposti kumottavissa. (Emt., 374–375.) Kolmas tapa päättää kriisi tai konflikti on hylätä konflikti kokonaan ilman kompromissia tai testin uusimista. Näissä tapauksissa konfliktin tarkastelu oikeuttamisen kautta ei ehkä ole enää relevanttia, vaan tarkastelu voidaan lopettaa esimerkiksi anteeksipyyntön tai unohduksen kautta. (Emt., 375.)

4.2.2 Julkisen oikeuttamisen analyysimetodi

Tässä tutkielmassa analysoin aineistoani oikeuttamisteorian pohjalle kehitettyä julkisen oikeuttamisen analyysimenetelmää hyödyntäen. Julkisen oikeuttamisen analyysi on kehitetty erityisesti julkisten konfliktien ja keskustelujen moraalisten perusteluiden tutkimiseen, systemaattisen analysointiin sekä vertailuun. Julkisen oikeuttamisen analyysi soveltuu erityisen hyvin julkisessa tai sosiaalisessa mediassa käytyjen useita osapuolia ja monipuolisia oikeutuksia hyödyntävien väittelyiden tarkasteluun. (Luhtakallio ja Ylä-Anttila 2023, 6.) Sen kohteeksi soveltuvat kuitenkin käytännössä kaikenlaiset kiistat, joissa osapuolet pyrkivät vaikuttamaan toisiinsa tuoden esille kantansa (Luhtakallio ja Ylä-Anttila 2011, 38). Julkisen oikeuttamisen analyysin avulla tutkimuskysymystä lähestytään aluksi arvioimalla tiettyjen argumenttien tärkeyttä kiistan kannalta, jatkamalla näiden oikeutusten yleisyyden tutkimiseen eri toimijoiden osalta, ja lopuksi arvioimalla hyödynnettyjen oikeutusten hyväksyttävyyttä kiistan vastapuolien välillä. Menetelmän avulla saadut tulokset voivat auttaa ymmärtämään millaiset yhteisen hyvän periaatteet ovat konfliktin kannalta merkittävimpiä, ja miten eri toimijat ja valtapositiot esiintyvät kiistoissa niiden edetessä. Lisäksi tuloksia voi hyödyntää laajemman kuvan luomiseksi vertailemalla yhteisen hyvän periaatteiden yleisyyttä esimerkiksi kulttuurien tai toimijaryhmien kesken. (Luhtakallio ja Ylä-Anttila 2023, 6.)

Valitsin julkisen oikeuttamisen analyysin tutkielmani menetelmäksi sen mahdollistaman arvo-pohjaisen tarkastelun ja moniäänisen sekä moni-intressisen keskustelun analyttisen tulkinnan mahdollisuuksien vuoksi. Tutkielmassani julkisen oikeuttamisen analyysimetodia hyödynnetään Hukkajoen tapaukseen liittyvän sanomalehtiaineiston, ja siinä esiintyneitä kiistojen tulkitsemiseen. Sanomalehtiaineistojen erityispiirteenä on niiden luonne kiistojen representaatioina, jotka samanaikaisesti sekä muokkaavat että luovat kyseessä olevaa kiistaa. Ne voidaan nähdä kiistojen tiivistyminä ja tilannekuvauksina, joiden muodostumisprosessissa tehdyt valinnat siitä, mitä argumentoidaan ja mitä jätetään argumentoimatta, vaikuttavat kiistan lopulliseen luonteeseen. On kuitenkin huomioitava, että kiistan kokonaisuutta ei voi aina hahmottaa pelkästään lehtiteksteistä välittyvän tekstin kautta, vaan sitä muodostavat myös sen materiaaliset ja elolliset taustalähtökohdat. (Luhtakallio ja Ylä-Anttila 2011, 38–39.)

Julkisen oikeuttamisen analyysissä perusyksikkönä toimivat *vaateet*, eli julkisesti esitetyt argumentit, jotka voidaan esittää esimerkiksi mielipidekirjoitusten, blogitekstien, toimenpidejulkaisujen tai mielenosoitusten välityksellä (Luhtakallio ja Ylä-Anttila 2011, 39). Tutkielmassani analysoin Hukkajokea koskevan julkisessa keskustelussa esitettyjä vaateita, joissa on

osoitettu selkeästi konkreettinen toimenpide tai muutos, jonka pitäisi tapahtua vastaavanlaisten tapahtumien estämiseksi tulevaisuudessa. Vaateissa voidaan esimerkiksi vaatia suojakaistojen lisäämistä metsälakiin, tai valvonnan lisäämistä hakkuualueille. Tässä tutkielmassa tulkitsemme aineistossa käytettyjen oikeutusten maailmojen lisäksi keskustelussa esitettyjen vaateiden muodostamia teemoja, sillä verrattuna useaan aikaisempaan julkisen oikeuttamisen analyysiä hyödyntäneeseen tutkimukseen, Hukkajoen tapauksessa esitetyt vaateet muodostivat useita kokonaisuuksia, joissa oikeutuksen maailmoja hyödynnettiin vaihtelevin tavoin. Kyseessä ei siis ollut suoranaisesti kiista Hukkajoesta tai Hukkajoen raakuista, vaan enemmän siitä, mitkä toimet nähtiin tarpeellisina tapauksen jälkeen sen uusiutumisen estämiseksi. Näin ollen koen oikeutuksen maailmojen lisäksi arvokkaaksi avata ehdotettuja toimia, sekä toimijaryhmiä, jotka niitä esittivät.

Analyysivaiheessa tunnistettuja vaateita lajitellaan julkisen oikeuttamisen analyysissä edellisessä luvussa esiteltyjen oikeuttamisteorian seitsemän oikeuttamisen arvomaailman avulla (Luhtakallio ja Ylä-Anttila 2023, 6). Vaateista voidaan analyysiprosessin aikana tunnistaa käytettyjen oikeutusten maailmojen ja niiden yhdistelmien lisäksi myös se, esiintyykö hyödynnetty oikeutuksen maailma positiivisessa vai negatiivisessa valossa (Luhtakallio ja Ylä-Anttila 2011, 39). Oikeuttamisen maailmat esiintyvät harvoin yksinään, ja suurin osa nykyaikana esitetystä kritiikistä on esitetty yhdistämällä kahden tai useamman maailman oikeutuksia (Boltanski ja Thévenot 1999, 373). Luhtakallion ja Ylä-Anttilan (2011, 38) mukaan juuri maailmojen yhdistelemiset joko tuomitsemisen, kompromissin tai muiden tapojen avulla, on mielenkiintoisinta antia oikeuttamisanalyysissä. Mahdollisuus oikeuttamismaailmojen yhdistelyyn ja jakamiseen edistää metodin joustavuutta, sekä soveltuvuutta erilaisten kiistojen ja niiden nyanssien tarkasteluun. (Emt.)

Boltanskin ja Thévenotin esittämien tapojen lisäksi Luhtakallio ja Ylä-Anttila (2011, 45–47) esittävät yhdistelmämahdollisuuksiksi myös *syy-seuraus*-tyyppiset yhdistelmät, sekä *hybridiyhdistelmät*. *Syy-seuraus*-tyyppisissä yhdistelmissä toimija edistää yhteistä hyvää yhdestä maailmasta käsin, ja toiminta johtaa automaattisesti yhteiseen hyvään myös toisessa maailmassa. *Hybridi-oikeutuksissa* oikeuttamisen maailmoja yhdistetään niin, että ne esiintyvät rinnakkain, mutta silti toisistaan riippumattomina. Ne eivät siis pyri muuttamaan maailmojen sisäisiä arvojärjestyksiä kompromissiyhdistelmien tapaan. (Emt., 48.) Hukkajoen tapauksessa esimerkki hybridioikeutuksesta on, kun toimija perustelee metsäteollisuuden vastuullisuustoimien lisäämistä sekä markkinoiden maailman oikeutuksella vedotessaan sen tuomiin

kilpailuhyötyihin kansainvälisillä markkinoilla, sekä ekologian maailman oikeutuksiin toimien tuomilla kehittyneillä suojelutoimenpiteillä.

Oikeuttamisteoria on laajasti hyödynnetty teoria yhteiskuntatieteellisessä tutkimuksessa ja ympäristösosiologian kontekstissa sitä on hyödynnetty aikaisemmin esimerkiksi kalojen ja kalan kasvattamoiden sosiokulttuurisen arvon tutkimiseen Itämeren lohen kontekstissa (Ignatius ja Haapasaari 2018). Lisäksi oikeuttamisteoriaa ja siitä johdettua julkisen oikeuttamisen metodia on hyödynnetty esimerkiksi energiantuotannon julkisuuskuvan ja oikeutusten tutkimuksessa (ks. esim. Kangasluoma 2020; Salonen 2018), sekä laajasti vertailevan tutkimuksen menetelmänä (ks. esim. Luhtakallio 2012; Ylä-Anttila ja Kukkonen 2014). Tutkielmani tukee tuloksiltaan aikaisempaa julkisen oikeuttamisen menetelmällä tehtyä tutkimusta, luoden kuvan siitä, mitkä oikeutusten maailmat sekä maailmojen yhdistelmät korostuvat suomalaisessa metsäkeskustelussa.

4.2.3 Julkisen oikeuttamisen teorian sekä analyysimetodin rajoitteita

Tutkielmani kannalta on relevanttia nostaa esille myös oikeuttamisteorian sekä julkisen oikeuttamisen analyysin rajoitteita. Thévenotin ja Boltanskin oikeuttamisteorian keskiössä on yleisen ihmisyyden periaate, jonka mukaan käytännössä kuka vaan voi ottaa käyttöön minkä tahansa maailman oikeutuksen missä tahansa tilanteessa. Julkisen oikeuttamisen analyysimenetelmä haastaa hieman näitä lähtökohtia, sillä Luhtakallio ja Ylä-Anttila ovat havainneet toimijoiden joutuvan joissakin tilanteissa perustelemaan vaateitaan valta-asemassa olevan toimijan termein menestyäkseen kiistassa. Todellisessa maailmassa kyky hyödyntää kaikkien maailmojen oikeutuksia ei ole tasavertaista toimijoiden välillä vallitsevista valta-asetelmista johtuen. Oikeuttamiskamppailu onkin usein myös valtapeliä eri toimijoiden välillä. Oikeuttamisteoria on myös rajoittunut väkivallattomien kiistojen tulkitsemiseen, eli siirryttäessä väkivaltaan kiistanratkaisun välineenä, ei teoria enää anna tarvittavia välineitä kiistojen tulkintaan. (Luhtakallio ja Ylä-Anttila 2011, 48.) Hukkajoen tapauksessa tasavertaisuus toimijoiden välillä kyseenalaistuu sekä ei-inhimillisten toimijoiden mahdollisuuksien puutteena esittää vaateita ja osallistua keskusteluun, sekä siinä, että on mahdotonta arvioida kuinka paljon sanomalehtien toimitukset käyttävät valtaa siinä, kenen ääni ylipäätään pääsee esille mielipidekirjoituksissa. Näen tämän yhtenä tutkielmani rajoituksista, sillä en voi olla tutkijana selvillä siitä, minkälaiset mielipiteet ja vaateet ovat rajautuneet keskustelusta jo julkaisupäätösvaiheessa. Tuodakseni ei-inhimillisten toimijoiden roolin vahvemmin esille tutkielmassani, olen täydentänyt julkisen oikeuttamisen analyysyä lajienvälisen politiikan teorian mahdollistamalla näkökulmalla.

4.3 Analyysin toteutus

Tässä luvussa esittelen tutkielman analyysiprosessin julkisen oikeuttamisen menetelmää hyödyntäen. Aloitin analyysiprosessin siirtämällä analyysiin valitut aineistot tekstinkäsittelyohjelmaan. Ennen varsinaisen analyysiprosessin aloittamista loin erillisen koodikirjan julkisen oikeuttamisen analyysin ohjeistuksen mukaan, kuitenkin soveltamalla koodikirjan omaan tutkielmaani sopivaksi. Jaottelin koodikirjan osiin tunnistamieni toimijaprofiilien mukaan. Tunnistin aineistostani yhteensä 7 eri toimijaprofiilia, joita ovat: maaseutumedia (toimittajat julkaisuissa Kainuun Sanomat, Maaseudun Tulevaisuus sekä Ylä-Kainuu), valtakunnallinen media (toimittajat julkaisuissa Yle, HS, Ilta-Sanomat, ja Iltalehti) metsänomistajat (metsänomistajaksi itsensä nimenneet toimijat), metsäsektori (metsäalan edustajina esiintyneet henkilöt), hallituspoliitikot (Kansallisen Kokoomuksen, Suomen Kristillisdemokraattien tai Perussuomalaisten edustajat), oppositiopoliitikot (Vihreän Liiton sekä Suomen Keskustan edustajat) sekä muut toimijat (esimerkiksi paikalliset henkilöt, julkisuuden henkilöt, eri ammattiryhmien edustajat). Toimijaryhmäjaottelu on muodostettu syksyllä 2024 vallinneiden olosuhteiden mukaisesti. Olen jakanut ryhmän toimijaryhmäksi, jos kyseisen ryhmän edustajia esiintyi aineistossani vähintään neljä. Olen jaotellut toimijat omille välilehdilleen koodikirjassa, mutta hyödyntänyt luonnollisesti jokaisen ryhmän suhteen samaa analyysitapaa. Jaoin toimijat ryhmiin toimijan ensisijaisesti esille tuoman identiteetin perusteella. Journalistit olen asettanut toimijaryhmään sen julkaisun mukaan, jossa artikkeli on julkaistu.

Aloitin varsinaisen analyysivaiheen tunnistamalla teksteistä vaateita, joita toimijat esittivät. Tulkitsin vaateet vastauksina kysymykseen “Miten Hukkajoen tapahtumien jälkeen tulisi toimia?”, tai “Mitä Hukkajoen jälkeen tulisi tapahtua?”. Ajallisesti aineistossani vaateita esitettiin noin kahden kuukauden ajan, ja kuvaan analyysivaiheessa myös vaateiden muutosta ja konfliktien kehitystä ajanjakson aikana. Lisäsin jokaisen vaateen koodikirjaan, sekä identifioin siitä vaateen esittäjä, vaateen kohteen, vaateen esittämistävän, vaateen sisällön yksinkertaistettuna, sekä oikeuttamisen maailman/maailmat, joilla vaadetta perusteltiin. Ohessa esimerkki koodistosta, sekä analyysin toteutuksesta. Esimerkkinä toimivassa analyysiyksikössä on hyödynnetty seuraavaa otetta aineistosta:

Jokien veden ja muiden lajien kannalta raakut ovat avainasemassa, sillä raakku voi puhdistaa joen vettä jopa 50 litraa päivässä. Tämän vuoksi lajin pelastaminen on tärkeää. Suomen raakkukanta alkaa olla kuitenkin hyvin iäkästä, joten loputtomasti aikaa ei ole. Hukkajoen kaltaisille onnettomuuksille ei olisi varaa. (KS_3.)

Lainauksessa puhuja vetoaa raakkujen pelastamisen puolesta vedoten raakkujen kykyyn puhdistaa vettä ja pitää huolta veden ja muiden vesistöä asuttavien lajien hyvinvoinnista. Olen tunnistanut alkuperäisestä tekstistä väitteen esittäjän, vastaanottajan, tavan, jolla väite esitetään sekä väitteen sisällön yksinkertaistettuna. Lisäksi olen arvioinut, mihin julkisen oikeuttamisen maailmaan väitteessä vedotaan. Lisäksi olen merkinnyt, onko oikeuttamisen maailmaa hyödynnetty positiivisessa (+), negatiivisessa (-) vai neutraalissa merkityksessä. Toteutin analyysin manuaalisesti toteuttaen taulukoinnin Excel-taulukkona.

Taulukko 1: Esimerkki analyysikoodauksesta

Kuka: Vaateen esittäjä	Kenelle: Vaateen vastaanottaja	Miten: Tapa, jolla vaade esitetään	Mitä: Vaateen sisältö yksinkertaistettuna	Julkisen oikeuttamisen maailma(t), jolla väitettä perustellaan
Maaseutu-media	Yleisö	Pääkirjoitus	Raakkukantaa tulee suojella	ekologian maailma +

Tässä tutkielmassa keskityn näistä muuttujista erityisesti vaateen sisältöihin, vaateiden esittäjiin, sekä niiden perusteluina käytettyihin julkisen oikeuttamisen maailmoihin. Useimmiten vaateiden perusteluissa hyödynnettiin useita oikeuttamisen maailmoja. Tällöin olen merkinnyt jokaisen oikeutuksen maailman samaan analyysiyksikköön.

Analyysin valmistuttua tulkitsin tuloksiani kahdella tavalla. Aloitin tekemällä yleiskuvan siitä, mitä aineistossa vaadittiin, eli millaisiin kokonaisuuksiin aineistossa esiintyneet vaatteet jakautuivat, sekä mitkä toimijaryhmät kytkeytyivät mihinkin kokonaisuuksiin. Kuvaan vaateiden muodostamia kokonaisuuksia luvussa 5.1. Lisäksi tein jokaisesta oikeutuksen maailmasta määrällisen tulkinnan, jonka kuvaan luvussa 5.2. Luvuissa 5.2.1–5.2.7 käsittelen tapoja, joilla oikeuttamisen maailmoja hyödynnettiin aineistossani. Luvussa kuusi tarkastelen aineistostani nousseita teemoja, sekä niissä hyödynnettyjä oikeuttamisen maailmoja lajienvälisen politiikan viitekehyksen avulla.

4.4 Tutkielman eettiset lähtökohdat ja tutkijan positio

Tämän tutkielman tutkimuseettiset lähtökohdat perustuvat Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (2023) ohjeisiin hyvästä tieteellisestä käytännöstä. Olen pyrkinyt kaikissa tutkielman vaiheissa huolellisuuteen, sekä huomionut hyvän tieteellisen käytännön peruseriaatteen, joita ovat *luotettavuus, rehellisyys, arvostus* ja *vastuunkanto* (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023, 12).

Koska tutkielmani on toteutettu laadullisin menetelmin, tutkimus pitää automaattisesti sisällään myös tutkielman tekijän omaa harkintaa, valintoja sekä tulkintoja, mutta olen toteuttanut analyysini niin, että se on toistettavissa, dokumentoinut analyysiprosessini, sekä perustellut tekemäni valintani niiltä osin, kuin olen tutkielman kannalta kokenut tarpeelliseksi. Koska olen hyödyntänyt analyysivaiheessa julkisesti mediassa saatavilla olevia aineistoja, joiden valintaprosessin olen esitellyt alaluvussa 4.1, ei tutkimuksen toteutus ole vaatinut tutkimuslupien hankintaa. Olen valinnut aineistoni niin, että se tuo esille monipuolisesti ja tasapuolisesti erilaisia näkökulmia. Lisäksi olen valinnut jakaa aineistosta nousseet toimijat toimijaryhmiin, jotta voin analysoida tekstistä nousseita vaateita yleisellä tasolla, välttääkseni tulosten henkilöitymisen. Hyödyntäessäni suoria lainauksia aineistosta, olen viitannut aineiston osaan, josta lainaus löytyy, ja puhutellut kyseistä toimijaa ryhmänsä edustajana. Lisäksi olen valinnut aineiston suorat lainaukset niin, että ne edustavat aineistoa monipuolisesti. Analyysin kulku on avattu konkreettisesti luvussa 4.3, jossa olen perustellut myös analyysin kannalta keskeiset tekemäni valinnat, sekä havainnollistanut, miten olen hyödyntänyt julkisen oikeuttamisen analyysimenetelmää juuri tässä tutkielmassa. Tunnistan, että analyysin toteutukseen olisi voinut tuoda lisäarvoa esimerkiksi tutkijaryhmätyöskentely, mutta koen pro gradu -tutkielman merkittävyyden kannalta riittäväksi oman arviointini aineistossa hyödynnetyistä oikeuttamisen maailmoista.

Halu keskittyä tutkielmassani juuri Hukkajoen tapahtumiin ja raakkujen kohtaloon kumpusi syvästä myötätunnosta näitä uhanalaisia selkärangattomia olentoja kohtaan. Tutkielmaa tehdessä olen pyrkinyt katsomaan tapahtumaa neutraaleista lähtökohdista, tarkastellen kuitenkin kriittisesti antroposentrisiä lähtökohtia, sekä argumentteja, joilla luonnonkäyttöä koskevia toimia keskustelussa perustellaan ja arvotetaan. Eettinen lähtökohta tutkielmalleni on Leena Vilkan (1995) erittelyä mukaillen luontokeskeinen, ja näen muiden elämänmuotojen omaavan itseisarvoa ihmisestä irrallaan, itsensä vuoksi. En koe, että lähtökohta tekisi minusta esteellisen tutkimaan aihetta, tai kykenemättömän tarkastelemaan sitä objektiivisesti. Tunnistan tutkijan positioni ja koen sen edistävän tavoitettani tarkastella Hukkajoen tapahtumia objektiivisesti ja reilusti sekä raakkuja että osallisia toimijoita kohtaan.

Tässä tutkielmassa tarkastelen Hukkajoen tapahtumaa etäältä syksyllä 2024 saatavilla olevien mediatietojen perusteella. Ymmärrän, että esimerkiksi rikostutkinnassa esiin tulleet seikat voivat vaikuttaa tutkimukseni relevanttiuteen sekä taustatietojen todenperäisyyteen. Halusin kuitenkin tarttua Hukkajoen tapahtumiin heti tapahtuman jälkeen, ja olen rakentanut tutkimusasetelmani niin, että se mahdollistaa tapahtuman tarkastelun myös nyt olemassa olevilla tiedoilla.

Lisääntynyt tieto rikostutkimuksen edetessä tulee toki avaamaan uusia väyliä tapahtumien tarkasteluun seuraavaksi aiheeseen tutkimusmielessä tarttuville. Tutkielmalla ei ole ulkopuolista rahoitusta tai muita sidonnaisuuksia.

Pohjois-Suomessa varttuneena ihmisenä olen rakentanut henkilökohtaisen suhteen metsiämme kohtaan jo nuorena, ja päässyt tarkastelemaan niitä monista lähtökohdista. Samalla olen oppinut arvostamaan sekä metsää itsessään kaikkine olentoineen, sekä ihmisiä, jotka kohtelevat metsää sitä kunnioittaen, samalla saaden siitä elantoaan. Metsää ja metsässä eläviä olentoja koskevan tutkimuksen saralle astun tutkimusalan ulkopuolelta, ainoat aikaisemmat kosketukseni aiheeseen saaneena Lapin yliopistossa käymiltäni kursseilta sekä vapaa-ajallani suorittaman lukemisen pohjalta. En siis ole omannut vahvoja ennako-oletuksia aiheesta, vaan olen lähestynyt aihetta kiinnostuksen tuoman uteliaisuuden ja lisääntyneen ymmärryksen ja tiedonhalun pohjalta. Koen, että kykenen tarkastelemaan tutkimusongelmaani objektiivisesti sekä hyvien tieteellisten käytäntöjen mukaisesti. Tunnistan kuitenkin, että kirjoittaessani ensimmäistä laajempaa tutkielmaa, on varmasti paljon asioita, joita tulen vielä oppimaan tutkielman valmistamisen jälkeen tutkimusongelmastani.

5 Julkisen oikeuttamisen analyysi Hukkajoen konfliktista

Tässä luvussa esittelen analyysini tulokset. Käsittelen ensin aineistossa esitettyjä vaateita, sekä teemoja, joita ne muodostivat luvussa 5.1, minkä jälkeen käyn läpi teemojen yhteydessä esitettyjen vaateiden perusteluissa hyödynnettyjä oikeutusten maailmoja sekä niiden yhdistelmiä luvussa 5.2. Tulen tässä tutkielmassa keskittymään julkisen oikeuttamisen analyysiyksiköistä erityisesti vaateiden esittäjiin, vaateiden sisältöön, sekä vaateiden perusteluissa hyödynnettyihin oikeuttamisen maailmoihin. Aineistossa esitetyt vaateet suunnattiin muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta laajemmalle yleisölle, minkä vuoksi en käsittele tässä tutkielmassa tarkemmin vaateen kohdetta määrittävää analyysiyksikköä. Koska aineisto koostuu yksinomaan kirjallisessta media-aineistosta, en ole ottanut analyysin kohteeksi myöskään vaateiden esittämisen tapaa koskevaa analyysiyksikköä.

5.1 Aineistossa esitetyt vaateet

Tässä luvussa tulen esittelemään julkisen oikeuttamisen analyysissa nousseiden vaateiden jakautumista toimijaryhmittäin sekä teemoittain. Analyysini perusteella keskustelussa olennaista

oli se, miten tapahtuman jälkeen tulisi toimia, ja millaisia muutoksia raakkujen tai laajemmin uhanalaisten eläinten suojelun tehostamiseksi tulisi tehdä, tai toisaalta tulisiko muutoksia tehdä lainkaan. Vaikutti siis siltä, että suojelua kyllä haluttiin, kunhan se toteutettaisiin niin, että se ei heikentäisi kunkin toimijaryhmän toimintaedellytyksiä tai edistäisi ryhmien intressejä. Tilanne muistutti vahvasti Suomessa muutenkin tunnistettua, ja toistaiseksi heikosti ratkaistua ristiriitaa, joka vallitsee luonnon arvostamisen sekä luonnon tilan parantamisen eteen tehtävien toimien välillä (Paulomäki ym. 2023, 7).

Tunnistin analyysiprosessin aikana yhteensä 119 vaadetta. Useassa aineistossani olleessa tekstissä esitettiin useita vaateita, jolloin olen merkinnyt kunkin erillisen vaateen erikseen oikeuksineen. Vaateet jakautuivat toimijaryhmittäin seuraavalla tavalla:

Taulukko 2: Vaateiden jakautuminen toimijaryhmittäin:

Tekijäryhmä	Vaateiden määrä
Metsänomistajat	7
Metsäsektori	8
Hallituspuolueet	10
Valtakunnallinen media	10
Oppositio	21
Maaseutumedia	30
Muut	33
Yht.	119

Kuten taulukosta 2 voidaan havaita, eniten vaateita esitettiin kategorian “muut” toimijoiden teksteissä. Tämän toimijaryhmä edusti laajasti eri rooleissa toimivia henkilöitä, kuten julkisuuden henkilöitä, paikallisia toimijoita tai asiantuntijoita ja tutkijoita, joten tälle ryhmälle ei nousut selkeää edistettävää teemaa vaateista, vaan vaateet jakautuivat teemallisesti suhteellisen tasaisesti eri kokonaisuuksiin. Toiseksi eniten vaateita esitettiin maaseutumedian edustajien taholta. Maaseutumedioiden edustajat olivat aktiivisia keskustelijoita aiheen parissa, ja heidän vaateensa olivat usein uusia luonnonsuojelutoimia jarruttavia, vaikka luonnonsuojelua pidettiin toimijoiden teksteissä lähtökohtaisesti tärkeänä. Tämän toimijaryhmän esittämässä vaateissa keskityttiin vahvasti tukemaan erityisesti metsänomistajia, ja moni vaateista liittyi myös

metsätalouden toimintaedellytyksiin sekä maineeseen. Kolmanneksi aktiivisin keskustelija aineistossani oli oppositiopuolueiden edustajien ryhmä. Myös tässä toimijaryhmässä esiintyi vaihtelevia teemoja vaateiden osalta, toisten vaatiessa lainsäädännön kiristämistä, toisten keskittyessä vahvemmin esimerkiksi valvonnan tai muiden toimeenpanoon liittyvien toimenpiteiden piiriin. Valtakunnallisessa mediassa esitettiin verrannollisesti vähemmän vaateita kuin muissa medioissa. Tämän toimijaryhmän taholta tuotetuista artikkeleista rajautui merkittävä osa pois aineistostani jo aineiston rajausvaiheessa, sillä niissä uutisointi oli neutraalimpaa, ja keskittyi vahvemmin tapahtumien kuvaamiseen. Valtakunnallisessa mediassa esitetyissä vaateissa oli nähtävissä luonnonsuojelua sekä vastuullisempaa metsäteollisuutta vaativa taipumus. Metsäsektori sekä metsänomistajat esittivät aineistossani lähes yhtä paljon vaateita. Metsäsektorin vaateet keskittyivät erityisesti pyrkimykseen ylläpitää alansa toimintaedellytyksiä, vaateiden aiheiden sitoutuessa vahvasti lainsäädännön sekä ympäristötoimien mahdollisten muutosten ympärille, kun taas metsänomistajien vaateissa korostui niiden lisäksi myös vaade reilusta kustannusten jakaantumisesta suojelun suhteen.

Taulukon vaateiden määrän tulkinnassa on tärkeää ottaa huomioon, että niihin vaikuttavat myös eri medialähteiden määrällinen esiintyvyys aineistossani. Lisäksi vaateiden määrässä on otettava huomioon esimerkiksi mielipidekirjoitusten osalta julkaisujen toimitusten tekemä harkinta, sekä se, että kaikki medialähteet eivät edes julkaise mielipidekirjoituksia. Näin ollen kaikki mielipiteet tai intressit eivät todennäköisesti saa tasapuolisia mahdollisuuksia tulla edustetuiksi mediassa. Lisäksi tutkielmani aineisto on kerätty suhteellisen lyhyeltä aikajänteeltä, joten keskustelu ei välttämättä saavuttanut vielä saturaatiopistettään aineistonkeruun aikana. Nämä ovat tutkielmassani tunnistettuja rajoitteita, minkä vuoksi en nosta vaateiden yleistä esiintyvyyttä analyysini keskiöön, vaan tulkitsen vahvemmin niiden muodostamia kiistoja, ja kiistojen ratkaisupyrkimyksiä oikeutusten maailmojen kautta. Käytännössä tutkielmani kanalta on siis relevantimpaa tarkastella sitä, mitä vaadittiin ja miten vaateita perusteltiin, kuin sitä, kuinka paljon vaateita esitettiin kustakin toimijaryhmästä.

Aineistossani esitetyt vaateet kytkeytyivät vahvasti luonnonsuojeluteeman ympärille. Vaateiden keskeiseksi teemaksi nousi kysymys siitä, pitäisikö luonnonsuojelua vahvistaa, ja jos pitäisi, minkälaiset toimet olisivat tehokkaimpia parhaan suojelutuloksen saavuttamiseksi. Ehdotuksia luonnonsuojelun vahvistamiseksi esitettiin sekä yleisellä tasolla, luonnonsuojelu- tai metsälainsäädäntöön liittyen, sekä esimerkiksi lisääntyneeseen valvontaan tai sijaintitietojen avoimuuteen liittyen. Luonnonsuojelutoimien lisäksi aineistosta nousi vaadekokonaisuus,

jossa keskiöön nousivat metsäteollisuuden mainetta sekä toimintatapoja koskevat argumentit. Seuraavassa taulukossa on nähtävissä vaateiden esiintyvyys teemoittain.

Taulukko 3. Vaateiden jakaantuminen teemoittain

Vaadekokonaisuus	Esitettyjen vaateiden määrä prosentteina kokonaisuudesta (N=119)
Yleinen luonnonsuojelukeskustelu	27%
Keskustelu lainsäädännöstä	25%
Metsäteollisuuden maine ja käytännöt	32%
Vaateet viranomaistoiminnan vahvistamiseksi	15%
Muut	1%

Kuten taulukosta 3 on tulkittavissa, eniten vaateita esitettiin metsäteollisuuden maineeseen sekä toimintatapoihin liittyen. Toiseksi eniten vaateita esitettiin yleisen luonnonsuojelukeskustelun teemassa, ja kolmanneksi eniten lainsäädäntöön liittyen. 15 % esitetyistä vaateista liittyi viranomaistoiminnan vahvistamiseen. Aineistostani nousi yksi, vapaata joukkotiedotusta vaativa vaade, joka ei sopinut teemojen sisään. Muut vaateet jakautuivat teemojen sisälle.

Oman lähestymiskulmani johdosta pidän mielenkiintoisena, että Hukkajoen raakkuja koskevassa keskustelussa vaateet järjestäytyivät pääosin luonnonvarojen käyttöön, sekä metsätalouden liittyvän keskustelun ympärille eläinten oikeuksiin liittyvän keskustelun sijaan. Esimerkiksi lainsäädäntöä koskevassa keskustelussa vaadittiin muutoksia nimenomaan luonnonsuojelu- ja metsälain ympärille, eikä keskustelussa viitattu kertaakaan esimerkiksi eläinsuojelulakiin (247/1996), jota lähtökohtaisesti sovelletaan kaikkiin eläimiin, ja jonka tarkoituksena on pykälän mukaan 1 § *“suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla kärsimykseltä, kivulta ja tuskalta.”* Keskustelua käytiin siis luonnonsuojelusta, ei niinkään eläintensuojelusta, asettaen raakut vahvemmin osaksi luontoa, sen sijaan että ne nähtäisiin esimerkiksi eläinyksilöinä, tai populaationa.

Käsittelen seuraavasti aineistostani nousseet vaateiden muodostamat teemat tarkemmin. Luku-
jen 5.1.1-5.1.4 tarkoituksena on siis antaa aineistoesimerkkien avulla yleiskuva siitä, millaisista

asioista aineistossani keskusteltiin, ja miten keskustelut rakentuivat sekä kontekstin että toimijoiden osalta.

5.1.1 Yleinen luonnonsuojelukeskustelu

Tässä luvussa käsittelen yleisiä luonnonsuojeluun liittyviä vaateita. Vaateita esitettiin sekä luonnonsuojelun lisäämiseksi, että sen pitämiseksi ennallaan. Luonnonsuojelukeskusteluun osallistuttiin kaikista toimijaryhmistä. Vaateet luonnonsuojelun lisäämisestä alkoivat korostua erityisesti sen jälkeen, kun selvisi, että Hukkajoen ylitykset oli merkitty hakkuusuunnitelmaan hakkuut toteuttaneen Stora Enson taholta, eli käsitys siitä, että kyseessä ei ollut yksittäisen metsäkonekuskin tai aliurakoitsijan virhe, alkoi vahvistua. Tällöin toimijat alkoivat selkeämmin pohtimaan, ovatko nykyiset luonnonsuojelukäytäntömme riittäviä, ja onnistutaanko niiden avulla todellisuudessa suojelemaan uhanalaisia lajeja, sekä luontoa kokonaisuudessaan. Näkemykset siitä, millaiset luonnonsuojelutoimet nähtiin riittävinä tilanteessa, ja miten niitä tulisi muuttaa tai parantaa, olivat vaihtelevia. Keskeistä keskustelussa kuitenkin oli, että raakut nähtiin lähes yksinäisesti ihmisen taholta tapahtuvaa suojelua vaativana kohteena. Konfliktit toimijoiden esittämien vaateiden välille muodostui siitä, kuinka vahvat suojelutoimet ovat riittäviä, eli pitäisikö nykyisiä suojelutoimia kiristää entisestään vai ei, tai pitäisikö tapauksesta ylipäätään keskustella julkisesti.

Aineistossani esiintyvissä vaateissa raakutapahtuma yhdistettiin vahvasti laajempaan asenteelliseen muutostarpeeseen luonnonsuojelua ja luonnonkäyttöä kohtaan. Vaateet sisälsivät myös konkreettisia toimia, kuten uusien suojelualueiden perustamista, ja luontoarvomarkkinoiden luomista vaihtoehdoksi lakisääteiselle suojelulle. Yleisesti luonnonsuojelun ja luonnon arvoa korostavissa vaateissa vaadittiin luonnonsuojelun tarpeen ja arvon laajempaa ymmärrystä, luonnon monimuotoisuuden turvaamista ja planetaaristen rajojen kunnioitusta kaiken tekemisen pohjana, sekä kehoitettiin kansalaisia toimintaan luonnon hyväksi. Esimerkiksi seuraavassa lainauksessa oppositiopuolueen edustaja vaatii monimuotoisuuden turvaamisen sekä kestävämpien elämäntapojen tuomista kaiken tekemisen keskiöön:

Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja maapallon kantokyvyn mukaan eläminen pitäisi olla kaiken tekemisen pohja. Siitä pitää huolehtia, ja tekemistä tässä on vielä paljon. Myös metsätalouden puolella. (KS_6.)

Keskustelussa tuotiin esille myös ekologisen solidaarisuuden ajatuksia lähestyviä puheenvuoroja, joissa raakut tuotiin lähemmäs ihmisyhteisön sisäpiiriä, ja niitä puhuteltiin esimerkiksi

marttyyri-termillä, jolla viitataan useimmiten ihmisiin. Tämän aihepiirin vaateet sisälsivät myös enemmän viittauksia esimerkiksi ekosysteemiin ja planetaarisiin rajoihin.

Luonnonsuojelua koskevassa keskustelussa vaadittiin myös demokraattisempaa päätöksentekoa ja kaikkien osapuolten kuulemista suojelutoimista päätettäessä. Esimerkiksi seuraavassa lainauksessa kehoitetaan moniäänisempään keskusteluun luonnonsuojelutoimien suhteen:

Raakkutuho laukaisi polarisoituneen metsäkeskustelun: luontoarvot vastaan teollisuus ja metsänomistajien vastuu. On viimeinen hetki rakentaa puusta se kuuluisa pyöreä pöytä, jonka ympärille saadaan kaikki osapuolet mukaan: ne, jotka työskentelevät metsässä, elävät metsästä, omistavat metsää tai rakastavat metsää muista syistä. (MT_19.)

Lainauksessa vaaditaan metsäkeskustelun polarisaation vähentämistä tuomalla eri näkökulmista konfliktia lähestyvät henkilöt keskustelun pariin. Yleisessä luonnonsuojelua koskevassa keskustelussa ei suoraan kritisoitu luonnonsuojelua itsessään, vaan kritiikki kohdistui konkreettisiin ehdotettuihin kiristystoimiin, kuten lainsäädännöllisiin muutoksiin, sekä tapaan, jolla keskustelun pelättiin vaikuttavan metsäteollisuuden maineeseen sekä toimintaedellytyksiin, joita käsitellen seuraavassa luvussa.

5.1.2 Metsäteollisuuden maine ja käytännöt

Eräänlaisena vastareaktiona luonnonsuojelun lisäämiseen aineistostani nousivat vaateet, joiden keskiössä oli huoli Hukkajoen tapahtumien vaikutuksista metsäteollisuuden ja laajemmin metsätalouden maineelle, ja sen myötä metsäteollisuuden toimintamahdollisuuksille ja menestykselle. Metsäteollisuuden maine nostettiin julkiseen keskusteluun erityisesti maaseutumedian sekä hallituspuolueiden edustajien esittämissä vaateissa, mutta yksittäisiä vaateita esitettiin myös muista toimijaryhmistä. Esimerkiksi seuraavassa lainauksessa puhuja on huolissaan metsäteollisuuden toimintaedellytyksien heikentymisestä raakkukeskustelun johdosta, korostaen metsäteollisuuden tuomia etuja Suomelle sekä suomalaisille:

Metsäteollisuutta ei pidä vaarantaa osana raakkuvahingon pesuvettä. Metsäteollisuus tuo leipää maakuntiin, perheille toimeentuloa ja elämisen mahdollisuuksia. Cityvihreät ja innokkaimmatkaan sormea heristävät maaseutupäättäjät eivät saa vaarantaa näitä elämisen edellytyksiä maakunnissamme. Suomi elää metsästä ja näin sen kuuluukin. (KS_8.)

Näin puhuja kehystää lisätyt luonnonsuojelutoimet “*elämän edellytysten vaarantamiseksi*”, eli kokee luonnonsuojelutoimien rajoittavan tapaa, jolla metsäteollisuutta voidaan toteuttaa. Metsäteollisuuden maineen vaaliminen nähtiin aineistossani jopa niin tärkeänä, että tapauksen saaman mediahuomion voimakkuuden motiivit kyseenalaistettiin. Hukkajoen tapauksen nähtiin antavan työkaluja metsäteollisuutta ja sen kulttuuria yleisesti vastustaville tahoille. Maineen ylläpitoa vaativat toimijat kokivatkin, että tapauksen kohdalla riittäisi, että “*viranomaiset tutkivat asian ja oikeuslaitos tuomitsee syylliset*” (HS_8).

Metsäteollisuuden maineesta huolestuneet toimijat kokivat myös, että vahinkojen laatuun nähden sen saama huomio on ollut liiallista. Esimerkiksi seuraavassa lainauksessa Hukkajoen tapahtumat nähdään “valitettavana tosiasiana”, joiden vaikutus ei saa kuitenkaan olla liiallinen metsäteollisuuden muille tärkeille arvoille:

Vaikka Suomussalmella tapahtunut raakkutuhon on valitettava tosiasia, ei sen pidä mustata kaikkea Suomen metsissä pitkään tehtyä työtä. Ei myöskään yleisesti metsäammattilaisten arvostusta. Valtaosa metsänhoitotöistä tehdään yhä huolella ja hyvällä tarkoituksella, metsät kun halutaan pitää hyvässä kunnossa ja siirtää sukupolvelta toiselle. [...] Metsäsektorin arvo isoissa kokonaisuudessa ei ole mihinkään kadonnut. Tämäkin kohu laantuu aikanaan, ja tilanteeseen johtanut tapahtumien ketju toivottavasti tulee julki. Hyvä niin. Ei siksi, etteikö tapauksesta pitäisi ottaa opiksi, vaan siksi, että metsätalous ja sen arvostus on edelleen liian arvokas asia hukattavaksi. (MT_2.)

Lainauksessa toimija korostaa, ettei Hukkajoen tapahtumien tule vaikuttaa liian negatiivisesti metsätoimijoiden arvostukseen, eikä tunnusta raakkutuhon herättämää tarvetta laajemmalle metsätalouden toimintatapojen uudelleenarvioinnille tai toimintaedellytysten heikennykselle. Kyseisen argumentaation voidaan nähdä pyrkimyksenä heikentää Hukkajoen tapahtumien painoarvoa ilman, että suoranaisesti vähäteltäisiin tai kiellettäisiin luonnonsuojelutoimien tärkeyttä. Toimija kuitenkin asettaa samanaikaisesti metsätalouden toimintaedellytysten tärkeyden luonnonsuojelun yläpuolelle.

5.1.3 Keskustelu lainsäädännöstä

Hukkajokea koskevassa julkisessa keskustelussa sekä vaadittiin että vastustettiin muutoksia kolmeen lakiin; luonnonsuojelulakiin(9/2023), lakiin viranomaistoiminnan julkisuudesta (621/1999), sekä metsälakiin (1093/1996). Metsälain suhteen vaatimukset kytkeytyivät erityisesti suojakaistoja koskevaan keskusteluun, kun taas luonnonsuojelulain muutokset koskivat

yleisemmin “pykälien pistämistä kuntoon” (IS_3). Tulkitsin, että usein luonnonsuojelulaista puhuessaan tarkoitettiin laajemmin ympäristölakien muodostamaa kokonaisuutta, ei niinkään tiukasti varsinaista luonnonsuojelulakia. Julkisuuslain muutosten suhteen vaadittiin erityisesti uhanalaisten lajien sijaintitietoihin liittyvää avoimuuden lisäämistä.

Lainsäädännön kiristämistä vastustavien vaateiden perusteina korostui näkökulma Hukkajoesta yksittäistapauksena, joka johtui esimerkiksi vahingosta, virheestä, huonosta asenteesta, tai tiedonkulun ongelmista. Hukkajoen tapahtumien ei nähty näissä vaateissa kuvastavan metsäsektorin yleistä asennetta tai toimintatapoja luonnonkäyttöä kohtaan, eikä näin aitoa tarvetta lainsäädännön kiristämiseen ollut ilmennyt. Vaateissa kehoitettiin malttiin ja harkintaan, sekä tapahtuman perusteelliseen selvittämiseen ennen liiallisia uusia suojelutoimia. Lisäksi aineistossa todettiin, ettei ongelmana ollut nykyisen lainsäädännön riittämättömyys, vaan se, ettei Hukkajoella noudatettu olemassa olevia lakeja. Suojelun lisäämisen sijaan toimijoita kehoitettiin usein noudattamaan nykyisiä lakeja, suosituksia tai suojelustrategiaa:

Erittäin uhanalaisten raakkujen suojelu on otettu Suomessa vakavasti. Edellisen hallituksen aikana valmistui ympäristöministeriön johdolla laadittu ja edelleen voimassa oleva Jokihelmisimpukan eli raakun suojelun strategia ja toimenpidesuunnitelma 2020–2030. Erilaisia raakkujen elinympäristöä parantavia toimenpiteitä on listattuna useita, mutta metsien pakkosuojelua siinä ei vaadita. Sosialisointihaaveilujen sijaan ministeri Mykkäsen kannattaisi perehtyä tähän suunnitelmaan ja edistää sen täytäntöönpanoa ja toteutusta. (MT_4.)

Tässä oppositiopuolueen edustajien toimijaryhmästä tulevassa lainauksessa puhuja korostaa nykyisten suojelutoimien riittävyttä, vaatien suojelutoimien kiristämisen sijaan jo olemassa olevien lakien ja säädösten vahvempaa toimeenpanoa sekä toteutusta. Lainsäädännön lisäämisen vastustamista esiintyi erityisesti maaseutumedian, metsäteollisuuden, sekä hallituspuolueiden edustajien esittämissä vaateissa. Keskeisenä huolena vaateissa oli metsätalouden toimintaedellytysten heikkenemisen pelko lainsäädäntöä kiristettäessä. Suositusten korostaminen näytti olevan sekä hallituspuolueiden edustajien sekä metsäsektorin intresseissä, sillä lainsäädännön kiristäminen esimerkiksi suojakaistojen suhteen tarkoittaisi, että hallituksen tulisi korvata suojellut alueet metsänomistajille. Suosituksissa taas sekä harkinta että suojelun kustannukset jäivät pääosin metsänomistajan vastuulle. Lainsäädännön kiristämistä ei vaadittu metsäteollisuuden tai hallituspuolueiden edustajien taholta kertaakaan.

Keskustelussa ympäristölakien muutoksissa nousi esille ristiriita yhteisöjen välisten intressien välillä. Keskustelun keskiöön nousi siis se, kenen näkökulmasta lakeja tulisi vahvistaa. Vahvistukset, jotka voisivat olla edullisia joillekin yhteisöille, kuten raakuille tai metsänomistajille, voisivat tuottaa negatiivisia vaikutuksia jollekin toiselle yhteisölle, kuten konflikti suojakaistoista osoittaa. Suojakaistakeskustelussa eri toimijaryhmät keskustelivat siitä, pitäisikö vesistöjen ympärille jätettävän toistaiseksi suosituserusteisen suojakaistan leveyttä tai luonnetta muuttaa raakutapahtumien jälkimainingeissa. Vaikkei Hukkajoen raakkujen kuolema johtunut suoranaisesti hakkuista, vaan hakattujen puiden siirtämisestä lain sekä ELY-keskuksen ohjeiden vastaisesti, nousivat suojakaistoja koskevat vaateet silti keskeiseksi vaikuttamiskentäksi tapahtuman jälkeisessä keskustelussa.

Suojakaistakeskustelussa korostui kolmen eri kysymyksen ratkaisupyrkimykset. Ensinnäkin keskusteluun osallistujat vaativat suojakaistan leveyden uudelleenarviointia. Toisekseen keskustelua herätti se, pitäisikö suojakaistat säilyttää vapaaehtoiseen suojeluun perustuvina, vai pitäisikö ne lisätä metsälakiin. Kolmanneksi kysymykseksi keskustelussa nostettiin esiin suojakaistoista koituvien kustannusten jakautuminen eri toimijoiden välille. Keskeisiksi toimijaryhmiksi tässä teemassa nousivat hallituspuolueiden edustajat, metsäteollisuuden edustajat sekä metsänomistajat, eli samat toimijat, jotka ovat perinteisesti käyttäneet vahvinta metsäpoliittista valtaa Suomessa (ks. Kröger ja Raitio 2017, 13). Lisäksi maaseutumedian edustajat osallistuivat keskusteluun aktiivisesti, asettuen erityisesti metsänomistajien tueksi.

Hallituspuolueiden ja metsäteollisuuden yhteinen intressi suosituserustaiseen suojeluun tuli ilmi erityisesti tapahtumien aikaisen Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkäsen tavatessa metsäteollisuuden edustajia 10.9.2024. Ministeriön järjestämässä tapaamisessa sovittiin, että metsäteollisuuden toimijat sitoutuvat jatkossa 50 metrin suojakaistan noudattamiseen raakkuvesistöjen ympäristössä. ELY-keskuksen suosittelema suojakaista on ollut aikaisemmin 45 metriä, eli suojakaistaa levennettiin keskinäisellä sopimuksella viisi metriä. Muita toimijoita, kuten luonnonsuojelujärjestöjä tai metsänomistajien edustajia ei kutsuttu tapaamiseen. Tapaaminen sekä sen aikana solmittu sopimus kirvoitti aineistossa runsaasti suojelukaistasopimusta kritisoivia vaateita erityisesti maaseutumedian sekä metsänomistajien taholta. Metsäteollisuuden sitoutuminen 50 metrin suojakaistoihin heikensi toimijaryhmien argumenttien mukaan metsänomistajien omaisuudensuojaa sekä autonomiaa päättää oman metsäomaisuutensa käytöstä, sekä eväsi mahdollisuuden luonnonsuojeluperustaisten korvausten hakemisesta, nostaen esiin myös kysymyksen suojelun kustannusten oikeudenmukaisesta jakautumisesta. Kritiikkiin

reagointi oli kuitenkin vähäistä, eikä esitetyllä kritiikillä ollut vaikutusta toteutettuihin toimiin. Aineiston perusteella vaikutti, että metsäsektorin vaateilla oli enemmän painoarvoa lainsäädäntötoimiin liittyen kuin muilla toimijoilla, ja ministerin kahdenvälinen tapaaminen toimijoiden kanssa vahvistaa tätä mielikuvaa.

Hallituspuolueiden edustajien suunnasta aineistosta nousi kahdenlaisia vaateita suojakaistoihin liittyen. Ensinnäkin hallituspuolueiden edustajien toimesta korostettiin metsätoimijoiden itsestä oikeutta keskinäiseen sopimiseen hintoihin ja suojeluun liittyen. Lisäksi ehdotettiin esimerkiksi vaihtoehtoisten suojelutoimien kehittämistä:

Ensinnäkin viisaan puun ostajan kannattaa palkitseamalla motivoida metsänomistajia luontotoimiin. Suomalaisen metsänhoidon maine maailmalla on ensisijaisesti metsäteollisuuden intressi, vaikka maine vaikuttaa kantohintoihinkin. Suurin osa metsänomistajista haluaa toki vaalia metsiensä luontoa muutenkin. [...] Sertifiointijärjestelmät ja vapaaehtoiset toimet ovat alan vakiintuneita välineitä. Valtio kehittää luontoarvomarkkinoita, mutta emme yritä määrätä puukaupan hinnoittelukäytäntöjä. Isossa kuvassa luottamus suomalaisen metsänhoidon kestävyys on meidän kaikkien etu. (MT_14.)

Lainauksessa puhuja toteaa suomalaisen metsänhoidon maineen merkityksen metsäteollisuudelle olevan korkea, ja sen nähdään vaikuttavan myös metsästä saatavaan taloudelliseen hyötyyn metsänomistajille. Hän myös toteaa, että vastuullinen on suurimmalle osalle metsänomistajista muutenkin tärkeää. Toimija kehottaakin metsäteollisuuden, eli puun yleisimmän ostajan, palkitsemaan metsänomistajia suojelusta, pyrkien näin mahdollisesti häivyttämään lainsäädännöllisen suojelun taloudellisia vastuita. Toinen toimija samasta toimijaryhmästä taas asettui metsänomistajien kannalle:

Samalla pidetään huolta, että varovaisuus ei johda ylilyönteihin ja kohtuuttomuuksiin. Raakku-case on nostanut esille monien kokemaa epätietoisuutta suhteessa lakien, suosittelujen ja korvausten rajanvetoihin. Lähtökohtana on, että mikäli suojelu ei ole vapaaehtoista, suojelusta maksetaan asianmukainen korvaus. Metsiä tulee voida hyödyntää vastuullisesti myös tulevaisuudessa koko Suomen parhaaksi. Metsänomistajia unohtamatta ja oikeudenmukaisuus ja kohtuullisuus mielessä pitäen. (MT_1.)

Lainauksessa puhuja vaatii muun kuin vapaaehtoisen suojelun korvausten alaiseksi, asettaen näin tukensa erityisesti metsänomistajien suuntaan, joille kustannukset hallituksen sekä metsäteollisuuden sopimuksella sinetöidystä suojakaistoista lähtökohtaisesti tulisivat.

Metsäteollisuuden näkökulmasta lainsäädäntö sekä solmittu, suojelukaistoihin liittyvä sopimus, nähtiin riittävinä, eikä metsälakiin vaadittu muutoksia tapahtuman vuoksi. Metsäteollisuuden vaateissa ennemminkin pyrittiin säilyttämään erityisesti metsälain lainsäädäntö ennallaan.

Luonnonsuojelulakiin ja metsälakiin liittyvien vahvistustoimien lisäksi aineistossa korostui julkisuuslain alle sijoittuva intressikonflikti, jossa keskusteltiin jokihelmisimpukoiden (ja yleisemmin uhanalaisten lajien) sijaintitietojen julkisuudesta. Jokihelmisimpukan sijaintitiedot ovat lain puitteissa salattuja. Niiden salauksesta määrää laki viranomaistoiminnan julkisuudesta (621/1999), ja tarkemmin luvussa 6 Salassapitovelvoitteet sijaitseva pykälä 24 §: ”Salassa pidettävät viranomaisen asiakirjat”. Sen pykälä neljätoista rajaa salattaviksi *”asiakirjat, jotka sisältävät tietoja uhanalaisista eläin- tai kasvilajeista tai arvokkaiden luonnonalueiden suojelusta, jos tiedon antaminen niistä vaarantaisi kysymyksessä olevan eläin- tai kasvilajin tai alueen suojelun;”* (Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 621/1999). Raakkupopulaatioiden olinpaikat sisältävät asiakirjat sisältyvät lainsäädännön piiriin. Aineistossa esitetyissä vaateissa nostettiin siis kyseenalaiseksi se, pitäisikö kyseisten asiakirjojen salausta lieventää vai ei. Sijaintitietojen salausta koskevassa keskustelussa ei keskusteltu pelkästään raakkujen olinpaikkatietojen salauksesta, vaan samanaikaisesti myös kaikkien muiden vastaavanlaista suojelua nauttivien lajien tiedoista.

Mielenkiintoista keskustelussa oli, että sekä sijaintitietoja julkisemmiksi vaativat, että niiden salaamista kannattavat toimijat kokivat edistävänsä raakkujen tehokkaampaa suojelua. Aineistossa sijaintitietoja vaadittiin esimerkiksi metsänomistajien tietoon jo ennen hakkuiden suunnittelua, tai osaksi metsän perustietoja Metsähallituksen ylläpitämässä metsä.fi -palvelussa. Sijaintitietojen avoimuutta ehdottavia vaateita esitettiin erityisesti maakuntamedian, metsänomistajien sekä metsäteollisuuden edustajien sisällöissä. Esimerkiksi seuraavassa metsäteollisuuden edustajan tekstissä todetaan, että avoimemmat tiedot helpottaisivat suunnittelua ja teollisuuden toimenpiteitä, sekä korostetaan viranomaisten välisen tiedonkulun sujuvuuden merkitystä:

Lajeja koskeva tieto on saatava nykyistä avoimemmaksi, jotta lajien esiintymätiedot voidaan ottaa ennakoivasti huomioon suunniteltaessa metsänkäsittelyä. Viranomaisten hakkuukohteita koskevan lisäohjeistuksen pitää olla selkeää ja yksiselitteistä. Tiedon siirron varmistamiseksi ja nopeuttamiseksi rajapintaratkaisuja on kehitettävä metsäkeskuksen, ELY-keskusten ja toimijoiden välillä. (MT_15.)

Lainauksessa puhuja vaatii siis sijaintitietojen avaamista metsänkäytön suunnittelun helpottamiseksi, ja vaatii myös tiedonsiirron tehostamista eri toimijoiden välillä. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että esimerkiksi metsänomistajalla, tai metsäteollisuudella olisi jo ennen hakkuiden suunnittelua tieto maa-alalla sijaitsevista uhanalaisista lajeista.

Sijaintitietojen avoimuuden lisäämistä myös vastustetaan aineistossa. Erityisesti vastustusta esiintyy kategorian “muut” toimijoiden taholta. Vastustusta perustellaan uhkakuvilla siitä, että suojellut eläimet käydään poistamassa elinympäristöstään ennen hakkuita hakkuurajoitusten välttämiseksi. Aavistushakkuuksi nimetyssä ilmiössä hakkuut toteutetaan uhanalaisten eläinten olemassaolosta tietoisina, ennen kuin alue ehditään suojella. Merkit uhanalaisen eläimen esiintymisestä voivat tuottaa metsänomistajalle merkittäviä tulonmenetyksiä hakkuualueiden pienenessä suojelutoimien vuoksi. Esimerkiksi seuraavassa lainauksessa salausta pidetään perusteltuna, vedoten ihmisten arvaamattomaan luonteeseen: ”*On siinä merkittävä riski, että joku saisi päähänsä lähteä avaamaan raakkuja helmen löytääkseen. Tuhansia pitäisi rikkoa, että yhden löytäisi. Ihmiset ovat osoittaneet olevansa tässä mielessä ihan sairaita, ja siksi salaamiseen on perusteet.*” (HS_4.) Sama toimija tosin toteaa, että lisääntyneestä avoimuudesta voisi olla myös hyötyä esimerkiksi leveämpien suojakaistojen yleistymisen tai kansalaisten valvutuneisuuden muodossa. Osa toimijoista olikin epävarmoja aiheuttaisiko lisääntynyt avoimuus ongelmia vai ei: ”*Joillekin lajeille voi syntyä uhkaa siitä, että ryhdytään taloudellisten intressien vuoksi toimenpiteisiin suojelun estämiseksi. En tiedä, muodostuuko raakulle uhkaa siitä, että esiintymispaikka tiedettäisiin ja joku siellä kävisi kävelemässä.*” (HS_4.)

5.1.4 Vaateet viranomaistoiminnan vahvistamiseksi

Hukkajoen tapahtumia koskevassa keskustelussa vaadittiin lainsäädännöllisten muutosten lisäksi myös viranomaistoiminnan vahvistamista sekä valvonnan, että ilmenneiden epäkohtien tutkinnan suhteen. Hukkajoen tapahtumat nostivat keskiöön erityisesti nykyisten toimien riittävän tason. On laajasti tunnistettua, että Suomessa ympäristörikokset jäävät pitkälti piiloon, ja esimerkiksi vertailussa naapurimaa Ruotsiin, Suomessa raportoidaan merkittävästi vähemmän ympäristörikoksia vuosittain (Sahramäki, Korsel, ja Kankaanranta 2015, 10–11). Myös Hukkajoen tapauksessa rikostutkinnan alainen toiminta havaittiin vahingossa biologin sattuessa paikalle muiden tehtävien johdosta. Hukkajoen tapahtumia koskevassa julkisessa keskustelussa luonnonsuojelun vahvistus- ja valvontatoimien riittämättömyys nousikin yhdeksi keskeiseksi teemaksi, johon liittyvään keskusteluun osallistuttiin kaikkien toimijaryhmien tasolta.

Ympäristölakien valvonnan lisäämistä vaadittiin sekä ympäristölainsäädännön vahvistamisen tueksi, että lakien vahvistamisen vaihtoehtona. Valvonnan lisäämistä esitettiin erityisesti hallituspuolueiden ja oppositiopuolueiden edustajien toimesta, sekä muiden toimijoiden kategoriasta. Esimerkiksi seuraavassa lainauksessa puhuja korostaa teknologioita, joilla valvontaa voi tehdä tarkasti ja tehokkaasti: *“Lainsäädäntö ei yksinään auta, vaan sitä on valvottava. Rikkomukset on tutkittava ja niistä jouduttava vastuuseen. Tarvitaan riittävät resurssit ketjun kaikille portaille. Valvonnan osalta työkalut ovat jo valmiina. Tietoa hakkuukohteesta kerätään jopa yksittäisen puun tarkkuuteen ja sen analysointi on automatisoitavissa.”* (MT_10.) Lainauksessa puhuja siis korostaa, että lainsäädännön lisäksi lakien valvonnan riittävät resurssit on varmistettava, ja lakeja rikkoneet toimijat tulee asettaa toimistaan vastuuseen. Lisäksi puhuja viittaa, että mahdollisia työkaluja valvonnan lisäämiseksi on jo olemassa.

Vaateet vahvemmassa valvonnasta linkittyivät vahvasti myös vaateisiin, joissa korostettiin tapauksen perusteellisen selvittämisen tärkeyttä. Erityisesti heti Hukkajoen tapahtumien jälkeen keskiössä olivat luonnollisesti vaateet, joissa pyrittiin löytämään selvyyttä tapahtumien kululle, ja sille, missä kohtaa tuotantoketjua virhe oli tapahtunut. Aineistossa pohdittiin, oliko kyseessä esimerkiksi sääntöjä seuraamattoman aliurakoitsijan virhe, katkos tiedonkulussa vai jokin muu syy, joka johti Hukkajoen raakkujen kuolemaan. Tapauksen perusteellista selvittämistä vaadittiin erityisesti maaseutumedian edustajien sisällöissä. Vaateiden kantavana teemana oli, että suomen kansalla sekä koko metsäsektorilla on oikeus saada tietää syy tapahtumille, jotka johtivat suuren mittakaavan luonnontuhoihin, ja nostivat metsäsektorin negatiivisessa valossa esiin valtakunnallisella, ja jopa kansainvälisellä tasolla. Tapauksen selvittämistä vaadittiin sekä metsäsektorilta, että rikostutkinnan vastuutahoilta. Viranomaistoiminnan vahvistamiseen liittyviä vaateita esitettiin usein eräänlaisena vaihtoehtona lainsäädännön vahvistamiselle. Niiden avulla saatettiin siis pyrkiä myös estämään lainsäädännölliset muutokset.

Tässä luvussa olen esitellyt aineistostani nousseiden vaateiden muodostamat teemat. Näin olen vastannut ensimmäisen tutkimuskysymyksen vaateita koskevaan osaan, eli siihen, mitä Hukkajokea koskevassa julkisessa keskustelussa vaadittiin. Vaateet muodostivat neljä selkeämpää teemaa, joita ovat yleinen julkinen keskustelu, lainsäädännöllinen keskustelu, keskustelu metsäteollisuuden maineesta sekä toimintaedellytyksistä sekä keskustelu viranomaistoiminnan ja valvonnan vahvistamisesta. Seuraavaksi siirryn tarkastelemaan vaateiden perusteluissa hyödynnettyjä oikeuttamisen maailmoja.

5.2 Oikeutusten maailmojen esiintyminen aineistossa

Tässä luvussa esittelen oikeutusten maailmojen esiintyvyyttä aineistossani. Kun luvussa 5.1 vastasin tutkimuskysymyksen ensimmäiseen osaan, eli siihen mitä Hukkajokea koskevassa keskustelussa vaadittiin, esittelemällä aineistosta nousseet keskeiset vaadekokonaisuudet, tullen tässä luvussa esittelemään miten esitettyjä vaateita *oikeutettiin* aineistossani. Tulen ensin esittelemään julkisen oikeuttamisen maailmojen esiintymistä aineistossani yleisesti, minkä jälkeen tulkitsen aineistostani keskeiseksi nousseita oikeuttamisen maailmoja tarkemmin.

Tunnistin aineistossani esitetyistä vaateista yhteensä 358 yksittäistä oikeutuksen maailman hyödyntämistä vaateiden perusteluissa. Lähes jokaisessa aineistossani esitetyssä vaateessa hyödynnettiin vähintään kahta oikeuttamisen maailmaa. Seuraavassa taulukossa on nähtävissä eriteltynä oikeutusten maailmat toimijaryhmittäin eriteltyinä. Koska tässä tutkielmassa toimijaryhmittäin saatettiin osallistua useamman vaadeteeman kommunikointiin vaihtuvilla argumenteilla, ja joitakin maailmoja käytettiin vähän, en ole merkinnyt taulukkoon vaateiden jakautumista positiivinen/negatiivinen jaolla virheellisten tulkintojen välttämiseksi.

Taulukko 4. Oikeutusten maailmojen esiintyminen analyysiaineistossa toimijaryhmittäin

Oikeutusten maailmat	Maaseutu-media (30)	Valtakunnallinen media (10)	Metsänomistajat (7)	Metsäteollisuus (8)	Hallituspuolueet (10)	Oppositiopuolueet (21)	Muut (33)	Yhteensä
Ekologian maailma	27	10	7	8	10	21	31	114
Markkinoiden maailma	26	6	7	2	8	12	19	80
Kansalaisuuden maailma	13	5	3	4	6	12	24	67
Teollisuuden maailma	11	4	1	7	4	10	7	44
Maineen maailma	11	5	1	3	6	1	4	31
Kodin maailma	5	1	0	2	5	1	4	18
Inspiraation maailma	0	1	0	0	0	0	3	4

Kuten taulukosta on nähtävissä, määrällisesti eniten aineistossani vedottiin ekologian maailman oikeutuksiin. Ekologian maailman oikeutus löytyi lähes jokaisesta vaateesta, jota

keskustelussa esitettiin. Toiseksi eniten aineistossani hyödynnettiin markkinoiden maailman oikeutuksia, ja kolmanneksi eniten vaateita oikeutettiin kansalaisuuden maailman oikeutuksilla. Nämä kolme maailmaa muodostivat myös yleisimmät oikeutusten yhdistelmät.

Teollisuuden maailman sekä maineen maailman oikeutukset olivat myös suhteellisen paljon hyödynnettyjä aineistossani, tosin niitäkin hyödynnettiin useimmiten yhdessä muiden oikeutusten kanssa. Sekä teollisuuden maailman oikeutukset että maineen maailman oikeutukset esiintyivät useimmiten linkittyneenä toistuvaan teemaan; teollisuuden maailman oikeutuksia hyödyntäneet vaateet käsittelivät useimmiten esimerkiksi valvontaa, viranomaistoiminnan tehostamista sekä muita teknisempiä suojelutoimia, kun taas maineen maailman oikeutukset esiintyivät useimmiten metsäteollisuuden mainetta ja sen säilyttämistä käsittelevän vaadekonaisuuden yhteydessä. Analyysissäni ilmenneiden vaateiden oikeutuksissa vedottiin vähiten kodin tai inspiraation maailman oikeutuksiin, ja niitä käytettiin ainoastaan yhteydessä muihin oikeutuksiin, mahdollisesti tukemaan niiden viestiä esimerkiksi pyrkimyksellä tunteisiin vetoamiseen.

Aineistossani hyödynnettiin pääosin eri oikeuttamisen maailmojen yhdistelmiä. Parhaimmillaan vaateissa hyödynnettiin jopa kuuden eri oikeuttamisen maailman avulla muodostettua argumenttia rinnakkain tai toisiaan tuomiten. Se, että aineistossani hyödynnettiin vain muutamia kertoja ainoastaan yhteen oikeuttamisen maailmaan perustuvia oikeutuksia, selittynee keskustelun aihepiirillä, joka mahdollisesti ohjasi osallistujia hyödyntämään ekologian maailman oikeutuksia runsaasti. Aineistoni keskustelun aikaisessa vallitsevassa ilmapiirissä negatiivinen suhtautuminen luonnonsuojelutoimiin tai luonnonsuojelun huomiotta jättäminen ei välttämättä olisi saanut lämmintä vastaanottoa osakseen.

Tulen seuraavaksi avaamaan tarkemmin tapoja, joilla kutakin julkisen oikeuttamisen maailmaa hyödynnettiin aineistossani. Käsittelen oikeuttamisen maailmat laskevassa järjestyksessä niiden määrällisen esiintymisen mukaisesti. Käsittelen omissa luvuissaan ekologian, kansalaisuuden, markkinoiden, teollisuuden sekä maineen maailman oikeutusten maailmat luvuissa 5.2.1–5.2.5. Luvussa 5.2.6 esittelen sekä kodin, että inspiraation maailman oikeutukset yhdessä, ja luvussa 5.2.7 esittelen keskeiset aineistostani nousseet oikeutusten maailmojen yhdistelmät.

5.2.1 Ekologian maailman oikeutukset aineistossa

Tässä luvussa tarkastelen erityisesti ekologian maailman oikeutusten hyödyntämistä Hukka-joesta käydyssä keskustelussa. Ekologian maailman oikeutuksia esiintyi aineistosta nousseissa

vaateissa eniten kaikista oikeutuksen maailmoista. Ekologian maailman oikeutuksia esiintyi aineistossani yhteensä 114 kertaa, eli lähes 96% (N=119) kaikista esitetyistä vaateista sisälsi ekologian maailmaan sisältyvän oikeutuksen. Ekologian maailmalla perustellut vaatteet olivat aineistossani yleensä positiivisia (84%, N=114). Ekologian maailma toimi aineistossani ikään kuin pohjaperusteluna, jota täydennettiin muiden maailmojen avulla, ja yksinään se esiintyi aineistossani ainoastaan neljä kertaa. Ekologian maailman oikeutukset ovat yleisesti tunnettuja ilmenemään siten, että niitä hyödynnetään yleisimmin yhdessä muiden vaateiden kanssa (Thévenot, Moody, ja Lafaye 2000, 237), ja tutkielmani vahvisti tätä havaintoa. Se, käytetäänkö oikeutusten maailmaa yksinään, vai yhdessä muiden oikeutusten kanssa, voi myös puhua omaa kieltään oikeutuksen koetusta painoarvosta, itsenäisen käytön korostuen vertailussa. Ekologian maailman oikeutusten roolin tutkielmassani voi nähdä samanlaisena kuin Suvi Huikurin (2011) uuden ilmastopöytäkirjan oikeutuksia tarkastelleessa tutkimuksessa, jossa ekologian maailman oikeutukset esiintyivät eniten, mutta eivät silti nousseet varsinaisesti kiistojen keskiöön. (Huikuri 2011, 58.)

Aineistossani ekologian maailman oikeutuksiin vedottiin konkreettisimmin vaateissa, joissa vaadittiin luonnonsuojelun lisäämistä tai luonnon arvostuksen ymmärtämistä. Esimerkiksi vaateissa, jossa vaaditaan lisää suojelua, vedotaan ekologiaan maailmaan raakkujen kautta: *“Jokihelmisimpukat ovat kuitenkin ekosysteemillemme erittäin tärkeitä ja ansaitsevat suojelua sekä empatiaa osakseen.”* (KS_7). Lainauksessa toimija korostaa jokihelmisimpukoiden merkitystä ekosysteemille, millä oikeuttaa niiden ansaitseman suojelun sekä empatian. Lainauksessa raakun tärkeyttä korostetaan nimenomaan sen ekosysteemisen merkityksen kautta, ei pelkästään siksi, että raakkuja tulisi suojella lajina muutenkin, ja lainauksen vaateen voi nähdä muodostavan ekologian maailman sisäisen syy-seuraus-yhdistelmän, jossa raakkujen suojelu johtaa myös laajempaan ekosysteemiseen hyvinvointiin. Ekologisten oikeutusten luonteelle on ominaista toimia ajallisesti sekä paikallisesti sitoutuneella tavalla, yhdistäen tapahtumahetken toiminnan, sekä maapallon hyvinvoinnin tulevaisuudessa yhden argumentin alle (Lafaye ja Thévenot 1993, 12). Käytännössä hyödyntäessään ekologian maailman oikeutusta esimerkiksi lainsäädännön kiristämistä puolustaessaan toimija voi siis pyrkiä vaikuttamaan sekä paikallisen raakkuopopulaation hyvinvointiin, tulevaisuuden raakkujen elämän edellytyksiin sekä ekosysteemitason hyvinvointiin esimerkiksi luontokadon hidastamisen kannalta. Ekosysteemiajattelun kautta raakkujen suojelu linkittyy vahvasti myös ihmisten itsensä suojeluun.

Ekologian maailma on lisätty alkuperäiseen kuuteen maailmaan myöhemmin, joten oikeuttamisteorian alkuperäisten maailmojen täytynyt pystyä selittämään myös sen sisältämät vaateet muilla oikeutuksilla tai niiden yhdistelmillä. Joissain tapauksissa, esimerkiksi luonnonsuojelulainsäädännön suhteen, koin haasteelliseksi tunnistaa, onko kyse ekologian vain kansalaisuuden maailmaan kuuluvasta oikeutuksesta, vai esimerkiksi niiden yhdistelmästä. Ekologian maailman arvot ovatkin sisäänrakennetusti läsnä myös muissa maailmoissa: esimerkiksi teollisuuden maailmasta katsottaessa metsän kehystäminen luonnonvaroiksi, tai kansalaisuuden maailmasta käsin luonnon kehystäminen yhteiseksi hyväksi tuovat luonnon osaksi muita oikeuttamisen maailmoja (Blok 2013, 506). Analyysiä tehdessä esiin nousikin kysymys siitä, onko kaikki, joka on *vihreää*, aidosti ekologian maailman avulla oikeutettua?

Tästä syystä koin tarpeelliseksi tarkastella Hukkajokea koskevassa konfliktissa myös ekologian maailman sisäisiä jakoja, jotta kykenisin ymmärtämään syvemmin ekologian maailman hyödyntämistä vaateiden oikeutuksena aineistossani. Analyysiprosessin aikana tunnistin ekologian maailman sisältä kolme rinnakkaista nyanssia: ekologian maailmaan vedottiin sekä antroposentrististä lähtökohdista korostaen suojelun tuomia hyötyjä ihmisille ja ihmisyyhteisölle, ekosentrisemmin esimerkiksi korostaen raakkujen tai laajemmin luonnon oikeutta suojeluun niiden ekosysteemisen merkityksen vuoksi, sekä kolmanneksi tunnustamalla raakkujen oikeuden olla olemassa itsenäisinä olentoina. Tämä ekologian maailman sisäinen moninaisuus, sekä sen sisältämä ristiriitaisuuden taipumus, on tunnistettu myös oikeuttamisteoriaa koskevassa tutkimuskirjallisuudessa (ks. esim. Blok 2013; Latour 1998; Thévenot, Moody, ja Lafaye 2000), ja onkin esitetty, että yhden ekologian maailman sijaan ekologian maailmoja on useita, jotka moninaisuudessaan muodostavat yhdessä ekologian maailman tärkeimmät ulottuvuudet (Blok 2013, 494).

Aineistossani ekologian maailman moninaisuuksista korostui antroposentrisen näkökulma, jossa ekologian maailmaan vetoaminen tarkoitti esimerkiksi suojelua metsän tarjoamien virkistysarvojen, sukupolvisen velvollisuuden tai taloudellisten hyötyjen vuoksi. Näissä antroposentrisyyden kautta kehystetyissä ekologian maailman oikeutuksissa suojelua pidettiin siis arvokkaana sen ihmisille hyötyjä lyhyellä tai pitkällä aikavälillä tuovien seikkojen vuoksi. Esimerkiksi seuraavassa lainauksessa puhuja hyödyntää antroposentrisesti suuntautunutta ekologian maailman oikeutusta perustellessaan suojelua metsän monikäyttöisyydellä ja helppokulkuisuudella: “*Myös Savosessa yhdistyvät metsän monet käytöt: elanto ja virkistys. Raatteentien lähellä on kuulemma upeita Natura-metsiä, joissa on ”miellyttävä kulkea.”* (HS_15.)

Toinen, harvinaisempi oikeutuksen muoto, josta käytetään oikeuttamisteoriaa koskevassa kirjallisuudessa myös muotoa syväekologia (*deep ecology*), perustaa ekologisen maailman oikeutuksen yksinomaan luonnon itseisarvoon viitaten. Tämä oikeuttamisen tapa eroaa merkittävästi muista oikeuttamisen maailmoista, sillä se laajentaa maailmojen pohjana olevaa “yhteisen hyvän (*common good*)” määritelmää erityisesti sen suhteen, minkä yhteisön yhteiseen hyvään pyritään. Kun muissa oikeuttamisen maailmoissa (ja ensimmäisessä ekologian maailman muodossa) yhteinen hyvä määritellään antroposentrisistä lähtökohdista sillä, mikä on hyväksi ihmisyyhteisölle, laajennetaan syvässä ekologiassa yhteisö koskettamaan kaikkia, myös muunlaisia ja luontoa ylipäättään. (Thévenot, Moody, ja Lafaye 2000, 262.) Erityisesti yleisen luonnonsuojelukeskustelun vaateissa oli nähtävissä myös syväekologisia, ekosentrisempään ajatteluun viittaavaa ekologisen maailman oikeutuksen hyväksikäyttöä, mistä esimerkkinä seuraava lainaus:

Hukkajoen tapaukseen liittyy hänen mielestään absurdejakin puolia.– Syvin on se, että ihminen voi rymistellä muiden luontokappaleiden päältä ja tuhota sen tuosta vain. Joskus voi olla kyse silkasta pahuudesta, mutta usein se on sivistymättömyyttä, sitä, ettemme tiedä tarpeeksi. Voimme eristää ihmislajimme yksinäisyyteen tällä menolla, kun kuvittelemme voivamme pärjätä ilman luonnonrihmastoa, jonka osa olemme. (KS_10.)

Lainauksessa puhuja liittää laajempaan luonnonsuojelua puolustavaan vaateeseensa viittauksen ekosysteemiin, jonka osiksi hän näkee kuuluvan sekä ihmisen, että raakun. Näin puhuja oikeuttaa raakun suojelun nimenomaan sen ekosysteemisen merkityksen kautta.

Kolmannessa, Bruno Latourin (1998) kehittämässä tavassa tulkita ekologian maailman oikeutuksia ei-inhimilliset toimijat erotetaan yleisestä luonnosta omiksi yhteisöikseen tuoden ne ihmisten kanssa jaettuun epävarmuuden tilaan, jossa suhteita muunlajisiin määritellään sekä toiminnan kohteena, mutta myös itsenäistä, tilannekohtaista päätäntävaltaa niihin kohdistetuista toimista omaavina olentoina. Näin tehdessään Latour hylkää syväekologian absoluuttisen varmuuden kaiken yhteen kietoutuvuudesta, ja näkee sen jopa ekologian maailmasta käsin hylättävänä piirteenä. (Latour 1998, 16–20.) Aineistossani Latourmaista ekologian maailman oikeutusta voi nähdä hyödynnettävän vain yhden suojelua puolustavan vaateen oikeutuksessa, jossa kategorian muut toimija viittaa raakkuihin kohdistettuihin toimiin “yksilöihin kohdistettuina toimina”, selkeästi erottaen raakut yleisestä luonnon kategoriasta yksilöiksi, jotka on altistettu väkivallalle:

Tällainen suoraan yksilöihin tietoisesti kohdistuva tuhoaminen on todella surullista. Tämä aiheuttaa ainakin itselleni toivottoman olon, että esiintyy vielä niin paljon tietoista välinpitämättömyyttä toisia eläviä olentoja tai ylipäänsä luontoa kohtaan, Kytömäki kuvailee. (YLE_3.)

Tästä ekologian maailman käsityksestä käsin luontoa ja sen olentoja on siis mahdollista tarkastella ekosysteemisen kokonaisuuden, tai antroposentristen välinearvolinssien sijaan tilannekohtaisten elementtien muodostamina toimijoina, nostaan esimerkiksi raakut ja niiden kohtelun Hukkajoen tapauksessa moraalin mittareiksi. Hukkajoen tapahtumat siis muuttivat raakkujen ontologiasta muotoa, muokaten samanaikaisesti raakkujen sekä muiden yhteisöjen suhteita sekä keskinäistä hierarkiaa ainakin joidenkin toimijoiden puheenvuoroissa. Tämä lähestymiskulma jäi kuitenkin alisteiseksi muille ekologian maailman muodoille.

Ekologian maailman oikeutusten jaottelu siis paljastaa, että vaikka ekologian maailma on ylipäätään ainoa oikeutuksen maailma, joka mahdollistaa ei-antroposentrisen tarkastelun, hyödynnettiin ekologian maailman oikeutuksia tutkielmassani silti lähtökohtaisesti antroposentristä lähtökohdista, asettaen raakut subjektiaseman sijaan toiminnan kohteeksi. Raakut eivät siis vielä onnistuneet täysin penetraamaan antroposentrisen ajattelun luomia rajalinjoja monilajisten suhteiden ja monilajisen politiikan järjestämisessä. Vaikka muitakin ekologian maailman oikeutustapoja esiintyi, oli lähtökohtana suojelun ekologisen maailman kautta tapahtuvalle oikeuttamiselle osoittaa suojelun tuomat edut myös ihmisille, joko laajemmin ekosysteemisen hyvinvoinnin, luonnon tarjoamien virkistys- tai välinearvohyötyjen kautta. On kuitenkin muistettava, että tulos ei tarkoita, etteikö luontoa tai sen olentoja arvostettaisi muutenkin, kuin välineinä inhimillisten hyveiden edistämiseen, vaan ennemmin, että perustellessaan argumentteja keskustelijat eivät välttämättä luottaneet esimerkiksi raakkujen suvereniteettia puolustavien oikeutusten toimivuuteen poliittisessa kamppailussa. Oikeuttamisen maailmojen esiintyvyyttä sekä käyttöä tulkitessa onkin tärkeää ottaa huomioon, että kiistojen ratkaisupyrkimykset kytkeytyvät aina myös valtasuhteisiin, joissa enemmän valtaa käyttävät toimijat voivat määrittellä, millaisilla argumenteilla kiistaa ratkoessa voi ylipäätään menestyä (Luhtakallio ja Ylä-Anttila 2011, 48).

5.2.2 Markkinoiden maailman oikeutukset

Ekologian maailman jälkeen toiseksi eniten aineistossani hyödynnettiin markkinoiden maailman oikeutuksia, joita esiintyi runsaasti sekä negatiivisina että positiivisina, ja teemoittain

suhteellisen laajasti kaikkien teemojen yhteydessä. Yhteensä markkinoiden maailmojen oikeuksia esiintyi aineistossa 80. Vaateiden määrään suhteutettuna markkinoiden maailmaan viitattiin useimmiten metsänomistajien esittämissä vaateissa, joista jokainen vaade sisälsi markkinoiden maailman oikeutuksen. Markkinoiden maailman oikeutukset korostuivat myös maaseutumedian vaateiden perusteluissa, joista 87% (N=30) sisälsi markkinoiden maailman oikeutuksen. Markkinoiden maailman oikeutusten suhteen oli mielenkiintoista, että analyysini perusteella metsäteollisuuden edustajien vaateista vain 22% (N=9) vetosi markkinoiden maailman oikeutukseen.

Tutkielmassani tulkitsin markkinoiden maailman oikeutuksiksi sellaiset perustelut, joissa keskiössä on metsäteollisuuden kannattavuuteen ja esimerkiksi metsän tai puuston arvoon liittyvät argumentit. Esimerkiksi vaateessa, jossa pyrittiin estämään lisääntyneiden suojakaistojen kustannusten kasautuminen metsänomistajille, vedottiin markkinoiden maailmaan seuraavasti:

Purojen ympärille on esitetty leveämpiä suojakaistoja. Tämä varmasti sopii metsänomistajille, jos aiheutuneet tulonmenetykset korvataan. Maanomistajille noita kustannuksia ei voida siirtää. Peruskysymys on, pitääkö rangaista sitä metsänomistajaa, jolle arpa on antanut virtaveden kulkemaan maidensa läpi? Vastauksen tulisi olla selvä: Ei pidä! (KS_9.)

Lainauksessa puhuja kyseenalaistaa hakkuita rajoittavien suojakaistojen leventämisen oikeudenmukaisuuden, ellei metsänomistaja saa suojelluista alueista tulonmenetykskorvausta. Käytännössä puhuja siis oikeuttaa suojakaistojen pitämisen ennallaan markkinoiden maailman positiivisella oikeutuksella, asettaen ekologisen maailman oikeutuksen sille alisteiseksi. Markkinoiden maailman positiivisten oikeutusten avulla pyrittiin yleisimmin ylläpitämään metsäsektorin edellytyksiä liiketoiminnan jatkamiseen, jolloin niiden avulla pyrittiin esimerkiksi estämään uudet rajoitukset metsienkäytölle. Aineistosta nousseet negatiiviset ekologian maailman oikeutukset esiintyivätkin yleisimmin yhdessä positiivisen markkinoiden maailman oikeutuksen kanssa juuri tällä tavalla, jolloin luonnonsuojelutoimenpiteitä arvotettiin arvoasteikolla esimerkiksi metsäteollisuuden tai maanomistajien taloudellisen menestyksen tai maineen alapuolelle. Tällaisia yhdistelmiä esitettiin aineistossa muutamia, pääosin maaseutumedian sekä hallituspuolueiden edustajien taholta. Tällöin ekologian maailman oikeutus siis oikeuttamisteorian termein tuomittiin markkinoiden maailman oikeutuksella. Yleisimmin markkinoiden maailman oikeutuksia tuomittiin ekologian tai kansalaisuuden maailmoista markkinakritiikin muodossa, pyrkimyksenä haastaa arvontuoton tärkeys esimerkiksi luonnon tai ihmisten

hyvinvoinnin kustannuksella. Kyseistä yhdistelmää esiintyi aineistossani usein erityisesti oppositiopuolueiden edustajien sekä kategorian muut toimijoiden puolesta.

Markkinoiden maailman yleisyys oikeutuksena osoittaa kapitalosentrisen maailmankuvan, sekä neoliberalistisen metsätalouden hallitsevuutta metsänkäyttöä koskevassa keskustelussa. Tästä hyvä esimerkki on aineistossa usein esiintynyt ekologian ja markkinoiden maailman hybridioikeutus, joka heijasti neoliberalistista “enemmän kaikkea” -periaatetta, yhdistäen sekä markkinoiden että ekologian maailman positiiviset oikeudet yhteen, ilman pyrkimystä niiden arvottamiseen keskenään. Aineistossa kasvavaan metsään viitattiin esimerkiksi “*vihreänä kultakaivoksena*” (HS_17), yhdistäen sekä hiilinieluna toimimisen (ekologian maailma) sekä viennin (markkinoiden maailma), joita metsäteollisuus tarjoaa. Yhdistelmissä hyödynnettiin myös syy-seuraus-tyyppistä oikeutusten yhdistelmää, jossa esimerkiksi taloudellisilla kannusteilla päästäisiin hyviin tuloksiin myös suojelussa. Eräs maaseutumedian puheenvuoro esimerkiksi yhdisti positiiviset oikeudet molemmista maailmoista seuraavalla tavalla:

Teoriassa sääntöjen ja byrokratian lisääminen on nopea tapa muuttaa käytäntöjä. Paljon paremmin toimii kuitenkin positiivinen kannustin. Sen vapaaehtoisen metsien suojelun menestystarina on osoittanut. ”Haluaisin nähdä, että metsänomistajat saisivat tuloja esimerkiksi vesistöjen puhdistamisesta. Valio maksaa lisähintaa vastuullisesti tuotetulle maidolle. Samanlaista ajattelua tarvitaan metsätalouteen. (MT_8.)

Lainauksessa toimija ehdottaa positiivisten kannusteiden hyödyntämistä suojelutoimiin kiritämisessä, ja ehdottaa metsänomistajille taloudellisia kannusteita vesistöjen puhdistamiselle. Puhuja vetoaa perusteluissaan myös kansalaisuuden maailmaan, jonka yhdistäminen markkinoiden ja ekologian maailman oikeutuksiin on myös erittäin yleistä aineistossani nousseissa vaateissa, kuten luvussa 5.2.7 esitän.

5.2.3 Kansalaisuuden maailman oikeutukset

Kansalaisuuden maailman oikeutuksia esiintyi aineistossa 67 kertaa, eli se oli analyysini mukaan kolmanneksi yleisimmin hyödynnetty oikeuttamisen maailma. Kansalaisuuden maailman oikeutuksiin vedottiin aineistossani esiintyneiden vaateiden perusteluissa erityisesti silloin, kun keskustelu keskittyi lakeihin, suosituksiin ja säädöksiin, kansalaisoikeuksiin tai yleiseen jaettuun oikeuteen esimerkiksi luonnon hyvinvointiin. Suhteutettuna vaateiden määrään kansalaisuuden maailmaan tukeutuvat vaatteet olivat yleisiä erityisesti valtakunnallisen median taholta esitetyissä vaateissa, joista 50 % (N=10) tukeutui kansalaisuuden maailman oikeutukseen.

Valtaosa kansalaisuuden maailmaan vetoavista vaateista oli positiivisia. Lainsäädäntökeinoja korostavassa kansalaisuuden maailman oikeutuksissa valtion tasolta määrätyt säädökset nähtiin arvokkaina ja vaikuttavina luonnonsuojelun näkökulmasta verrattuna vaihtoehtoihin suojelutoimiin. Esimerkiksi vaateessa, jossa vaaditaan luonnonsuojelulain “kuntoon laittamista” vedotaan kansalaisuuden maailmaan monipuolisilla ehdotuksilla lain muuttamiseksi:

RAAKKUTUHO on melkoinen pohjanoteeraus. Ei enää tällaista. Nyt herätkää päättäjät ja pistäkää pykälät kuntoon. Ottakaa tosissanne luonnon suojaaminen. Aloittakaa laittamalla suojavyöhykkeille maanmuokkauksen osalta kunnan leveys ja puustovaatimus. Ojituksen luvanvaraisiksi. Suojavyöhykkeisiin ja ojituksiin valvontajärjestelmät. (IS_3.)

Lainauksessa on havaittavissa myös voimakas positiivinen ekologisen maailman oikeutus puhujan viitatessa luonnon suojaamisen tarpeeseen (valtiollisten) päättäjien taholta. Kansalaisuuden maailman sisäistä kritiikkiä esiintyi erityisesti lainsäädännön kiristämistä vastustavissa vaateissa, joissa metsänomistajien oikeus päättää itsenäisesti maansa käytöstä asettui vastakkain lainsäädännön avulla rajoitetun käytön kanssa. Konflikti osoitti, että vaikka kansalaisuuden maailman keskiössä on yleinen hyvä, voi keskustelun osallistujien välillä olla vaihtelevia näkemyksiä siitä, mitä se kansalaisuuden maailman sisällä tarkoittaa - onko hyvää esimerkiksi mahdollisimman suuri vapaus, vai pitkälle viety lainsäädäntö, joka pyrkii varmistamaan hyvän tasaisen jakautumisen.

Kansalaisuuden maailman oikeutuksia hyödyntäneissä vaateissa korostui myös antroposentriinen näkemys siitä, ketä kansalaisuuden piiriin todella kuului. Niiden lähtökohtana oli siis nimenomaan inhimillisten toimijoiden kansalaisoikeuksien edistäminen, ja niistä keskustelu. Esimerkiksi suojakaistakeskustelussa korostunut metsänomistajien oikeus päättää autonomisesti siitä, millaisia suojelutoimia yksityisomisteisissa metsissä toteutetaan, sisältää myös ajatuksen siitä, että metsänomistajalla on myös oikeus päättää omistamaansa maa-alaa asuttavien inhimillisten olentojen elinolosuhteista. Kansalaisuuden maailman oikeutuksissa oli myös nähtävissä ekologian maailman tapaan oikeutuksen maailman sisäistä varianssia. Kansalaisuuden maailman oikeutuksia esitettiin aineistossani kolmesta suunnasta: vapauden vaateena neoliberaalistisen perinteen mukaisesti, yhdistyen teollisuuden maailmaan korostaen lakien ja suosituksen merkitystä sekä noudattamisen tärkeyttä, ja kolmanneksi vaateena oikeudesta sekä ihmisten

että ekosysteemin hyvinvointiin sekä demokraattisempaan päätöksentekoon hyvinvoinnin saavuttamiseksi. Kansalaisuuden maailman sisäistä moninaisuutta on havaittu myös muussa julkisen oikeuttamisen analyysimetodia hyödyntävässä keskustelussa (ks. esim. Ylä-Anttila 2016), ja sitä onkin kutsuttu eräänlaiseksi superkategoriaksi oikeuttamisen maailmojen joukossa (Luhtakallio ja Ylä-Anttila 2011, 46).

5.2.4 Teollisuuden maailman oikeutukset

Teollisuuden maailman oikeutuksia esiintyi aineistossa yhteensä 44. Teollisuuden maailmaan viitattiin vaateiden perusteissa esimerkiksi teknologian, valvonnan sekä järjestelmien tärkeyttä korostavissa aineiston osissa. Teknologian maailmaan viitattiin esimerkiksi seuraavassa rikkomusten tutkinnan tärkeyttä korostavassa vaateessa:

Lainsäädäntö ei yksinään auta, vaan sitä on valvottava. Rikkomukset on tutkittava ja niistä jouduttava vastuuseen. Tarvitaan riittävät resurssit ketjun kaikille portaille. Valvonnan osalta työkalut ovat jo valmiina. Tietoa hakkuukohteesta kerätään jopa yksittäisen puun tarkkuuteen ja sen analysointi on automatisoitavissa. (MT_10.)

Lainauksessa puhuja vaatii lainsäädännön nykyistä vahvempaa valvontaa, sekä rikosprosessin tehostamista. Teollisuuden maailman oikeutukseen puhuja viittaa erityisesti korostaessaan jo olemassa olevia tarkkoja työkaluja valvonnan parantamiseksi. Teollisuuden maailman oikeutukset esiintyivät usein yhteydessä muihin oikeutuksiin. Vaateiden määrään suhteutettuna useimmiten teollisen maailman oikeutuksiin vedottiin metsäteollisuuden edustajien esittämässä vaateissa, joista 88 % (N=8) sisälsi teollisuuden maailman oikeutuksen.

Teollisuuden maailman oikeutukset esiintyivät aineistossani teemallisesti erityisesti lakien ja säädösten toimeenpanokeskusteluiden ohessa, ja usein niiden avulla oikeutetuissa vaateissa esitettiin vaihtoehtoja lainsäädännön kautta tehtäviin muutoksiin. Teollisuuden maailman oikeutukset esiintyivät siis usein kansalaisuuden maailmaan vetoavien vaateiden vastareaktiona, ja analyysini mukaan niillä pyrittiin myös kumoamaan esimerkiksi lainsäädännön kiristämistä tai muuttamista vaativia argumentteja. Yleisimmin teollisuuden maailman oikeutuksilla pyrittiin siis lainsäädännön pitämiseen ennallaan. Lainsäädännön vaihtoehdoksi ehdotettiin olemassa olevien lakien noudattamisen valvonnan kiristämistä, tai metsäteollisuuden käytäntöjen ja ohjeistusten parantamista. Keskiössä teollisuuden maailman oikeutuksella perustelluissa vaateissa oli esimerkiksi metsäteollisuuden toimintakulttuurin tai toimintatapojen kehittäminen luonnonsuojelun kannalta tehokkaammiksi.

5.2.5 Maineen maailman oikeutukset

Teollisuuden maailman oikeutusten lisäksi metsäalan toimintaedellytyksiä pyrittiin varjelemaan maineen maailman oikeutuksilla. Maineen maailman oikeutuksia esiintyi aineistossa yhteensä 31, ja niihin vedottiin erityisesti hallituspuolueiden sekä maaseutumedian edustajien toimesta. Hallituspuolueiden edustajien esittämistä vaateista 60 % (N=10) sisälsi maineen maailman oikeutuksen. Maineen maailman oikeutuksia esiintyi erityisesti metsäteollisuuden maineen ja vastuullisuusmielikuvan ylläpidon keinoja ja tärkeyttä korostavissa vaateissa. Esimerkiksi seuraavassa lainauksessa metsäsektorin edustaja oikeuttaa vaadettaan maineen maailman oikeutusta hyödyntäen:

Suomussalmella tapahtunut raakkutuho rapauttaa vahvasti koko metsäalan mainetta ja näiden uutisten vaikutukset voivat pahimmillaan näkyä koko alan vientimahdollisuuksien hiipumisena. Oli kyse vahingosta, huolimattomuudesta tai välinpitämättömyydestä, on tapahtunutta vaikea hyväksyä. Mainehaitta tahraa meitä kaikkia metsäammatilaisia. Metsäalan tulee olla aktiivinen kehittäjä myös jatkossa, ja luonnon monimuotoisuutta pitää pystyä tukemaan talousmetsien rinnalla. (HS_17)

Lainauksessa puhuja korostaa metsäalan maineen vaikutusta esimerkiksi alan vientimahdollisuuksiin, ja korostaa, että on tärkeää, että metsäala jatkaa toimiaan kehityksen sekä monimuotoisuuden tukemisen parissa. Maineen maailman lisäksi puhuja oikeuttaa vaadettaan markkinoiden maailman oikeutuksella. Maineen maailman oikeutukset esiintyivät lähes yksinomaan metsätalouden mainetta koskevassa vaadeteemassa.

5.2.6 Kodin maailman oikeutukset sekä inspiraation maailman oikeutukset

Siinä missä teollisuuden sekä maineen maailmojen oikeutukset esiintyivät suhteellisen rajattujen teemojen yhteydessä, sekä kodin, että inspiraation maailmojen oikeutukset osoittautuivat aineistossani harvinaisiksi, eivätkä ne olleet yleistettävissä koskemaan tiettyjä toimijoita tai teemoja. Ne toimivat lähtökohtaisesti toisten maailmojen tukena, ikään kuin tuoden vielä kolmannen tai neljännen näkökulman vaateen perusteluihin. Tässä työssä olen luokitellut kodin maailman oikeutuksiin esimerkiksi suomalaiseen kulttuuriin, kansalliseen menestykseen, luottamukseen sekä ja metsäteollisuuden perinteisiin vetoavat perustelut. Esimerkiksi vaateessa, jossa vaadittiin tehokkaampaa valvontaa metsäteollisuushankkeiden luontovaikutuksille, perusteena käytettiin muiden perustelujen ohessa vetoamista metsäteollisuuden nauttimaan luottamukseen, ja sen palauttamiseen.

Kuukausi sitten Hukkajoen raakkutuhojen ilmitulo vaaransi luottamusta suomalaisen puun alkuperätakuisiin. Luottamuksen palauttamiseksi oli tärkeää muun ohella kirkastaa, onko alalla sitouduttu uhanalaisen raakun suojeluun mukaan lukien suojavajöhykkeet, jotka Stora Enso oli jo aiemmin luvannut ja joita viranomainen oli suositellut. (MT_14.)

Kodin maailman oikeutuksiin vedottiin analyysini mukaan aineistossa vain 18 kertaa, ja useimmiten kodin maailman arvoihin vedottiin hallituspuolueiden edustajien vaateissa, joista 50 % (N=10) vaateista sisälsi muiden oikeutusten lisäksi kodin maailman oikeutuksen.

Kodin maailman oikeutusten tapaan myös inspiraation maailma jäi muihin oikeutuksen maailmoihin verrattuna vähämerkitykseksi, ja siihen viitattiin vain neljä kertaa. Tässä tutkielmassa olen tulkinnut inspiraation maailman perustelut sellaisiksi, joissa vedotaan esimerkiksi luonnon tai raakkujen erityisyyteen ja uniikkiin luonteeseen. Luonnon erityisyyteen ja suojeluun liittyvät perustelut voidaan nähdä kuuluvaksi myös ekologian maailman perusteluihin, mutta tässä työssä olen tulkinnut inspiraation maailmaan kuuluviksi sellaiset perustelut, joissa kohde on asetettu inspiroinnin *kohteeksi*, eli kohde itsessään on riittävä perustelemaan esimerkiksi suojelua. Esimerkiksi seuraavassa aineiston lainauksessa vaadetta, jonka keskiössä on vesistöjen vahvempi huomiointi metsälaissa, perustellaan Hukkajoen erityislaatuisella merkityksellä:

Pitää ymmärtää, että eivät vesistöt ole mitään viemäreitä. Suomalaiset tunnetaan puhtaista järivistä ja vesistä, mutta totuus on aika kaukana siitä, kun katsotaan, miten niitä kohdellaan. Vähättelijöiltä unohtuu ainakin kolme asiaa: joen pohjan tukkeutuminen, Hukkajoen kannan hauraus ja ennen kaikkea se, kuinka harvinainen paikka Hukkajoki on Suomessa ja maailmassa. ”Näitä [näin tärkeitä raakkujokia] ei todellakaan ole jäljellä montaa.” (HS_14.)

Lainauksessa kategorian muut toimijat puhuja vetoaa vesistönsuojelun tärkeyteen korostamalla Hukkajoen ainutlaatuisuutta jopa kansainvälisessä kontekstissa. Inspiraation maailman lisäksi vaateissa vedotaan myös ekologian maailmaan. Sekä inspiraation että kodin maailmojen vähäinen esiintyminen osoittaa, etteivät aineistojeni toimijat pitäneet niitä kovinkaan relevantteina vaateiden perusteluiden kannalta.

5.2.7 Oikeutusten maailmojen yhdistelmät

Aineistostani nousseiden vaateiden oikeuttamisessa hyödynnettiin lähtökohtaisesti useampaa kuin yhtä oikeuttamisen maailmaa. Tässä luvussa esittelen keskeisimmät oikeutusten maailmojen yhdistelmät. Aineistossani yleisimmin käytetty oikeutusten maailmojen yhdistelmä oli ekologian maailman oikeutuksen yhdistelmä markkinoiden maailman oikeutukseen. Markkinoiden maailman oikeutuksista 92 % (N=80), esiintyi yhdessä ekologian oikeutuksen kanssa. Ekologian ja markkinoiden maailmojen yhdistelmiä esiintyi aineistossani useissa muodoissa. Yleisin esiintynyt muoto oli ekologian maailman avulla tuomittu markkinoiden maailman oikeutus, eli ekologian maailman avulla toteutettu markkinakritiikki. Keskiössä näissä vaateissa oli luonnon hyvinvoinnin asettaminen markkinavetoisten toimien yläpuolelle arvojärjestyksessä. Harvinaisempi yhdistelmä oli positiivisella markkinoiden maailman oikeutuksella tuomittu ekologian maailman oikeutus, jollaisessa luonnonsuojelu voitiin asettaa kyseenalaiseksi, jos se rajoittaisi esimerkiksi metsäteollisuuden toimintamahdollisuuksia.

Hukkajoen raakkuja koskevassa keskustelussa oli nähtävissä mahdollisesti tietoista vallankäyttöä, jolla pyrittiin ohjaamaan keskustelua vahvemmin markkinoiden maailman oikeutuksilla käytäväksi, ja näin pitkäaikaisten hyötyjen korostamisen sijaan markkinoiden maailman lyhyen aikavälin hyötyjen näkökulmasta käytäväksi. Suomalaisessa kontekstissa yhdeksi mahdolliseksi syyksi riittämättömiin luontokatoa pysäyttäviin toimiin onkin havaittu lyhytaikaisiin aineellisiin hyötyihin painottuvat arvot pidempiaikaisten hyötyjen sijaan (Paulomäki ym. 2023, 7). Keskustelussa oli havaittavissa myös osallistujien tietoista valintaa päätyä oikeuttamaan luonnonsuojelua talouden termein. Esimerkiksi seuraavassa lainauksessa puhuja tuo esille tietoisemmän valinnan oikeuttaa vaadettaan suojelusta myös markkinoiden maailman oikeutuksella:

Luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen on uhka, joiden kaikkia seuraamuksia ei osata nyt edes ennakoida. Jos haluaa perustella valinnat puhtaasti talouden näkökulmasta, luonnon köyhtymisen pysäyttämisen tie on epäilemättä edullisempi ratkaisu kuin katsoa ja katua. (KS_2.)

Markkinoiden maailman oikeutukset nähtiin siis puhujan taholta ikään kuin keskustelun vaatimuksena.

Aineistossani esiintyi usein myös ekologian ja kansalaisuuden maailman yhdistelmiä. Lisäksi kaikki kolme, kansalaisuuden, markkinoiden ja ekologian maailman oikeutukset, esiintyivät kaikki toistuvasti yhdessä aineistossani, yhdistelmän muodon kuitenkin vaihdellen. Osa toimijoista näki esimerkiksi liiallisen lainsäädännöllisen säätelyn johtavan sekä taloudellisen

tuloksen että luonnonsuojelun heikentymiseen. Nämä vaateet korostivat neoliberalistisen metsäpoliittisen näkemyksen valtaa metsäkeskustelussa. Näkemys, että metsätalous sekä luonnon hyvinvointi on yhteensovittavissa, esiintyi aineistossani vahvasti, ja Hukkajoen tapahtumien nähtiin olevan vain yksittäinen vahinko, jonka kaltaiset voitaisiin estää tulevaisuudessa ilman lainsäädännöllisiä muutoksia.

Toisaalta aineistossa saatettiin pyrkiä kansalaisuuden maailman sekä markkinoiden maailman oikeutusten yhdistelmän avulla suojelun kulujen oikeudenmukaisempaan jakautumiseen, kuten seuraavassa lainauksessa: *“Jos teollisuus haluaisi osallistua kustannuksiin, se voisi ostaa ainakin osan suojavyöhykkeellä olevista puista ja jättää ne pystyyn. Metsien suojelu on tärkeää mutta se pitää tehdä lain mukaan eikä harmaana suojeluna, joka jää yksi metsänomistajien vastuulle.”* (MT_12.) Lainauksessa puhuja vaatii suojavyöhykkeille jäävien puiden tuottamien kustannusten oikeudenmukaisesta jakautumista metsäteollisuuden sekä metsänomistajien välillä. Lainauksesta on nähtävissä myös havainnollistava ekologian maailman oikeutuksen tuomitseminen toisen maailman oikeutuksella, puhujan sanoessa metsien suojelun olevan tärkeää, mutta korostaa, että sen täytyy olla lainsäädännöllisesti velvoittavaa vapaaehtoisuuden tai sopimusten sijaan, jotta suojelun kustannukset jakautuisivat tasaisesti. Näin toimija toteuttaa kompromissioikeutuksen, jossa hän käytännössä asettaa luonnonsuojelutoimien ehdoksi esimerkiksi taloudellisen korvauksen, korostaen markkinoiden maailman merkitystä ekologisen maailman kustannuksella.

Tässä luvussa olen vastannut ensimmäisen tutkimuskysymykseni vaateiden oikeuttamista koskevaan osaan. Aineistossa korostuivat ekologian, markkinoiden ja kansalaisuuden maailmojen oikeutukset sekä niiden yhdistelmät. Myös teollisuuden sekä maineen maailman oikeutuksia esiintyi paljon, mutta rajatummin tiettyihin teemoihin sitoutuneina. Raakkukonfliktia koskevassa keskustelussa suosittiin siis ekologisten arvojen lisäksi esimerkiksi talouteen, teknisiin ratkaisuihin ja kansalaisoikeuksiin liittyviä argumentteja, sen sijaan, että niissä pyrittäisiin vetoamaan esimerkiksi tunteisiin, perinteisiin tai perhesuhteisiin. Kansalaisuuden, markkinoiden ja teollisuuden maailmojen oikeutusten korostuminen on ollut yleistä myös aikaisemmassa julkisen oikeuttamisen analyysillä toteutetuissa tutkimuksissa, ekologian maailman oikeutusten korostuessa erityisesti ympäristökonfliktien yhteydessä. (Luhtakallio ja Ylä-Anttila 2023, 10). Muut oikeuttamisen maailmat esiintyivät yhdistelmissä useimmiten suosituimpia maailmoja tukevin argumentteina, eli niitä käytettiin suosituimpien oikeuttamisen maailmojen lisäksi, ikään kuin täydentämään tai vahvistamaan argumentteja. Siirryn seuraavaksi tarkastelemaan

luvun tuloksia sekä Hukkajoesta käytyä keskustelua lajienvälisen politiikan viitekehystä hyödyntäen.

6. Lajienvälisen politiikan näkökulmia Hukkajoen raakkukonfliktiin

Luvussa viisi esittelin julkisen oikeuttamisen analyysimetodin avulla löydetty keskeiset vaatekokonaisuuden sekä niiden perusteluina hyödynnetyt oikeuttamisen maailmat tunnistaakseni, millaiset arvot ja asetelmat Hukkajokea koskevassa keskustelussa korostuivat. Tulen seuraavaksi siirtymään käsittelemään toista tutkimuskysymystäni, eli sitä, miltä Hukkajoesta käyty julkinen keskustelu, siinä esitetyt vaateet sekä niiden oikeutukset näyttävät lajienvälisen politiikan linssin läpi tarkasteltuna. Tämän osion tarkoituksena on tarjota vaihtoehtoinen tulkinnan tapa perinteiselle oikeuttamisteoreettiselle keskustelulle, tuomalla esille mediakeskustelussa hiljaisen, mutta silti konfliktin keskeisen osapuolen, eli raakkujen, roolia sekä toimijuutta konfliktissa sekä sitä koskevassa keskustelussa.

Tuomalla ei-inhimilliset toimijat vahvemmin osaksi keskustelua, ja osallisiksi politiikan pyöreän pöydän äärellä käytäviä keskusteluja, voidaan löytää reittejä kohti reilumpia sekä tasa-arvoisempia lajienvälisiä suhteita, sekä luontokatokriisin ratkaisua. Hukkajoen konfliktista käytyä julkista keskustelua voidaankin tarkastella lajienvälisen suhteiden määrittelynä, jossa usein keskeistä ei lopulta ole edes laji itsessään (Youatt 2023, 248), vaan raakkujen sijaan keskustelun kohteena voisi olla mikä tahansa muukin laji. Kun edellisessä luvussa tarkastelin konflikteja ihmisten muodostamien ryhmittymien välillä, tässä luvussa otan siis tarkasteltavaksi Hukkajoen raakkujen muodostaman suverenien yhteisön muodostumisen sekä konfliktin ihmistoimijoiden kanssa (6.1), yhteisön rajojen määrittelyn (luku 6.2) sekä yhteisön turvallisuuden vahvistamisen (luku 6.3).

6.1 Suvereniteetin laajennusta Hukkajoella

Tässä analyysiluvussa käsittelen aineistonani toimivaa julkista keskustelua raakkupopulaation suvereniteetin näkökulmasta. Hukkajoen konflikti ja siitä käyty julkinen keskustelu voidaan nähdä Hukkajoen raakkupopulaation toimijuuden sekä suvereniteetin muodostumisen prosessina, jossa raakkupopulaatio muodostui omaksi yhteisökseen, konkretisoiden laajat planetaariset kehityskulut kuten uhanalaisuuden ja luontokadon kainuulaisessa metsässä tapahtuviksi ja

tuotetuiksi toimiksi. Koska Hukkajoen raakut eivät voi osallistua julkiseen keskusteluun ihmisten tavoin, niiden toimijuus tuli esille erityisesti yhteisön kokeman kärsimyksen, ja sitä seuranneen poliittisen keskustelun kautta. Prosessissa raakkujen nousu poliittisen keskustelun keskiöön muutti niiden hierarkkista asemaa sekä ihmisyhteisöihin sekä muihin eläinlajeihin verrattuna, vahvistaen argumenttia suvereniteetin kunnioituksen sekä eettisten näkökulmien puolesta. Hukkajoesta käydyssä keskustelussa on kuitenkin huomioitava, että vaikka Hukkajoen raakkupopulaatiota tarkasteltaisiin suvereenina toimijana, ei se tarkoita, että se olisi ollut tasa-vertaisessa asemassa muiden yhteisöjen kanssa, joiden kanssa se muodosti suhteita Hukkajoen konfliktin aikana sekä sen jälkeisessä keskustelussa. Lajienvälisissä kohtaamisissa valtdynamiikka kohtaamisten välillä on välillä valtavan epäsuhtainen (Youatt 2020, 95), mikä kävi ilmi myös Hukkajoesta käytävässä keskustelussa, ja raakkujen alisteisessa asemassa niitä koskevassa keskustelussa.

Raakkujen muuttunut toimijuus tuli esille erityisesti yleisessä luonnonsuojelukeskustelussa, jonka muodostaneissa vaateissa yhdisteltiin usein kansalaisuuden maailman sekä ekologian maailman positiivisia oikeutuksia raakkujen puolustamiseksi, usein täydentäen vaateita myös inspiraation maailman oikeutuksilla. Esimerkiksi kategorian “muut” toimijan esittämässä vaateissa, jossa keskiössä oli laajemman metsänkäyttöä koskevan kansallisen keskustelun aloittaminen, käytettiin perusteluna raakkujen erityisyyttä sekä roolia suunnannäyttäjinä keskustelukulttuurissa:

Olemme kaikki päässeet ja joutuneet arvioimaan raakkujen kautta omaa luontosuhdettamme, ymmärtämään jotain uutta lajien uhanalaisuudesta, siitäkin, kuinka tärkeitä pienet raakut ovat vesiekosysteemille. Olemme ryhtyneet miettimään metsänkäyttöä ja sitä, mitä kulissien takana tapahtuu. Meistä on tullut kansalaisina valveutuneempia. – Raakut ovat meidän aikakautemme marttyyreja. Ne joutuivat uhrautumaan, jotta ymmärtäisimme, ettei näin voi jatkua. (KS_10.)

Lainauksessa puhuja kuvaa selkeästi Hukkajoen raakkujen toimijuutta raakkuyhteisön sekä ihmisyhteisöjen välisten hierarkioiden uudelleenarviointiprosessin aloittajana. Puhuja ottaa esille sekä raakun ja ihmisen väliset suhteet, sekä metsäteollisuuden sekä raakun välisen suhteen. Mielenkiintoista on myös, että puhuja huomioi myös ihmisyhteisön muuttuneen toimijuuden “valveutuneempana”, eli raakutapahtumien nähdään muuttaneen luonnonkäyttöön liittyviä asenteita aiempaa kriittisemmiksi. Lainauksessa konkretisoituu se, miten eläimet voivat

poliittisen toiminnan kautta muokata lajienvälisten suhteiden lisäksi myös inhimillisiä yhteisöjä sekä ihmisten harjoittamaa politiikkaa (Haraway 2008).

Ekologian maailman oikeutuksia koskevassa luvussa (5.2.1) havaittu raakkujen ekosysteemisen merkityksen korostaminen raakkuyksilöiden sijaan voidaan nähdä myös suvereenin yhteisön muodostumista hidastavana toimintana. Tästä osoituksena on myös keskustelun hyvin konkreettinen, ja mahdollisesti tietoisesti aikaansaatu asemoituminen osaksi metsä- ja luontopoliittista kenttää, ei niinkään eläinpoliittista. Luonnonsuojelutoimia koskevissa vaateissa ja niiden oikeuttamisessa keskittyminen ekosysteemiin tai populaatioon yksilöiden tai rajatun yhteisön sijaan voi myös olla tietoista toimintaa, sillä toimien osalta joudutaan usein tasapainottelemaan ihmisten ja lajien hyvinvointiin liittyvien normatiivisten tavoitteiden välillä. Mitä kunnianhimoisemmiksi esimerkiksi metsäsektorin kehitystavoitteet tulevat, tai mitä vähäisemmäksi luonnonvarat käyvät, sitä vaikeampaa tästä tasapainottelusta tulee. Tässä tilanteessa suojelutoimia joudutaankin säätelemään niin, että neoliberalistinen “kaikille kaikkea” tavoite voisi toteutua. Tässä säätelyssä on keskeistä, että eläinten hyvinvointi hahmotetaan yksilöiden sijaan populaatiotason kysymyksenä, vähentäen yksittäisen yksilön kuoleman painoarvoa. (Srinivasan 2014, 511.)

Toisaalta yksittäinen raakku saatettaisiin myös nähdä merkityksettömänä laajemmassa biodiversiteettikontekstissa, sillä yleisesti yksilön elämä nähdään biodiversiteetin kannalta merkityksellisenä vain silloin, kun ne edistävät laajemman populaation hyvinvointia, ja esimerkiksi tukevat ekosysteemin tai evoluution kaltaisia laajempia prosesseja (Biermann ja Mansfield 2014, 264). Tässä hallituspuolueen edustajan luonnonsuojelutoimien lisäämistä vastustavaa vaadetta pohjustavassa lainauksessa on nähtävissä, miten vahingon painoarvoa voidaan myös pyrkiä vähentämään viittaamalla tuhansien raakkujen sijaan yksilöön:

Kainuussa sattui elokuussa ikävä ja kaikille jo tutuksi käynyt vahinko Hukkajoella. Uhanalainen jokihelmisimpukka joutui metsäkoneen yliajamaksi. Syitä vahingolle selvitetään ja korjaaviin toimenpiteisiin varmasti ryhdytään vahingon toistumisen välttämiseksi. Raakut ja luonto saavat siltä osin rauhansa. Tekeville sattuu ja opiksi täytyy ottaa. (KS_8.)

Lajienvälisen politiikan tarjoama yhteisöperustainen vaihtoehto voisi mahdollistaa yksilötason ja ekosysteemitason tarkastelulle vaihtoehdon, joka mahdollistaisi aiempaa tasapainoisemman lajienvälisten suhteiden ehtojen määrittelyn. Se, että keskustelusta oli löydettävissä myös

ekologian maailman oikeutuksia, joissa raakkuja arvostettiin itseisarvoisesti ja yksilö/yhteisölähtöisesti, voi antaa viitteitä siitä, että suhtautuminen toisenlajisiin yhteisöihin voi olla monipuolistumassa. Näitä puheenvuoroja voidaan tarkastella yhteisökäsitystä tukevan suvereni-teettitulkinnan perusteella, ja niissä pyrittiin mahdollisesti avaamaan vakiintuneita käsityksiämme luonnonsuojelusta ja sen tilasta, sekä luomaan suhteita eri toimijoiden välillä raakku-populaation, ja laajemmin luonnonsuojelun tueksi. Antroposentrisesti järjestettyjen lajienvälisen suhteiden demokratisoitumiseksi olisi tärkeää luoda tiloja moniääniselle puheelle, jossa ihmisäänit nähtäisiin vain yhtenä äänenä muunlajisten kanssa muodostetussa kakofoniassa. Voisimme siis muokata demokraattisia järjestelmiämme sekä toimintatapojamme niin, että eläinten ääni olisi paremmin kuultavissa. (Meijer 2016, 59,61.)

Raakkuyhteisön tuominen suvereenina toimijana osaksi keskustelua, vaatien sen hyvinvoinnin edellytyksien nykyistä vahvempaa huomioimista, saattaisi kuitenkin aiheuttaa metsätalouden toimintaedellytyksille merkittäviä seurauksia, minkä vuoksi on ymmärrettävää, että keskustelua pyrittiin aineistossa myös vähättelemään, sekä hiljentämään kokonaan. Lähtökohtaisesti yleisessä luonnonsuojelua koskevassa keskustelussa asettuivat vastakkain ekologisia arvoja korostavat toimijat, sekä markkinoiden maailman arvoja niitä tärkeämpinä, tai niiden kanssa yhteensopivina pitävät keskustelijat. Metsätalouden, sen maineen sekä sen toimintaedellytysten säilyttäminen nähtiin useiden toimijaryhmien taholta tärkeänä, ja keskustelussa hallitsi antroposentrisen näkökulma, jossa inhimilliset sekä pääomakeskeiset tavoitteet asetettiin lopulta luonnon ja raakkujen vahvemman suojelun yläpuolelle. Asettamalla keskustelussa inhimilliset tavoitteet raakkujen hyvinvoinnin edelle, tekevät toimijat samalla biopoliittisen argumentin päättäessään, mitä elämänmuotoja pitäisi pyrkiä suojelemaan ja säilyttämään, ja minkä yhteisön kuoleman merkitys ei nouse niiden tasolle lajihierarkiassa. Biopoliittisessa vallankäytössä keskeistä onkin päättää, mitä elämänmuotoja edistetään, ja kenen annetaan kuolla. (Dillon ja Reid 2009, 87.)

Luonnonsuojelutoimien lisäämistä vastustaessaan voidaan toimijoiden nähdä vastustavan myös kehityskulkua, jossa biovallan käsitystä laajennettaisiin monilajiseksi, sillä se laajentaisi myös yhteisöä, jonka hyvinvointi tulisi ottaa huomioon hyvän elämän edellytyksiä määrittäessä (Youatt 2008, 401). Tällä kehityskululla voisi olla perustavanlaatuisia vaikutuksia yhteiskunnan järjestäytymiseen, ja myös siitä tehtävään tutkimukseen, sillä esimerkiksi analyysini pohjana olevan oikeuttamisteorian yleisen inhimillisen hyvän periaatteet jouduttaisiin mahdollisesti pohtimaan uudelleen. Luonnon sisällyttäminen biovaltakeskusteluihin haastaa kaksi

toisiinsa sekä laajempaan vallankäyttöön kytkeytyvää luonnonsuojelunäkemyksiä, jotka esiintyivät hallitsevina myös aineistossani: sekä perinteisen antroposentrisen logiikan, jossa luonto nähdään kyllä arvokkaana, mutta ulkoisena, ihmisyhteisöstä erillisenä alueena, jota ihmisten pitää suojella muilta ihmisiltä, sekä samanaikaisesti kapitalistisen logiikan, jossa luonto nähdään sen tarjoamien hyödykkeiden yhdistelmänä, jonka arvo määritetään vapailla markkinoilla. (Biermann ja Mansfield 2014, 260.)

Tässä analyysiluvussa olen käsitellyt teemallisesti yleistä luonnonsuojelukeskustelua lajienvälisen politiikan lähtökohdista. Raakut nähtiin keskustelussa vahvasti toiminnan kohteina, objekteina, joiden olemassaolon edellytyksiä määritetään vaihtelevien ihmisyhteisöjen intressien perusteella. Raakuilla nähtiin olevan lähtökohtaisesti laissakin määritelty oikeus olla elossa, mutta se, kuinka ja kenen olemassaolon edellytyksiä tulisi suojata, on analyysin perusteella kiistanalaista. Negatiivisten ja positiivisten markkinoiden maailman oikeutusten laaja esiintyvyys keskustelun oikeutuksissa toi esille metsäkeskustelun poliittisen luonteen, yhdistäen sen hankalaan kysymykseen villieläinten roolista ja asemasta tilanteessa, jossa niiden olemassaolo voi aiheuttaa taloudellista harmia toimijoille, kuten metsäyhtiöille tai metsänomistajille. Tästä näkökulmasta raakkupopulaation (symbolinen) suvereniteetin tunnustaminen, voisi tehdä taloudellisten arvojen puolustamisesta entistä hankalampaa. Oli mielenkiintoista huomata, miten tietynlaiseksi vasta-argumentiksi luonnonsuojelun lisäämiselle nousi metsäteollisuuden maineen suojeleminen ja pyrkimykset jopa suoraan vähätellä tapahtumien merkitystä tai vakavuutta.

6.2 Lajienvälisiä rajanvetoa

Tässä luvussa tarkastelen, miten Hukkajoesta käytyä lainsäädäntöön, ja erityisesti suojakais-toihin liittyntä keskustelua voidaan tulkita rajojen ja rajallisuuden käsitteiden kautta lajienvälisen politiikan kontekstissa. Rajat ja niiden olemassaolo ovat poliittisia ilmiöitä, jotka erottavat yhteisöjä toisistaan, antaen yhteiskunnille tai yhteisöille tavan suojella itseään aitoa tai kuviteltua uhkaa vastaan, samalla laajentaen biopoliittisen vallankäytön ja hallinnan mahdollisuuksia, joiden kohteeksi muunlaiset voivat joutua esimerkiksi silloin, jos niiden asuttama tila ajautuu konfliktiin valtion tilanhallinnan tavoitteiden kanssa (Błaszczuk, Bernet Kempers, ja Burgers 2024, 100–101). Raakut asettavat pelkällä olemassaolollaan rajoja hakkuille ja muulle metsän- ja luonnonkäytölle lainsäädännön ja muiden rajoitusten kautta. Lainsäädäntöön liittyvä keskustelu onkin hedelmällinen tarkastelukohta lajienvälisen rajojen näkökulmasta, sillä

lainsäädännössä kirjaimellisesti asetetaan rajoja sille, miten ja kuka voi luonnonvaroja käyttää, sekä millaisilla ehdoilla suhteita monilajisten yhteisöjen välille voidaan muodostaa.

Hukkajoen raakkujen suhteen ensimmäisenä asetettuna rajana, joiden tuottamiseen ne ovat osallistuneet, on niiden sekä kansallisesti että kansainvälisesti asetettu uhanalaisuusluokitus, joka jo lähtökohtaisesti rajoittaa sitä, miten niiden elinympäristönä toimivaa Hukkajoen aluetta voidaan hyödyntää. Uhanalaisuusluokitus asettaa samanaikaisesti raakut myös valtiollisen (bio)hallinnan ja huolenpidon alaisiksi, altistaen ne sekä lainsäädännön että selkeiden toimenpiteiden kohteiksi, joita luetellaan esimerkiksi Valtioneuvoston (2021) julkaisemassa *Jokihelmisimpukan eli raakun suojelun strategiassa ja toimenpidesuunnitelmassa 2020–2030*. Asettamalla raakut uhanalaisen eläimen asemaan valtio samanaikaisesti rajaa muiden toimijoiden mahdollisuuksia toimia raakkujen alueella, mutta myös oikeuttaa omat hallinnan keinonsa, kuten suojelun, tarkkailun ja laskennan raakkuja kohtaan populaation, ja laajemmin niiden osaltaan ylläpitämisen ekosysteemin osalta. Lajienvälisissä suhteissa valtion suvereeni vallankäyttö esiintyykin usein nimenomaan biopoliittisena vallankäyttönä, joka oikeuttaa interventiot ekosysteemin sekä muunlajisten populaatioiden hyvinvoinnin ylläpitämiseksi, sekä päätösten tekemisessä siinä, mitkä lajit ja populaatiot ansaitsevat elää, ja keiden voidaan sallia kuolla (Biermann ja Mansfield 2014, 270).

Vaikka uhanalaisuusluokitus asettaa jo lähtökohtaisesti selkeitä rajoja raakkujen elinympäristössä toimimiselle, Hukkajokea koskevassa keskustelussa kiistan kohteeksi muodostuivat erityisesti lainsäädännölliset muutokset, kuten keskustelu suojakaistojen tuomisesta lainsäädännön alaiseksi. Hukkajoen lainsäädäntökeskustelussa oli selkeästi nähtävissä rajojen *suhteellisen muodostumisen prosessi*, eli se, kuinka toimijoiden väliset suhteet ja yhteydet vaikuttavat rajallistamisen prosessissa usein vahvasti siihen, millainen raja prosessissa tuotetaan (Rafi Youatt 2020, 28). Prosessi tuli esille erityisesti suojakaistoja koskevassa keskustelussa, jossa valtion sekä metsäteollisuuden yhteinen intressi suosituserusteiseen suojeluun johti kahdenväliseen, luottamukseen perustuvaan sopimukseen lainsäädännöllisesti sitovan muutoksen sijaan useiden toimijaryhmien vastustuksesta huolimatta. Suojakaistakeskustelu voidaan nähdä myös metsänomistajan suvereniteetin haastamisena sekä valtiollisten toimijoiden, metsäteollisuuden että raakkujen toimesta, jotka kaikki pyrkivät toimijuudellaan rajoittamaan metsänomistajan oikeutta toimia omistamallaan maalla. Eriäviä mielipiteitä esittäneiden toimijoiden ohittaminen päätöksenteossa jatkoi suomalaisessa metsäteollisuudessa tunnistettua toimintatapa (ks. esim. Kröger ja Raitio 2017, 13–14), mutta tässä tapauksessa ulkokehälle asetettiin

aiemmin vaikutusvaltaista asemaa nauttinut metsänomistajien ryhmä, osoittaneen muutoksia myös inhimillisten toimijoiden välisissä suhteissa. Rajallistamisen toimet ovatkin usein yhtäaikaista sekä yhteisöjen välisiä, että yhteisön sisäisiä (Youatt 2020, 28). Käytännössä Hukkajokea koskevassa keskustelussa luotiin siis kahdenlaisia rajoja: rajoja raakkujen sekä ihmisten välille, että ihmisyyhteisön sisäisten yhteisöjen välille.

Youatt (2020, 33) kehystää rajat vahvasti liikkuvuusjärjestelmiksi, jotka rajoittavat ihmisten lisäksi raja-alueella elävien eläinten liikettä. Hukkajoen tapauksessa raakkujen ja ihmisten välille lainsäädännöllä asetettujen rajojen tarkoituksena voidaan nähdä olevan rajata erityisesti ihmisten liikkumista sekä toimintaa raakkujen elinympäristössä sellaisilla tavoilla, jotka voisivat olla raakuille vahingollisia. Ympäristölainsäädäntö ja luonnonkäytön rajoitukset eivät suojele raakuyhteisöä lähtökohtaisesti ihmiseltä lajimerkityksessä, vaan tietyiltä ihmisten muodostamilta yhteisöiltä. Hukkajoen tapauksessa invasiivisuudellaan uhan raakuille tuotti metsätalous ja sen toteuttaman ekstraktivismiin liikkuminen raakkujen asuttamalle vesistöalueelle ja sen läheisyyteen. Keskustelussa vaaditut toimet esimerkiksi suojakaistojen suhteen eivät siis pyrkineet rajaamaan esimerkiksi biologien tai retkeilijöiden, tai toisten eläinlajien eli raakuille lähtökohtaisesti vähemmän harmia tuottavien toimijoiden liikkumista alueilla, vaan lainsäädännöllä ja suojakaistoilla pyritään määrittelemään se, kuinka lähelle raakupopulaatiota uhaksi kehystetyt yhteisöt saavat toimensa tuoda raakupopulaation hyvinvoinnin suojelun kannalta. Eläinten suvereniteetin kunnioittaminen ei tarkoitaakaan aina kaiken liikkumisen rajoittamista tai eläinten elinalueiden sulkemista muilta lajeilta, vaan ennemmin niiden suojelua yksisuuntaisen kolonisaation sekä hallinnan alaiseksi joutumiselta eläinten itsemääräämisoikeutta loukaten (Scott 2020, 890).

Metsätalouden toimijat esiintyvät keskustelussa ikään kuin tunkeilijoina raakkujen alueella, ja keskustelua käytiinkin siitä, kuinka lähelle "tunkeilija" voidaan päästää aluetta, ja kenen pitäisi olla päättämässä rajan paikasta. Hukkajoen kontekstissa tapahtumien lisäämä tietoisuus metsänkäytön haitallisuudesta raakuille sai keskustelijat pohtimaan metsäsektorin invasiivisuuden vakavuutta uudelleen, ja lopputulemana suojavyöhykkeen luomaa rajaa teollisuuden ja raakkujen välillä päädyttiin laajentamaan metsäsektorin ja valtion yhteisellä sopimuksella. Samalla laajennuksesta ei kuitenkaan haluttu tehdä lainsäädännöllisesti sitovaa, jolloin raakupopulaatiolle myönnettiin varsinaisen rajan sijaan lupaus rajasta, jonka rikkomisesta ei kuitenkaan seuraa varsinaisesti rangaistusta. Tämä konkretisoi monilajisen biopolitiikan tavan päätyä absoluuttisen rajan sijaan kompromissirajaan, joka ottaa huomioon usean yhteisön intressit rajojen

ja niiden sijainnin suhteen. Luonnonsuojelutoimien osalta, ja myös luonnonsuojelulakien suhteen onkin hyvä huomioida, että ne ovat laajasti liberaalin biopoliittisen vallankäytön muovaimia (Biermann ja Mansfield 2014, 270), ja biopoliittinen säätely monilajisessa kontekstissa ottaa usein huomioon myös antroposentrisiä normatiivisia tavoitteita, jotka tekevät joskus absoluuttiseen suojeluun pyrkivät toimet poliittisesti mahdottomiksi. Tällöin suojelun tavoitteena voivat olla molemminpuolisen hyödyn hallintakäytännöt, jolloin hyötyjä pyritään tuottamaan samanaikaisesti esimerkiksi muunlajiselle yhteisölle suojelun muodossa, sekä ihmisyhteisölle luonnonvarojen käytön suhteen. Tällöin tuotetaan siis poliittisia kompromisseja, joissa ei pyritäkään poistamaan kaikkia haitallisia vaikutuksia, joita ihmiset voivat lajilla aiheuttaa, vaan ennemmin säätelemään niiden vaikutuksen alaiseksi joutuneiden yksilöiden määrää. (Srinivasan 2014, 505.)

Tässä luvussa olen tarkastellut Hukkajoen jälkeistä lainsäädäntöä koskevaa keskustelua rajojen muodostamisen prosessina, asettaen ympäristölainsäädännön rajantapaiseksi rakenteeksi raakkuyhteisön sekä ihmisen välille. Keskustelussa korostui, miten raakut asettivat sekä uhanalaisuudellaan että liikkumattomuudellaan selkeän tarpeen erityisesti niiden hyvinvointia uhkaavien toimijoiden liikkumisen rajoittamiselle. Raakkujen liikkumattomuuden voikin tässä tapauksessa nähdä eräänlaisena protestina, ja resilienssin osoituksena kapitalosentrisiä sekä antroposentrisiä voimia vastaan. Erityisesti suojakaistoja koskevassa keskustelussa toimijoiden suhteet vaikuttivat määrittävään sen, millainen rajasta lopulta muodostui, ja niiden osalta päädyttiin eräänlaiseen luottamukseen perustuvaan kompromissirajaan, joka heijasti erityisesti keskustelussa valtaa käyttävien toimijoiden intressejä. Rajanvedon prosessi korosti huomiota siitä, että ei-inhimillisten toimijoiden lisäksi myös inhimillisten yhteisöjen mahdollisuudet vaikuttaa keskustelun lopputulokseen ovat epätasa-arvoiset ja voivat muuttua ajallisten sekä paikallisten tekijöiden vaikutuksesta. Jotta voitaisiin luoda aidosti kaikkia toimijoita tasa-arvoisesti kohtelevia päätöksenteon käytäntöjä tulisi sekä toimijoiden hiljentämisen, että epätasa-arvoisten valtahierarkioiden asettamia esteitä purkaa, ja vaihtoehtoisia poliittisen osallistumisen käytäntöjä kehittää nykyistä inklusiivisemmalla katseella.

6.3 Turvallisuutta ja hallintaa lajienvälisissä suhteissa

Tässä analyysiluvussa tarkastelen Hukkajoen raakkuyhteisön turvallisuutta ja sen vahvistamiseksi erityisesti teollisuuden maailman oikeutuksia hyväksikäyttäen esitettyjä vaateita, kuten lisättyä valvontaa, vahvempaa tapausten tutkintaa, sijaintitietojen avoimuutta sekä muita teknisiä ratkaisuja, jotka usein perustuvat luonnonkäytön vahvempaan hallintaan. Siinä missä

esimerkiksi suojakaistakeskustelussa tavoitteena oli raakkujen elinympäristöjen rajaaminen sitä uhkaavan toiminnan ulkopuolelle, turvallistamiseen pyrkivissä toimissa raakkuyhteisöä pyrittiin sen sijaan tuomaan vahvemmin inhimillisten hallinnan käytäntöjen alaiseksi, lisäämällä esimerkiksi raakkuyhteisöjä koskevaa valvontaa, mittaamista ja tarkkailua populaation turvallisuuden tuottamisella perusteltuna. Hukkajokea koskevassa keskustelussa oli mielenkiintoista huomata, että vaihtoehdoksi lainsäädännölliselle suojelulle esitettiin usein näitä keinoja, joilla inhimillisten yhteisöjen ja raakkuyhteisöjen erottamisen sijaan ne tuotaisiinkin lähemmäs toisiaan, oikeuttaen ihmisyhteisön lisääntyneen vallan raakkuyhteisöjä kohtaan.

Youatt (2020, 54-55) tarkastelee lajienvälisesti toteutettuja turvallistamistoimenpiteitä erityisesti biopoliittisesta näkökulmasta, asettaen niiden tavoitteeksi sekä populaation, että koko ekosysteemin elinmahdollisuuksien varmistamisen, sekä tunnetuksi tekemisen. Tämän prosessin voi nähdä alkaneen jo kauan ennen Hukkajoen tapahtumia, aina raakkujen rauhoittamisesta vuodesta 1955 lähtien. Biodiversiteetilaskennan, tutkimuksen ja sijaintitietojen kaltaiset tekijät ovat jo laajentaneet merkittävästi ymmärrystä raakuista ja niiden elintavoista sekä suhteista muihin lajeihin, mutta seuraavaksi kysymykseksi nousee, mihin asti niiden elintapoihin tai esimerkiksi kuolemaan puututaan, eli mihin vedämme rajoja suojelutoimien suhteen. Suojelu antroposeenin aikakaudella kohtaakin paradoksin siinä, mihin asti oikeutamme inhimillisen puuttumisen muunlajisten elämään suojelun ja säilyttämisen nimissä (Berseth ja Matthews 2021). Tulisiko ihmisten puuttua esimerkiksi silloin, jos lisääntyneen valvonnan ansiosta huomaisimme, että esimerkiksi ahma uhkaa uhanalaista populaatiota ravintoa etsiessään, tai ulotamme jonain päivänä metsänomistajalla vastuun huolehtia maa-alallaan sijaitsevista populaatioista ja niiden hyvinvoinnista?

Vaikka suojelullisten turvallistamistoimien tavoitteena on ensisijaisesti lajien ja populaatioiden säilyttäminen, tuo se samalla muunlajiset populaatiot hallinnan ja laskennan piiriin, eli laajentaa biovallan logiikkaa koskemaan myös niitä. Tämä prosessi on johtanut sekä ihmisen ja muunlajisten yhteisöjen hierarkian muutoksiin, minkä johdosta suora luonnonvarojen hyväksikäyttö on tullut vaikeammaksi, ja aikaisempaa laajemmat ekologisen omatunnon sekä suojelutiikan kysymykset osaksi luonnonvarakeskusteluja. Samalla ihmisten hallinta populaatioita kohtaan on kasvanut, ja ihmiset vaikuttavat tappamisen estämisen lisäksi esimerkiksi muunlajisten biologisiin elämänprosesseihin, edistääkseen ekosysteemistä terveyttä. Lajienvälisessä kontekstissa biovalta siis pyrkii samaan aikaisesti suojelemaan materiaalista luontoa esimerkiksi pääomamotivoituneilta toimijoilta, sekä tuo oikeutetuksi ihmisten tekemät interventiot

elämän kiertokulkuihin. (Youatt 2008, 400–401.) Myös raakkujen elinmahdollisuuksiin on puututtu aikaisemmin lainsäädännön lisäksi esimerkiksi biologien ja tutkijoiden toimesta, heidän laskeissaan, mitatessaan ja tarkastellessaan raakkuja ja niiden toimintaa esimerkiksi biodiversiteetilaskennan ohessa. Lisäksi ympäristöriskosten valvontaa toteutetaan viranomaisten johdosta muutenkin, mutta Hukkajoen tapahtumat antoivat mahdollisuuden tarkastella näiden turvallistamisen toimenpiteiden riittävyttä uudelleen.

Hukkajoen tapauksen jälkeisessä keskustelussa esille nousseet vaateet sijaintitietojen laajemmasta julkisuudesta voidaan nähdä monilajisen turvallisuuden tuottamisen, eli turvallistamisen toimenpiteenä. Turvallistamisen näkökulmasta sijaintitietokeskustelussa näkyi uhan määrittelyn monimutkainen luonne lajienvälisen turvallisuuden näkökulmasta, sekä biopoliittisen hallinnan mahdollisuus laajentaa hallinnan toimeenpanijoita valtiolliselta tasolta myös muiden yhteisöjen, kuten tässä tapauksessa metsänomistajien tai metsäteollisuuden suuntaan. Mielenkiintoista keskustelussa oli, että metsänomistajat sekä muu metsäsektori kehystettiin sekä turvan, että uhan luojiksi raakkuja kohtaan. Avoimuuden lisäämisen toimijoiden välille nähtiin siis toisaalta tuovan hyötyjä sekä suojelunäkökulmasta, että taloudellisesti, mutta avoimuuden lisäämistä vastustaneet keskustelijat olivat huolissaan voisiko lisääntynyt avoimuus lisätä myös lajien kohtaamaa uhkaa. Keskustelusta voi kuitenkin päätellä, että esille nostettu taloudellinen motiivi voi olla tosiasiallinen syy vaatia vahvempaa päätösvaltaa suojelutoimien laajuudesta, Hukkajoen tapahtumien mahdollistaessa asian nostamisen julkisen keskustelun kohteeksi.

Sijaintitietojen avoimuuden lisäksi aineistostani nousi vaateita, joissa ehdotettiin luonnonkäytön valvonnan lisäämistä erilaisten järjestelmien sekä esimerkiksi satelliittivalvonnan avulla. Valvonnan lisääminen raakkujen asuinalueilla tuottaisi väistämättömästi muutoksia raakkujen asemaan ja niiden muodostamien yhteisöjen suvereniteettiin. Se herättää myös kysymyksen siitä, millaiseksi villieläinten asema monilajisessa yhteisössä ylipäättään ymmärretään, missä niiden rajat esimerkiksi yksityisyyden suhteen sijaitsevat. Antroposeenissä ihmistoiminta on jo tähän mennessä vaikuttanut merkittävästi muunlajisten elinmahdollisuuksiin, tuottavuuteen sekä elinympäristöihin, ja tehnyt ihmisen puuttumisesta niiden tilaan kiihtyvän kehityskulun biodiversiteettikriisin edetessä, sen vaikutusten kytkeytyen vahvasti muunlajisten lisäksi myös ihmisten sekä teollisuudenalojen jatkuvuuteen (Berseth ja Matthews 2021, 1092). Voidaankin pohtia, onko teollisuuden maailman oikeutusten avulla edistettyjen suojelutoimien perimmäisenä tavoitteena luonnonsuojelun vahvistaminen, vai mahdollisimman vahva metsätalouden toimintaedellytysten jatkuvuuden sekä tehokkuuden varmistaminen. Toisaalta biovallan

ulottaminen muunlajisiin antaa hallinnan kohteena oleville yksilöille myös mahdollisuuksia säädellä vapauttaan, tai ainakin vastustaa hallintaa. Muunlajisten ei voida odottaa kykenevän ihmisten kaltaiseen itsesääteilyyn toimijoina, eivätkä ne tällöin voi internalisoida vallankäytön vaatimuksia ihmisten tavoin. Vaikka näkemys muunlajisista ilman subjektiivista asemaa voidaan usein nähdä inhimillisen puuttumisen hyväksynnän oikeuttajaksi, voidaan muunlajiset nähdä myös resistanssin ja disruption lähteinä, sillä ne voivat vastustaa biohallintaa pelkästään elämällä – tai kuolemansa kautta kuten Hukkajoella. (Youatt 2008, 402.)

Tässä luvussa olen käsitellyt Hukkajoesta käytyä julkista keskustelua turvallisuuden ja turvallistamisen näkökulmasta. Hukkajoesta noussut keskustelu sekä siinä esitetyt toimet kuvastavat mielenkiintoisesti biopoliittisen turvallistamisen prosessia, jossa konfliktin jälkeisessä keskustelussa raakkuja koskevat nykyiset turvaamistoimenpiteet asetettiin kyseenalaisiksi. Vaikka turvallistamistoimenpiteitä, kuten luonnonsuojelulaissa määritettyjä rajoitteita raakun käsitteeseen, oli asetettu kansallisesti, että kansainvälisesti aiemminkin, nostivat Hukkajoen tapahtumat keskiöön erityisesti niiden riittävän tason, ja epäilyksen raakuille oletettua uhkaa aiheuttavien toimijoiden todellisista tarkoituspelistä sekä rehellisyydestä. Samalla keskustelussa nousi ilmi villieläimiin ulottuva (biopoliittinen) hallinta, ja rajat, joita sille määritetään. Hukkajoen tapahtumien tuoma uhka ja pelko lisävahingoista uhanalaisille populaatiolle synnytti keskustelua lisätoimista, joilla villieläinten elinpiiriin ulottuvaa valvontaa voisi tehostaa. Samalla lisäämällä avoimuutta olinpaikkatiedoilla, lisääntyisi raakkujen tunnettuus, minkä johdosta valvontaa, sekä muita toimia voitaisiin kohdentaa aiempaa tehokkaammin, lyhentäen näin välimatkaa ja sumentaen rajoja villien muunlajisten populaatioiden sekä ihmisryhmien välillä.

7 Yhteenveto

Tässä pro gradu -tutkielmassa olen analysoinut Hukkajoen raakutapahtumia koskenutta julkista keskustelua hyödyntäen julkisen oikeuttamisen analyysimetodia, sekä lajienvälisen politiikan teoreettista viitekehystä. Tarkastelin tutkielmassani sitä, millaisia toimia välittömästi Hukkajoen tapahtuman jälkeen vaadittiin, sekä sitä, millaisia moraalisia oikeutuksia keskustelussa hyödynnettiin vaateiden perusteluina. Tulkitsin julkisen oikeuttamisen analyysistä nousseita tuloksia lajienvälisen politiikan asettamien suuntaviivojen avulla, tulkiten tuloksia vastauksena siihen, minkälaisista lähtökohdista lajienvälistä politiikkaa keskustelussa tehtiin, ja miten antroposentriset sekä kapitalosentriset maailmankuvat muokkasivat tapauksessa ihmisten ja raakkujen välille muodostettuja suhteita.

Aineistossani esitetyt vaateet muodostivat neljä teemakokonaisuutta, joita olivat yleinen luonnonsuojelukeskustelu, lainsäädännöllinen keskustelu, keskustelu metsäteollisuuden maineesta sekä toimintatavoista sekä keskustelu viranomaistoiminnan tehostamisesta. Kaikki vaateiden muodostamat teemat keskustelivat toistensa kanssa myös limittäin, ja aineiston artikkelissa saatettiin vedota useisiin teemoihin saman tekstin sisällä. Yleisessä luonnonsuojelukeskustelussa käsiteltiin luonnonsuojelua ja sen kehittämistarpeita kiinnittämättä suojelua konkreettisesti tiettyihin toimiin. Lainsäädäntökeskustelussa keskiöön nousivat muutokset ja muutosten vastustaminen raakkujen suojelun kannalta keskeisiin lakeihin, eli metsälakiin, luonnonsuojelulakiin sekä julkisuuslakiin. Keskustelussa tuli esille vaateita sekä luonnonsuojelulain yleisestä parantamisesta, suojakaistojen kirjaamisesta lakiin suosituksen sijaan, sekä uhanalaisten eläinten sijaintietojen avoimuuden lisäämisestä. Viranomaistoiminnan tehostamista koskevassa teemassa vaadittiin esimerkiksi valvonnan sekä ympäristörikosten tutkinnan tehostamista uhanalaisten suojelun edistämiseksi. Tämän teeman vaateita esitettiin usein vaihtoehtona luonnonsuojelun lainsäädännölliselle vahvistamiselle. Metsäteollisuuden mainetta sekä toimintatapoja koskevassa teemassa vaadittiin sekä metsäteollisuuden maineen palauttamista sekä varjella, että parannuksia metsäteollisuuden toimintatapoihin sekä -kulttuuriin.

Aineistossa esiintyneiden vaateiden oikeuttamisessa korostuivat ekologian, markkinoiden sekä kansalaisuuden maailmojen avulla tehdyt oikeutukset. Ekologian maailman oikeutusta hyödynnettiin lähes jokaisessa aineistossani esitetyssä vaateessa, ja ne toimivat ikään kuin taustaperusteluna muiden oikeutusten lisäksi, esiintyen harvoin itsenäisinä. Ekologian maailman oikeutuksia yhdistettiin useimmiten markkinoiden maailman oikeutuksiin, ja analyysini mukaan merkittävimmät konfliktit asettuivat myös näiden maailmojen välille, luonnonsuojelun sekä taloudellisen menestyksen arvostusten asettuen vastakkain. Toisaalta ekologian sekä markkinoiden maailman oikeutuksia yhdistettiin myös hybridioikeutuksena niin, että puhujat kokivat näiden kahden arvomaailman yhdistämisen olevan mahdollista. Ekologian ja markkinoiden maailman rinnalla esiintyi usein kansalaisuuden maailman oikeutuksia, ja niiden avulla vaadittiin sekä neoliberaalistisen suuntauksen mukaisesti sekä vapautta, että laajemmin demokraattista päätöksentekoa sekä kansalaisten oikeutta luonnonsuojeluun erityisesti antroposentrisistä lähtökohdista. Kansalaisuuden maailman oikeutuksia hyödynnettiin erityisesti lainsäädännöllistä muutostarvetta koskevassa keskusteluteemassa. Niiden lisäksi teollisuuden maailman oikeutuksia käytettiin paljon erityisesti viranomaistoiminnan tehostamista sekä metsäteollisuuden toimintatapoja koskevissa rajatummissa vaadekokonaisuuksissa.

Maineen maailman oikeutuksia hyödynnettiin aineistossani erityisesti metsäteollisuuden mainetta käsittelevässä teemakokonaisuudessa. Siinä metsäteollisuuden maineen ylläpitoa pidettiin tärkeänä, ja sen vuoksi ehdotettiin jopa keskustelun rajoittamista kansallisen kilpailukyvyn ylläpitämiseksi kodin maailman oikeutuksia hyödyntäen. Kodin maailman oikeutukset sekä inspiraation maailman oikeutukset toimivat aineistossani yleisimmin tukemassa suosittujen maailmojen oikeutuksia, eikä niitä hyödynnetty kertaakaan itsenäisesti. Niiden merkitys jäi siis tutkielmassani vähäiseksi.

Ekologiseen oikeutuksen maailmaan vedottiin tapahtuman jälkeen odotetusti paljon, mutta sen painoarvo ei missään vaiheessa tuntunut riittävän yksinään syyksi lisätä suojelua. Lisäksi havaitsin, että myös ekologian maailman oikeutuksia käytettiin lähtökohtaisesti antroposentrististä lähtökohdista, korostaen suojelun inhimillisiä etuja muunlajisten oikeuksien sijaan. Aineistossani pyrittiin lähtökohtaisesti perustelevaan toimia myös muiden oikeutusten maailmojen kautta ekologisen maailman lisäksi, minkä voi myös nähdä osoittavan, että antroposentriksen katsantokanta luontoa kohtaan elää edelleen vahvana. Myös markkinoiden maailman oikeutusten runsas esiintyminen vahvisti aikaisemman tutkimuksen luomaa kuvaa metsäpoliittisen keskustelun vahvasta pääomapainotuksesta. Tätä päätelmää tuki myös se, että keskustelijat vaikuttivat kokevan markkinoiden maailman olevan keskustelun vaadittava konteksti.

Aineistostani ekologian maailman rinnalla korostunut markkinoiden maailman oikeutus antoi viitteitä siitä, että kapitalistinen taloudellisen edun tavoittelu ja luonnonsuojelu ajautuivat Hukkajojen törmäyskurssille, jonka jälkeen arvomaailmoja pyrittiin järjestämään uudelleen. Näiden havaintojen pohjalta voi todeta, että hypoteesini antroposentristen ja kapitalosentristen maailmankuvien vahvasta vaikuttamisesta Hukkajojen tapahtumien mahdollistajana osoittautui analyysini perusteella paikkansapitäväksi. Keskustelussa korostui myös valtion hankala asema kansallista suojelua organisoivana tahona, sillä luonnonsuojelullisten toimien voidaan nähdä rajaavan valtion taloudelliseen kasvuun nojaavia tavoitteita. Tämä jännite valtion kasvutavoitteiden sekä biodiversiteetin suojelun välillä on tunnustettu myös muussa luonnonsuojelututkimuksessa (ks. esim. Collard, Dempsey, ja Holmberg 2020).

Luvussa kuusi tulkitsin julkisen oikeuttamisen analyysin tuottamia tuloksia lajienvälisen politiikan linssiä hyväksikäyttäen, pyrkien tuomaan raakkujen toimijuutta sekä osallisuutta keskusteluun näkyväksi. Tämän näkökulman avulla politiikka on mahdollista ymmärtää muunakin kuin kielen ja sanojen kautta käytävänä kommunikaationa, hyväksyen sen osaksi myös muut, ei-inhimilliset merkinannon tavat, sallien näin poliittisen yhteisön merkityksen laajentamisen

koskemaan myös lajienvälisiä yhteisöjä (Scott 2020). Hukkajoesta käytävää keskustelua voikin tulkita myös lajienvälisen politiikan esiin tulemisen hetkenä, jossa ihmisyyhteisön sekä raakkujen välisiä suhteita määritettiin uudelleen. Hukkajoesta käyty julkinen keskustelu asetti siis raakut osaksi politisoitumisen prosessia, jossa niiden suojelutoimet kyseenalaistettiin, ja ihmisyyhteisöjen suhteita raakkuihin sekä toisiinsa määriteltiin uudelleen. Raakut osallistuivat Hukkajoen konfliktin rakentumiseen sekä aloittamalla kuolemallaan niitä koskevan politisoitumisen prosessin, asettamalla liikkumattomuudellaan konkreettisia vaatimuksia niitä koskevalle lainsäädännölle ja yhteisöjen väliselle rajanvedolle, sekä biovaltaresistenssiä sisältävän omavaltaisuutensa myötä. Näin täydensin julkisen oikeuttamisen analyysin esiintuomaa prosessia, jossa valtiollisia sekä muita suojelutoimia tuotettiin julkisessa keskustelussa, havainnolla siitä, miten myös raakut osallistuivat näiden samojen suojelutoimien muodostamiseen omalla tavallaan.

8 Pohdinta

Olen tässä tutkielmassa tarkastellut Hukkajoen raakkujen kohtaloa sekä sen taustalla toimivia rakenteellisia sekä kulttuurisia tekijöitä sekä julkisen oikeuttamisen analyysimenetelmää että lajienvälisen politiikan viitekehystä hyödyntäen. Koen, että valintani tuoda oikeuttamisteoreettisen tarkastelun rinnalle lajienvälisen politiikan elementtejä sekä käsitteistöä mahdollisti keskustelun kriittisen ja monipuolisen tarkastelun, sekä raakkuyhteisön tuomisen vahvemmin osaksi keskustelua. Tutkielmani kirjoittamisen edetessä huomasin, miten tavoitteeni pyrkiä posthumanistiseen lähestymistapaan konfliktin tulkinnassa on haasteellista inhimillisistä lähtökohdista kehitettyjen teorioiden, arvon määritysten sekä menetelmien avulla. Pohdin usein, voiko menetelmä, joka perustuu lähtökohtaisesti inhimillisen yhteisen hyvän periaatteille tavoittaa konfliktista ne nyanssit, jotka ottaisivat huomioon myös raakut yhteisömme jäsenenä. Toinen rajoite, jonka havaitsin oikeuttamisteoreettisen tarkastelun suhteen, on sen rajoittuneisuus väkivallattomien konfliktien tulkintaan. Vaikka inhimillisestä näkökulmasta tarkasteltuna Hukkajoen konflikti voidaan nähdä väkivallattomana, raakkujen näkökulmasta väkivalta on mittavaa, ja konfliktin keskiössä. Laajentaessamme yhteisökäsitystämme koskemaan myös muunlaisia, on meidän pohdittava uudelleen myös väkivallan luonnetta sekä määrittelyä lajienvälisessä kontekstissa.

Itselleni merkittävänä motiivina tarttua Hukkajokeen tutkimusaiheena oli suru, jota tunsin luokiessani raakkujen kohtalosta, sekä tarkastellessani Hukkajoesta käytyä keskustelua. Arvioin

tämän saman surun toimineen myös Hukkajoen tapahtumien kirvoittaman julkisen keskustelun käynnistäjänä ja moottorina. Puolustuskyvyttömiä, kehollista uhkaa ihmisille tuottamattomien olentojen kuolema metsäkoneen telojen alla nostatti pintaan keskustelun, jossa punnittiin rajoja, joita vedämme luonnonkäytön ja luonnon rauhaan jättämisen välille. Surun ja suremisen julkisella esittämisellä voi olla merkittäviä vaikutuksia politiikan generatiivisina hetkinä (Butler 2004; Stanescu 2012; Youatt 2020, 61–62). Vaikka ihmisillä on yleisempää kääntää ympäristösuru “sisäänpäin”, jolloin se johtaa useimmiten toimimattomuuteen, voi se myös erityisesti jaettuna kokemuksena johtaa uusiin poliittisiin mahdollisuuksiin. Näin ollen surun julkinen esittäminen voi synnyttää uusia tapoja ymmärtää ja käsitellä menetyksen kokemuksia yhteiskunnallisessa kontekstissa. (Youatt 2020, 61.) Voikin olla, että Hukkajoen raakkujen synnyttämä vahva kansallinen puolustusreaktio oli seurausta pitkään sisäänpäin käännetystä ympäristösurusta, jonka esimerkiksi luontokadon eteneminen tai ilmastonmuutoksen vaikutukset ovat saaneet aikaan.

Tutkielmani problematisoi valtiolähtöisen suojelun riittävyttä erityisesti planetaaristen kriisien, kuten, luontokadon ja ilmastonmuutoksen ratkaisuna, sillä kuten työssänikin on tullut ilmi, valtiolliset intressit ovat moninaiset, minkä vuoksi poliittisen päätöksenteon ei voi luottaa aina tuottavan edullisinta tulosta juuri luonnon tai esimerkiksi villieläinten suhteen. Tämä moninaisten intressien kilpaileva luonne sekä hierarkkisuus on tulkittavissa esimerkiksi Suomen luonnonsuojelulain yleispoikkeamasta, jonka mukaan uhanalaisten lajien elinympäristössä *“saa käyttää maa- ja metsätalouteen tai rakennustoimintaan ja rakennuksia sekä laitteita tarkoituksensa mukaisesti. Tällöin on kuitenkin vältettävä vahingoittamista tai häiritsemistä rauhoitettuja eläimiä ja kasveja, jos se on mahdollista ilman merkittäviä lisäkustannuksia”*. (Luonnonsuojelulaki 9/2023.) Vaikka yleispoikkeama ei koske raakun kaltaisia tiukkaa suojelua edellyttäviä eliölajeja, antaa se viitteitä taloudellisen sekä ekologisen arvomaailman hierarkiasta myös poliittisen päätöksenteon osalta.

Tässä tutkielmassa olen lähestynyt raakkujen ja ihmisten suhdetta erityisesti yhteisö- ja suhdekeskeisen näkökulman mukaisesti. Youatt (2020) esittää myös vaihtoehdoisen, ja raakkujen kannalta myös keskeisen, tavan yhteisöjen välisten yhteyksien luomiseen ehdottaen, että lähentymisen lisäksi luotaisiin myös etäisyyttä ihmisten ja erityisesti villien muunlajisten yhteisöjen välille. Tällöin lajienvälisiä suhteita ei tarkasteltaisikaan ihmiskeskeisten konstruktioiden ja käsitysten, kuten oikeudenmukaisuuden ja oikeuksien, sisältä, vaan suhteiden luomisessa hyödynnettäisiin tässäkin tutkielmassa hyödynnettyjä rajallistamisen, suvereniteetin sekä turvallisuuden käsitteitä, joiden avulla voitaisiin luoda uudenlaisia käsityksiä

oikeudenmukaisuudesta, tunnustamisesta, vastuukysymyksistä sekä normeista, sekä yhteisöjen kohdatessa että niiden eläessä toisistaan erillään. (Youatt 2020, 132.) Hukkajoen tapausta poh-tiessa tulikin mieleeni usein ajatus, että raakuilta kysyttäessä keskeisin toivomus saattaisi yk-sinkertaisesti saada olla rauhassa. Raakut eivät ole lähtökohtaisesti riippuvaisia ihmisistä, mutta inhimillisten päämäärien sekä ihmisten luomien kehityskulkujen vuoksi Hukkajoen met-säkoneen telat ja pelastajien kumisaappaat tuskin ovat viimeiset Hukkajokeen uppoavat ihmis-käpälat. Kenen käpälat ja millä tarkoituksella, on yksi Hukkajoen keskustelunkin keskeisistä kysymyksistä.

Tapahtumien nostaman kohun jälkeen raakkujen asema ja tietoisuus niistä on mahdollisesti hieman turvatumpi, mutta työ monilajisen suhteiden tasapainottamiseksi jatkuu ainakin niin kauan, kun luontokatokehitys ja kuudes sukupuuttoaalto saadaan pysäytettyä, ja käännettyä regeneratiiviselle suunnalle. Antroposentrisen ajattelutavan murtamiseen tarvitaan sekä lajienvälisen suhteiden uudelleenmäärittelyä poliittisen termistön kautta, sekä ihmisen erityisyyden uudelleentarkastelua suhteessa muihin lajeihin. Lajienvälisen politiikan keskustelussa pyrki-myksenä ei ole vain suojeleminen tai säilyttäminen, vaan se, että se avaa keskustelun elämästä ja kuolemasta, kollektiivisesta hyvinvoinnista sekä oikeudenmukaisuudesta myös muunlajisille yhteisöille ja yksilöille. (Youatt 2020, 142.) Näen, että tämän työn on oltava osa kansainvälisen suhteiden keskustelua myös jatkossa, sillä siten määrittelemme vahvasti rajoja esimerkiksi luonnonkäytölle sekä ihmisen roolille muunlajisessa yhteisössä sekä kansojen ja valtioiden vä-lisissä suhteissa. Maailman geopoliittisen tilanteen kiristyessä on edelleen huomioitava, että todellinen kriisimme ei ole kansainvälinen, vaan planetaarinen, ja se uhkaa meitä kaikkia; raak-kuja ja muita lajeja, metsiä ja muita elinympäristöjä, sekä kaikkia ihmisiä, unohtamatta luomi-amme ekosysteemejä ja yhteisöjä. Kiitos Hukkajoen raakuille, olemme ehkä hieman lähem-pänä yhteisömme todellisen koon ymmärtämistä. Etsimällä tapoja elää ja muodostaa yhteisöjä monilajisesti niin valtioiden sisällä kuin niiden välillä, on mahdollista laajentaa ymmärrystä elämisestä antroposeenin aikakaudella. Hukkajoen konflikti toimi ehkä ainakin hetkellisesti eräänlaisena herättäjänä luontokatokriisin suhteen, sekä toi suomalaisen ympäristönsuojelun tilan tarkempaan tarkasteluun sekä kriittisen katseen alle mahdollisesti aiempaa laajemmalle kohderyhmälle. Valtiollisten sekä muiden toimijoiden moninaisten intressien ristipaineessa on tarpeen myös jatkossa tarkastella vaihtoehtoisia, myös monitieteisiä tapoja laajentaa ymmär-rystä ekosysteemipohjaisesta, planetaarisesta elämästä, sekä monilajisten yhteisöjen roolista niiden muodostajina. Kenties myös Hukkajoen tapahtumia koskeva jatkotutkimus sekä keskus-telu voi antaa työkaluja tähän tehtävään.

Päätän graduni lempikirjailijani Eeva Kilven runoon teoksesta *Animalia* (1987).

*Kuolevat syöttävät lintuja.
Siksi sanotaan että linnut tietävät kuolemaa.
Eläimet ymmärretään aina väärin.
Ajat ovat sellaiset että olisi sanottava joka hetki
jotain lopullista.
Olla niin lähellä maata
että kuulee mitä se sanoo,
tulla osaksi sen ääntä,
olla sen tahtoa ja tajuntaa,
palata siihen mitä on aina tiennyt.
Se on itsestään selvää
mutta ei yksinkertaista.
Moninaisuuden voi tajuta vain
koko olemuksellaan
eikä sen tajuamisesta enää halua pois.*

(Kilpi 1987, 15)

Lähteet

- Aaltonen, Joonas. 2024. ”Raakkutuhot | Raakkujoen yliajo oli hakkuusuunnitelmassa – Näin Stora Enson toimitusjohtaja kommentoi”. *Helsingin Sanomat*. 10.9.2024. <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000010688244.html>. Luettu 16.10.2024.
- Ahonen, Frida. 2024. ”Raakkutuhot | Metsähallitus: Osa siirretyistä raakuista noussut jaloilleen, kunnostustyöt päättyvät”. *Helsingin Sanomat*. 11.9.2024. <https://www.hs.fi/suomi/art-2000010689913.html>. Luettu 16.10.2024.
- Balibar, Étienne. 2002. *Politics and the Other Scene*. London: Verso.
- Berseth, Valerie, ja Ralph Matthews. 2021. ”How “Wild” Are Hatchery Salmon? Conservation Policy and the Contested Framing of Nature in Canada and the United States”. *Environment and Planning E: Nature and Space* 4(3): 1077–1098.
- Biermann, Christine, ja Becky Mansfield. 2014. ”Biodiversity, Purity, and Death: Conservation Biology as Biopolitics”. *Environment and Planning D: Society and Space* 32(2): 257–73. doi:10.1068/d13047p.
- Błaszczak, Cezary, Eva Bernet Kempers, ja Laura Burgers. 2024. ”Fenced Europe: A More-than-Human Perspective to Border Control. The Case of Białowieża”. *European Law Open* 3(1): 90–110. doi:10.1017/elo.2024.6.
- Blok, Anders. 2013. ”Pragmatic Sociology as Political Ecology: On the Many Worths of Nature(s)”. *European Journal of Social Theory* 16(4): 492–510. doi:10.1177/1368431013479688.
- Boltanski, Luc, ja Laurent Thévenot. 1999. ”The Sociology of Critical Capacity”. *European Journal of Social Theory* 2(3): 359–77. doi:10.1177/136843199002003010.
- Boltanski, Luc, ja Laurent Thévenot. 2006. *On Justification: Economies of Worth*. Princeton University Press. doi:10.2307/j.ctv1zm2tzm.
- Burke, Anthony, Stefanie Fishel, Audra Mitchell, Simon Dalby, ja Daniel J. Levine. 2016. ”Planet Politics: A Manifesto from the End of IR”. *Millennium: Journal of International Studies* 44(3): 499–523. doi:10.1177/0305829816636674.
- Busby, Josh. 2017. ”Planet Politics and International Relations”. *The Duck of Minerva*. <https://www.duckofminerva.com/2017/11/planet-politics-and-international-relations.html>. Luettu 26.9.2024.
- Butler, Judith. 2004. *Undoing Gender*. London New York: Routledge, Taylor & Francis Group. doi:10.4324/9780203499627.
- Celermajer, Danielle, David Schlosberg, Lauren Rickards, Makere Stewart-Harawira, Mathias Thaler, Petra Tschakert, Blanche Verlie, ja Christine Winter. 2022. ”Multispecies justice: theories, challenges, and a research agenda for environmental politics”. *Teoksessa Trajectories in Environmental Politics* 30(1-2): 119-140.
- Collard, Rosemary-Claire, Jessica Dempsey, ja Mollie Holmberg. 2020. ”Extirpation despite Regulation? Environmental Assessment and Caribou”. *Conservation Science and Practice* 2(4): e166. doi:10.1111/csp2.166.

- Crutzen, Paul J. 2002. "Geology of Mankind". *Nature* 415(6867): 23. doi:10.1038/415023a.
- Crutzen, Paul J., ja Christian Schwägerl. 2011. "Living in the Anthropocene: Toward a New Global Ethos". *Yale E360*. https://e360.yale.edu/features/living_in_the_anthropocene_toward_a_new_global_ethos. Luettu 12.10.2024.
- Devine, Jennifer A., ja Jenny A. Baca. 2020. "The Political Forest in the Era of Green Neoliberalism". *Antipode* 52(4): 911–27. doi:10.1111/anti.12624.
- Dillon, Michael, ja Julian Reid. 2009. *The Liberal Way of War: Killing to Make Life Live*. London New York: Routledge.
- Donaldson, Sue, ja Will Kymlicka. 2011. *Zoopolis: a political theory of animal rights*. Oxford ; New York: Oxford University Press.
- Eläinsuojelulaki 247/1996. <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saaduskokoelma/1996/247>. Luettu 1.3.2025.
- Eskonen, Hanna. 2024. "Mönkijän ajuralta löytyi raakun kuoria – metsähallituksen asiantuntija kertoo kymmenistä raakkutuhosta". *Yle Uutiset*. 29.8.2024. <https://yle.fi/a/74-20107942>. Luettu 21.10.2024.
- Evans, Brad, ja Julian Reid. 2014. *Resilient Life: The Art of Living Dangerously*. Polity Press. Cambridge.
- Haila, Yrjö, ja Ville Lähde. 2021. *Luonnon Poliitikka*. Tampere: Osuuskunta Vastapaino.
- Hakala, Harri, ja Jari Välimäki. 2003. *Ympäristön tila ja suojelu Suomessa*. 2nd ed. Helsinki: Gaudeamus : Suomen ympäristökeskus.
- Hallikainen, Ville, Mikko Hyppönen, Leena Pernu, ja Jouni Puoskari. 2010. "Family Forest owners' opinions about forest management in northern Finland". *Silva Fennica* 44(2) 363-384. doi:10.14214/sf.158.
- Haraway, Donna Jeanne. 2008. *When Species Meet*. Minneapolis: University of Minnesota press.
- HE 55/2015. *Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain 48 luvun muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi*.
- Huikuri, Suvi. 2011. "Kiista ilmastosta: Uuden ilmastopimuksen oikeutukset Helsingin Sanomissa ja The Times of Indiassa vuosina 2005-2008." *Sociologia* 48(1) 52-66.
- Huttunen, Suvi, ja Aino Rekola. 2021. "Reilu siirtymä, ekologinen solidaarisuus ja kestävyysmurroksen mahdollisuus". *Alue ja Ympäristö* 50(2) 154-164. doi:10.30663/ay.109042.
- Hyvärinen, Esko, Aino Juslén, Eija Kemppainen, ja Annika Uddström. 2019. *Suomen lajien uhanalaisuus - Punainen kirja 2019*. Helsinki: Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus.
- Ignatius, Suvi, ja Päivi Haapasaari. 2018. "Justification Theory for the Analysis of the Socio-Cultural Value of Fish and Fisheries: The Case of Baltic Salmon". *Marine Policy* 88: 167–173. doi:10.1016/j.marpol.2017.11.007.
- INTERPOL. 2017. "Environmental Security Strategic Plan".

- INTERPOL, ja UNEP. 2016. "Strategic Report: Environment, Peace and Security". Verk-
kosivu. https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/17008/environment_peace_security.pdf?sequence=1&isAllowed=. Luettu 2.10.2024.
- Kangasluoma, Sohvi. 2020. "Drilling for the Future: Gendered Justifications of the Arctic Fossil Fuel Industry". *Polar Record* 56: e38. doi:10.1017/S003224742000042X.
- Kauppinen, Juha. 2024. "Juha Kauppisen kolumni: Hukkajoen raakkujen kohtelu nosti pintaan tukahdutetun vihan koko metsienkäyttöä kohtaan". *Yle Uutiset*. 16.10.2024. <https://yle.fi/a/74-20117725>. Luettu 20.10.2024.
- Kilpi, Eeva. 1987. *Animalia: runoja*. Porvoo: WSOY.
- Kivelä, Mai, ja ym. 2024. "Lakialoite LA 30/2024 vp Lakialoite laiksi metsälain muuttamisesta". https://www.eduskunta.fi/443/FI/vaski/Lakialoite/Sivut/LA_30+2024.aspx. Luettu 20.10.2024.
- Koopmans, Ruud, ja Paul Statham. 1999. "Political Claims Analysis: Integrating Protest Event and Political Discourse Approaches". *Mobilization: An International Quarterly* 4(2): 203–21. doi:10.17813/maiq.4.2.d759337060716756.
- Kröger, Markus, ja Kaisa Raitio. 2017. "Finnish Forest Policy in the Era of Bioeconomy: A Pathway to Sustainability?" *Forest Policy and Economics* 77: 6–15. doi:10.1016/j.forpol.2016.12.003.
- Lafaye, Claudette, ja Laurent Thévenot. 1993. "Une justification écologique?: Conflits dans l'aménagement de la nature". *Revue française de sociologie* 34(4): 495–524. doi:<https://doi.org/10.2307/3321928>.
- Laine, Jaana. 2019. "Metsä talouden ja arvojen risteyksessä". Teoksessa *Vaurastumisen vuodet: suomen taloushistoria teollistumisen jälkeen*, toim. Susanna Fellman, Matti Hanikainen, Jaana Laine ja Jari Ojala. Helsinki: Gaudeamus, 131–149.
- Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 621/1999. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990621#L6P24>. Luettu 20.11.2024.
- Latour, Bruno. 1998. "To Modernize or to Ecologize? That's the Question". Teoksessa *Remaking Reality: Nature at the Millenium*, toim. Bruce Braun ja Noel Castree. London: Routledge, 221–242.
- Lonkila, Markku, Eeva Luhtakallio, Tuomas Ylä-Anttila, Pertti Jokivuori, ja Alexander Semenov. 2021. "Oikeuttamisverkostot: miten analysoida julkisissa keskusteluissa esitettyjen oikeutusten keskinäisiä suhteita". *Sociologia* 2021(3): 269–284.
- Luhtakallio, Eeva. 2012. *Practicing Democracy*. London: Palgrave Macmillan UK. doi:10.1057/9780230363519.
- Luhtakallio, Eeva, ja Tuomas Ylä-Anttila. 2011. "Julkisen oikeuttamisen analyysi sosiologisenä tutkimusmenetelmänä". *Sociologia* 2011(1): 34–51.
- Luhtakallio, Eeva, ja Tuomas Ylä-Anttila. 2023. "Justifications analysis". Teoksessa *Handbook of Economics and Sociology of Conventions*, toim. Rainer Diaz-Bone ja Guillemette de Larquier. Heidelberg, Germany: Springer-Verlag Berlin Heidelberg, 1–20. doi:10.1007/978-3-030-52130-1.

- Luonnonsuojelulaki 9/2023. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2023/20230009>. Luettu 22.11.2024.
- Maa- ja metsätalousministeriö. 2024. ”Metsäteollisuus”. Verkkosivu. <https://mmm.fi/met-sat/puun-kaytto/metsateollisuus-suomessa>. Luettu 19.10.2024.
- Marttila, Tatu, ja Jani Lukkarinen. 2022. *Ekologinen siirtymä luonnon monimuotoisuuspolitiikassa, Biodiversiteettiareenan 2021 tulokset*. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163743/YM_2022_1.pdf?sequence=1. Luettu 20.3.2025.
- Meijer, Eva. 2016. ”Interspecies Democracies”. Teoksessa *Animal Ethics in the Age of Humans, The International Library of Environmental, Agricultural and Food Ethics*, toim. Bernice Bovenkerk ja Jozef Keulartz. Springer International Publishing, 53–72. doi:10.1007/978-3-319-44206-8_4.
- Moore, Jason W. 2014. ”The End of Cheap Nature. Or How I Learned to Stop Worrying about “The” Environment and Love the Crisis of Capitalism” Teoksessa *Structures of the World Political Economy and the Future of Global Conflict and Cooperation*, toim. Christian Suter ja Christopher Chase-Dunn. LIT Verlag, 285-314.
- Mutttilainen, Hanna, Ville Hallikainen, Jari Miina, Juha Vornanen, ja Henri Vanhanen. 2023. ”Forest Owners’ Perspectives Concerning Non-Timber Forest Products, Everyman’s Rights, and Organic Certification of Forests in Eastern Finland”. *Small-scale Forestry* 22(1): 69–101. doi:10.1007/s11842-022-09528-6.
- Niinistö, Tuomas, Aarre Peltola, Minna Rätty, Tiina Sauvula-Seppälä, Jukka Torvelainen, Esa Uotila, ja Eeva Vaahtera. 2023. *Metsätilastollinen vuosikirja 2022*. Helsinki: Luonnonvarakeskus (Luke).
- Nygren, Nina V. 2013. ”Liito-oravan suojelun poliittinen prosessi ja suunnitteluvara Tampereen kaupunkiseudulla”. Tampere University Press.
- Ohisalo, Maria. 2024. ”Parlamentin kysymys | Suojavyöhykkeiden asettaminen virtavesistöjen varsille EU:ssa | E-001571/2024 | Euroopan parlamentti”. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-10-2024-001571_FI.html. Luettu 18.11.2024.
- Oulasvirta, Panu. 2020. *Jokihelmisimpukan nykytila ja lajin suojelemiseksi tarvittavat toimet Suomessa*. Helsinki, Finland
- Oulasvirta, Panu. 2021. *Rakkaudesta lajiin - Jokihelmisimpukka eli raakku*. Metsähallitus.
- Metsälaki 1093/1996. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961093>. Luettu 23.2.2025.
- Paulomäki, Hanna, Marianne Aulake, Irina Herzon, Jukka Jokimäki, Kirsi Pauliina Kallio, Ilona Laine, Tiina M. Nieminen, ym. 2023. *Luonnon monet arvot ja niiden määrittäminen – Hallitustenvälisen luontopaneelin (IPBES) raportin mukautus Suomen kansallisiin olosuhteisiin*. Suomen Luontopaneelin julkaisuja 1/2023.
- Peluso, Nancy Lee, ja Peter Vandergeest. 2001. ”Genealogies of the Political Forest and Customary Rights in Indonesia, Malaysia, and Thailand”. *The Journal of Asian Studies* 60(3): 761–812. doi:10.2307/2700109.
- Peluso, Nancy Lee, ja Peter Vandergeest. 2020. ”Writing Political Forests”. *Antipode* 52(4): 1083–1103. doi:10.1111/anti.12636.

- Pereira, Joana Castro, ja Judith Renner. 2023. "Animals in International Relations: A Research Agenda". *International Relations* 37(3): 389–97. doi:10.1177/00471178231191294.
- Poliisi. 2024. "Ympäristö- ja eläinrikokset". <https://poliisi.fi/ymparisto-ja-elainrikokset>. Luettu 2.10.2024.
- Rikoslaki 39/1889. <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saaduskokoelma/1889/39-001>. Luettu 8.3.2025.
- Ruonakoski, Eetu. 2024a. "Biologi todisti, kun metsäkone jyräsi uhanalaisten simpukoiden yli: "Kuljettaja totesi, että voisit ottaa rintaliivit pois"". *Yle Uutiset*. 21.8.2024. <https://yle.fi/a/74-20106446>. 20.10.2024. Luettu 21.10.2024.
- Ruonakoski, Eetu. 2024b. "Poliisi sai rikosilmoituksen Kainuun toisesta raakkuvahingosta: aletaan tutkia luonnonsuojelulain rikkomisena". *Yle Uutiset*. 25.9.2024. <https://yle.fi/a/74-20113846>. Luettu 13.10.2024.
- Sahramäki, Iina. 2022. *Regulating Green Crimes : Characteristics and Framings of Environmental Crime Prevention in Finland*. Joensuu: Punamusta Oy - Yliopistopaino.
- Sahramäki, Iina, Lars Korsel, ja Terhi Kankaanranta. 2015. "Prevention of Environmental Crime through Enforcement—Finland and Sweden Compared". *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention* 16(1): 41–59.
- Salonen, Hilma. 2018. "Public Justification Analysis of Russian Renewable Energy Strategies". *Polar Geography* 41(2): 75–86. doi:10.1080/1088937X.2018.1457730.
- Scott, Nicholas. 2020. "A Political Theory of Interspecies Mobility Justice". *Mobilities* 15(6): 880–95. doi:10.1080/17450101.2020.1819728.
- Similä, Jukka. 2024. "Hukkajoen raakut ja oikeudellinen vastuu". *From Lapland with Law*. Blogikirjoitus 30.8.2024. <https://fromlaplandwithlaw.blogspot.com/2024/08/hukkajoen-raakut-ja-oikeudellinen-vastuu.html>. Luettu 11.10.2024.
- Srinivasan, Krithika. 2014. "Caring for the Collective: Biopower and Agential Subjectification in Wildlife Conservation". *Environment and Planning D: Society and Space* 32(3): 501–17. doi:10.1068/d13101p.
- Srinivasan, Krithika, ja Rajesh Kasturirangan. 2016. "Political Ecology, Development, and Human Exceptionalism". *Geoforum* 75: 125–28. doi:10.1016/j.geoforum.2016.07.011.
- Stanescu, James. 2012. "Species Trouble: Judith Butler, Mourning, and the Precarious Lives of Animals". *Hypatia* 27(3): 567–82. doi:10.1111/j.1527-2001.2012.01280.x.
- Stora Enso. 2024a. "Stora Enson tilinpäätöstiedote 2023: Keskitymme kannattavuuden parantamiseen, kilpailukykyyn ja rahavirtaan". 1.2.2024. <https://www.storaenso.com/fi-fi/newsroom/regulatory-and-investor-releases/2024/2/stora-enson-tilinpaatostiedote-2023-keskitymme-kannattavuuden-parantamiseen-kilpailukykyyn-ja-rahavirtaan>. Luettu 27.11.2024.
- Stora Enso. 2024b. "Shareholders and Ownership Changes - Investors | Stora Enso". <https://www.storaenso.com/en/investors/shares-and-shareholders/shareholders-and-ownership-changes>. Luettu 16.3.2025.
- Suomen kansallinen ympäristörikosseurantaryhmä. 2024. "Ympäristörikoskatsaus 2024". <https://poliisi.fi/documents/25235045/28576016/Ymparistorikoskatsaus-2024-FI->

saavutettava.pdf/b588c8ad-43a8-17a8-ef25-906f76bb0428/Ympäristörikoskatsaus-2024-FI-saavutettava.pdf?t=1726486242445. Luettu 19.10.2024.

Takala, Tuomo, Teppo Hujala, Minna Tanskanen, Ari Lehtinen, Jukka Tikkanen, ja Anne Top-pinen. 2022. ”Discursive Barriers to Voluntary Biodiversity Conservation: The Case of Finnish Forest Owners”. *Forest Policy and Economics* 136: 102681. doi:10.1016/j.for-pol.2021.102681.

Thévenot, Laurent, Michael Moody, ja Claudette Lafaye. 2000. ”Forms of valuing nature: argu-ments and modes of justification in French and American environmental disputes”. Teoksessa *Rethinking Comparative Cultural Sociology*, toim. Michèle Lamont ja Lau-rent Thévenot. Cambridge University Press, 229–72. doi:10.1017/CBO9780511628108.009.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2023. *Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsittelyminen Suomessa: Tutkimuseettisen neuvottelukunnan HTK-ohje 2023*. Hel-sinki. https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf. Luettu 12.10.2024.

Valkonen, Jarno. 2003. *Lapin Luontopolitiikka*. Tampere: Tampere University Press.

Valtioneuvosto. 2023. ”Vahva ja välittävä Suomi : Pääministeri Petteri Orpon hallituksen oh-jelma 20.6.2023”. [https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/han-dle/10024/165042/Paaministeri-Petteri-Orpon-hallituksen-ohjelma-20062023.pdf?se-quence=1&isAllowed=y](https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165042/Paaministeri-Petteri-Orpon-hallituksen-ohjelma-20062023.pdf?sequence=1&isAllowed=y). Luettu 27.11.2024.

Vesilaki 587/2011”. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110587>. Luettu 23.2.2025.

Vilkkä, Leena. 1995. *The varieties of intrinsic value in nature : a naturistic approach to environmental philosophy*. University of Helsinki.

Vuorisalo, Timo. 2002. *Ympäristöekologia: ympäristönsuojelun ekologiset perusteet ja alku-peräisen luonnon suojelu*. 5. uud. p. Turku: Turun yliopisto.

WWF. 2024. Living Planet Report 2024 – A System in Peril. Gland, Switzerland. [https://liv-ingplanet.panda.org/en-US/](https://livingplanet.panda.org/en-US/). Luettu 14.11.2024.

Ylä-Anttila, Tuomas. 2016. ”Moral justifications in the media debate on globalization in Fin-land, 1995–2014”. *Communications* 41(4). doi:10.1515/commun-2016-0022.

Ylä-Anttila, Tuomas, ja Anna Kukkonen. 2014. ”How Arguments Are Justified in the Media Debate on Climate Change in the USA and France”. *International Journal of Innova-tion and Sustainable Development* 8(4): 394–408. doi:10.1504/IJISD.2014.066658.

Ylä-Anttila, Tuomas, ja Eeva Luhtakallio. 2016. ”Justifications Analysis: Understanding Moral Evaluations in Public Debates”. *Sociological Research Online* 21(4): 1–15. doi:10.5153/sro.4099.

Ympäristöministeriö. 2021. *Jokihelmisimpukan eli raakun suojelun strategia ja toimenpide-suunnitelma 2020–2030*. Helsinki: Ympäristöministeriö. https://julkaisut.valtioneu-vosto.fi/bitstream/handle/10024/162681/YM_2021_04.pdf?sequence=1&isAllo-wed=y. Luettu 20.9.2024.

Ympäristöministeriö. 2025. *Tiedote: Ilmastobarometri ja Luontobarometri 2025 : ”Tietoisuus luontokadon etenemisestä lisääntynyt, ilmastoratkaisut nähdään Suomelle*

mahdollisuutena”. Verkkosivu. <https://ym.fi/-/tietoisuus-luontokadon-etenemisesta-lisaantynyt-ilmastoratkaisut-nahdaan-suomelle-mahdollisuutena>. Luettu 20.3.2025.

Ympäristöministeriö. 2024. ”Ympäristörिकosten torjunta”. Verkkosivu. <https://ym.fi/ymparistorikosten-torjunta>. Luettu 2.10.2024.

Youatt, Rafi. 2008. ”Counting Species: Biopower and the Global Biodiversity Census”. *Environmental Values* 17(3): 393–417. doi:10.3197/096327108X343149.

Youatt, Rafi. 2020. *Interspecies politics: Nature, Borders and States* Ann Arbor: University of Michigan Press.

Youatt, Rafi. 2023. ”Interspecies Politics and the Global Rat: Ecology, Extermination, Experiment”. *Review of International Studies* 49(2): 241–57. doi:10.1017/S0260210522000201.

Liitteet

Aineistolähteet julkaisukohteen perusteella järjesteltynä:

Maaseudun tulevaisuus:

Essayah, Sari. 2024. ”Jos suojele ei ole vapaaehtoista, siitä pitää maksaa käypä korvaus maanomistajalle”. *Maaseudun Tulevaisuus*. 23.9.2024. <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/metsa/ad50474f-7ba9-4d80-af4f-cce2210753ca>. Luettu 22.2.2025. Koodi: MT_1

Jouslehto, Mia. 2024. ”Raakkutapaus ei saa pilata metsänhoidon suurta kuvaa”. *Maaseudun Tulevaisuus*. 27.8.2024. <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/metsa/9205a5db-1b2f-49a3-b07a-92d559253ebf>. Luettu 22.2.2025. Koodi: MT_2

Jylhänlehto, Suvi. 2024. ”Pahinta on piittaamattomuus – raakkujoen pohjamudista paljastui myös synkkä, perinteinen valta-asetelma”. *Maaseudun Tulevaisuus*. 26.8.2024. <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/metsa/08a7bb13-f155-45c7-9d45-47734236af49>. Luettu 17.10.2024. Koodi: MT_3

Kalmari, Anne, ja Vesa Kallio. 2024. ”Lukijalta: Kokoomusministeri Mykkäsen lopetettava metsien sosialisointi”. *Maaseudun Tulevaisuus*. 26.8.2024. <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/metsa/86cc1a28-5ffe-4f8b-a960-b42caa955e6a>. Luettu 22.2.2025. Koodi: MT_4

Kempainen, Jouni. 2024. ”Kun kohu on päällä, Mykkänen iskee – rytäkässä metsänomistajat sysättiin tyyliin syrjään”. *Maaseudun Tulevaisuus*. 12.9.2024. <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/paakirjoitus/e60c9b8e-f9a6-4656-aaa3-30e82d3a5ad9>. Luettu 17.10.2024. Koodi: MT_5

Kempainen, Jouni. 2024. ”Stora Enso petti myös metsänomistajat – nyt muut käyvät keskustelua heidän omaisuudestaan”. *Maaseudun Tulevaisuus*. 28.8.2024. <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/metsa/665621f9-3d4d-4c82-9f16-9ace32841ae0>. Luettu 20.2.2025. Koodi: MT_6

- Kokkola, Suvi. 2024. ”Metsänomistajista on tullut pohjasakkaa – edes murhaajaa ei julisteta syylliseksi kaikkiin muihin rikoksiin”. *Maaseudun Tulevaisuus*. 8.10.2024. <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/metsa/564ab01a-d98b-427c-a79d-20571b5bab48>. Luettu 22.2.2025. Koodi: MT_7
- Lensu, Hanna. 2024a. ”Kuka tahansa voi joutua some-myrskyn silmään – myös metsänomistaja”. *Maaseudun Tulevaisuus*. 8.10.2024. <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/paakirjoitus/c1bb8351-9190-46ea-b6a7-2b3c1143bbd6>. Luettu 18.10.2024. Koodi: MT_8
- Lensu, Hanna. 2024b. ”Käsittämättömän raakusotkun jälkipyykkiä kipataan täysin väärään osoitteeseen”. *Maaseudun Tulevaisuus*. 13.9.2024. <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/paakirjoitus/d612f07c-5bbc-4c98-8d1b-e2146ddacb67>. Luettu 17.10.2024. Koodi: MT_9
- Mikkonen, Krista. 2024. ”Metsälobbyn kauniit sanat eivät enää vakuuta – lainsäädäntöä on tiukennettava luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi”. *Maaseudun Tulevaisuus*. 4.9.2024. <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/metsa/0afeea59-6b7f-4bab-96e9-8b6d04e5bdf4>. Luettu 16.10.2024. Koodi: MT_10
- MT Toimitus. 2024a. ”Luottamus metsäyhtiöihin sai kolauksen Hukkajoella”. *Maaseudun Tulevaisuus*. 2.10.2024. <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/paakirjoitus/4f51b4c6-61f7-4239-bd7b-f402a6cb874a>. Luettu 17.10.2024. Koodi: MT_11
- MT Toimitus. 2024b. ”Metsän suojelu pitää tehdä lain mukaan.” *Maaseudun Tulevaisuus*. 23.9.2024. <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/paakirjoitus/bdbfa9d2-322e-40a1-ba4a-1de873457bad>. Luettu 19.2.2025. Koodi: MT_12
- MT Toimitus. 2024c. ”Metsää suojellaan, kun korvaus on kunnossa – viranomaisten ylläpitämä epäluottamuksen kulttuuri on omiaan nakertamaan suojeluhaluja”. *Maaseudun Tulevaisuus*. 6.9.2024. <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/metsa/67b84c9d-672a-4641-9ce6-816163701a1a>. Luettu 15.10.2024. Koodi: MT_13
- Mykkänen, Kai. 2024. ”Valtio ei maksa korvauksia kaikesta suojelusta”. *Maaseudun Tulevaisuus*. 18.9.2024. <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/mielipide/40630cf9-0533-498d-9543-eb9b2fbe4598>. Luettu 17.10.2024. Koodi: MT_14
- Niemi, Karoliina. 2024. ”Kissa vielä kerran pöydälle – Metsäteollisuus sitoutuu 50 metrin suojavyöhykkeeseen raakkuesiintymien lähellä”. *Maaseudun Tulevaisuus*. 16.9.2024. <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/mielipide/ee2e20fa-1cfa-4517-9f89-4add2c100794>. Luettu 13.10.2024. Koodi: MT_15
- Reku, Juhani. 2024. ”Raakkutuho selvitettävä perin pohjin – metsätaloudessa ei yksinkertaisesti ole varaa tapahtuneen kaltaisiin vahinkoihin”. *Maaseudun Tulevaisuus*. 23.8.2024. <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/metsa/958a3c82-2506-401e-9dae-d6976f225f0e>. Luettu 17.10.2024. Koodi: MT_16
- Suojanen, Sami. 2024. ”Kolme kertaa anteeksi – Stora Enso on ottanut opikseen hankalien asioiden käsittelyssä”. *Maaseudun Tulevaisuus*. 27.8.2024. <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/metsa/9d094cd8-1483-408d-9edd-42bfbfc67c80>. Luettu 20.10.2024. Koodi: MT_17

Särkiö, Pekka. 2024. ”Muistan ajan, jolloin tuhannen raakun tappaminen saattoi hyvällä onnella johtaa yhden helmen löytämiseen”. *Maaseudun Tulevaisuus*. 8.9.2024. <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/mielipide/4f85cb5c-f3a6-432d-9c1e-05aaade8721a>. Luettu 17.10.2024. Koodi: MT_18

Vanhala, Petri. 2024. ”Työmarkkinasyksy ei koske kaikkia – paperiliittolaisilla on työehdot sovittu, mutta tehtailla huolettaa, riittääkö puu”. *Maaseudun Tulevaisuus*. 17.9.2024. <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/metsa/a8738a49-89f7-4bec-bb0b-37cca567abb5>. Luettu 17.10.2024. Koodi: MT_19

Helsingin Sanomat:

Aaltonen, Joonas. 2024. ”Vihreiden Virralta kovasanaista kritiikkiä Mykkäselle”. *Helsingin Sanomat*. 10.9.2024. <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000010688817.html>. Luettu 22.2.2025. Koodi: HS_1

Hietalahti, Kaisa. 2024. ”Suomussalmelaiset ihmettelevät raakkuvirran tuhoa”. *Helsingin Sanomat*. 26.8.2024. <https://www.hs.fi/suomi/art-2000010652589.html>. Luettu 20.2.2025. Koodi: HS_2

Hulkkinen, Janne I. 2024. ”Metsäsektori on taantunut ympäristötoimissaan”. *Helsingin Sanomat*. 25.8.2024. <https://www.hs.fi/mielipide/art-2000010651818.html>. Luettu 20.2.2025. Koodi: HS_3

Huuskonen, Matti. 2024. ”Biologin mielestä raakkujen sijainnin salaaminen on perusteltua: ”Ihmiset ovat osoittaneet olevansa tässä mielessä ihan sairaita”. *Helsingin Sanomat*. 29.8.2024. <https://www.hs.fi/suomi/art-2000010663691.html>. Luettu 19.2.2025. Koodi: HS_4

Idman, Hannu. 2024. ”Lukijan mielipide | On hyvä, että raakuista uutisoitiin näytävästi”. *Helsingin Sanomat*. 18.9.2024. <https://www.hs.fi/mielipide/art-2000010670366.html>. Luettu 16.10.2024. Koodi: HS_5

Ihaksi, Taina. 2024. ”Lukijan mielipide | Metsätalouden löyhä sääntely tulee yhteiskunnalle kalliiksi”. *Helsingin Sanomat*. 22.9.2024. <https://www.hs.fi/mielipide/art-2000010665594.html>. Luettu 16.10.2024. Koodi: HS_6

Junkkari, Marko. 2024. ”Suomussalmen simpukkatuho | Edelleen pidän Hukkajoen tapahtumia poikkeuksellisina, sanoo Metsäteollisuuden Lehtomäki”. *Helsingin Sanomat*. 9.9.2024. <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000010685702.html>. Luettu 22.2.2025. Koodi: HS_7

Keski-Heikkilä, Anni. 2024. ”Perussuomalaisen Mäkelä: Raakuista on uutisoitu liikaa”. *Helsingin Sanomat*. 25.8.2024. <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000010652922.html>. Luettu 20.9.2024. Koodi: HS_8

Lehti, Anu-Elina. 2024. ”Markkina-analyysi | Stora Ensosta voi tuomion myötä tulla sijoittajille no go -yritys”. *Helsingin Sanomat*. 12.9.2024. <https://www.hs.fi/visio/art-2000010684691.html>. Luettu 22.2.2025. Koodi: HS_9

Luukkonen. 2024. ”Lukijan mielipide | Vesistönsuojelu ei saa jäädä vapaaehtoisuuden varaan”. *Helsingin Sanomat*. 5.9.2024. <https://www.hs.fi/mielipide/art-2000010674578.html>. Luettu 16.10.2024. Koodi: HS_10

Lyly, Olavi. 2024. ”Lukijan mielipide | Metsänomistajalla on moraalinen vastuu hakkuista”. *Helsingin Sanomat*. 29.8.2024. <https://www.hs.fi/mielipide/art-2000010657461.html>. Luettu 16.10.2024. Koodi: HS_11

Metsänhoitaja. 2024. ”Lukijan mielipide | Metsänhakkuissa luontoarvot ovat valitettavasti usein toissijaisia”. *Helsingin Sanomat*. 22.8.2024. <https://www.hs.fi/mielipide/art-2000010646924.html>. Luettu 25.10.2024. Koodi: HS_12

Niinivuo, Samuli. 2024. ”Ympäristö | Toukan elämää muistuttava talousjärjestelmä ei toimi – Siksi talouskasvun resepti on vaihdettava uuteen, sanoo asiantuntija”. *Helsingin Sanomat*. 15.9.2024. <https://www.hs.fi/talous/art-2000010694924.html>. Luettu 16.10.2024. Koodi: HS_13

Pelli, Petja. 2024a. ”HS Hukkajoella | Mitä uhreille kuuluu? Raakkutuhopaikan löydöt karmaisevat”. *Helsingin Sanomat*. 27.9.2024. <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000010707076.html>. Luettu 19.2.2025. Koodi: HS_14

Pelli, Petja. 2024b. ”HS Suomussalmella | ”Aika paljon on syytetty työläistä, vähemmän johtajia” – Raakkutuhon kotikunnassa moni vaikuttaa tietävän enemmän kuin haluaa kertoa”. *Helsingin Sanomat*. 23.9.2024. <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000010685678.html>. Luettu 20.2.2025. Koodi: HS_15

Pelli, Petja. 2024c. ”Kommentti | Simpukoiden joukkotuho on Suomen pahimpia ympäristötuhoja, ja Stora Enso on siitä moraalisesti vastuussa”. *Helsingin Sanomat*. 22.8.2024. <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000010647124.html>. Luettu 16.10.2024. Koodi: HS_16

Rytky, Mika. 2024. ”Lukijan mielipide | Metsäalan ammattilaiset, ei näin”. *Helsingin Sanomat*. 25.8.2024. <https://www.hs.fi/mielipide/art-2000010650611.html>. Luettu 16.10.2024. Koodi: HS_17

Yle:

Hintsala, Juha, ja Henna Korkala. 2024. ”Video raakkujokea ylittävästä metsäkoneesta oli kuin ”savuava ase”, mutta seuraukset yllättivät kuvaajan”. *Yle Uutiset*. 11.9.2024. <https://yle.fi/a/74-20110366>. Luettu 17.10.2024. Koodi: YLE_1

Kauppinen, Juha. 2024. ”Juha Kauppisen kolumni: Hukkajoen raakkujen kohtelu nosti pintaan tukahdutetun vihan koko metsienkäyttöä kohtaan”. *Yle Uutiset*. 16.10.2024. <https://yle.fi/a/74-20117725>. Luettu 17.11.2024. Koodi: YLE_2

Kiviranta, Vappu. 2024. ”Palkitun raakkuromaanin kirjoittanut Anni Kytömäki Suomussalmen tuhoista: ”Kuvittelin meidän jo päässeen ihmiskuntana eteenpäin””. *Yle Uutiset*. 24.8.2024. <https://yle.fi/a/74-20106828>. Luettu 17. lokakuuta 2024. Koodi: YLE_3

Korkala, Henna, ja Ensio Karjalainen. 2024. ”Metsäalan suu lokahti auki raakkutuhosta, kuvailee asiantuntija – metsäkoneyrittäjä pitää korjuuohjeita riittävinä”. *Yle Uutiset*. 30.8.2024. <https://yle.fi/a/74-20108082>. Luettu 20.2.2025. Koodi: YLE_4

IltaSanomat:

Immonen, Joonas. 2024. ”Kommentti: Stora Enson hakkuutyömaan tapahtumat olivat täydellinen katastrofi, josta jää yhtiölle pysyvä varjo”. *Ilta-Sanomat*. 24.8.2024. <https://www.is.fi/taloussanomat/art-2000010651327.html>. Luettu 22.2.2025. Koodi: IS_1

IS. 2024. ”Pääkirjoitus: Raakkutuholla voi olla ikäviä seurauksia Stora Ensolle sekä kotimaassa että ulkomailla – tästä on kyse”. *Ilta-Sanomat*. 25.8.2024. <https://www.is.fi/paakirjoitus/art-2000010653217.html>. Luettu 22. helmikuuta 2025. Koodi: IS_2

Kankaanrinta, Saara. 2024. ”Saara Kankaanrintan kolumni: Raakku ja rikos”. *Ilta-Sanomat*. 26.8.2024. <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000010653588.html>. Luettu 17. lokakuuta 2024. Koodi: IS_3

IltaLehti:

Kauppinen, Perttu. 2024. ”Pääkirjoitus: Stora Enson raakkukatastrofi osoittaa, miten onnttoja yritysten ”arvot” usein ovat”. *IltaLehti*. 23.8.2024. <https://www.iltalehti.fi/paakirjoitus/a/49e18ed5-2d3e-4e83-b2da-d19520b5f79e>. Luettu 17.10.2024. Koodi: IL_1

Kainuun Sanomat:

Heikkinen, Anni, ja Anni Manninen. 2024. ”Lukijan mielipide: Päättäjilläkin syytä raakkua”. *Kainuun Sanomat*. 27.9.2024. <https://www.kainuunsanomat.fi/artikkeli/lukijan-mielipide-paattajillakin-syyta-raakkua>. Luettu 17.10.2024. Koodi: KS_1

Kainuun Sanomat. 2024a. ”Pääkirjoitus: Luonnonsuojelu on välttämätöntä itsekkyyttä”. *Kainuun Sanomat*. 12.10.2024. <https://www.kainuunsanomat.fi/artikkeli/paakirjoitus-luonnonsuojelu-on-valttamatonta-itsekkyytta>. Luettu 17.10.2024. Koodi: KS_2

Kainuun Sanomat. 2024. ”Pääkirjoitus: Raakkukanta ei kestä toista Hukkajoen kaltaista iskuja”. *Kainuun Sanomat*. 21.8.2024. <https://www.kainuunsanomat.fi/artikkeli/paakirjoitus-raakkukanta-ei-kesta-toista-hukkajoen-kaltaista-iskua>. Luettu 17.10.2024. Koodi: KS_3

Kainuun Sanomat. 2024b. ”Pääkirjoitus: Raakkutuhon syyt tarpeen tutkia pohjamutia myöten.”. *Kainuun Sanomat*. 18.9.2024. <https://www.kainuunsanomat.fi/artikkeli/paakirjoitus-raakkutuhon-syyt-tarpeen-tutkia-pohjamutia-myoten>. Luettu 19.10.2024. Koodi: KS_4

Keränen, Silja. 2024. ”Lukijan mielipide: Metsäalalla on nyt näytön paikka”. *Kainuun Sanomat*. 29.8.2024. <https://www.kainuunsanomat.fi/artikkeli/lukijan-mielipide-metsaalalla-on-nyt-nayton-paikka>. Luettu 17.10.2024. Koodi: KS_5

Keränen, Silja, Miia Rönkkö, ja Pertti Raninen. 2024. ”Lukijan mielipide: Raakutaanpa vielä vähän”. *Kainuun Sanomat*. 25.9.2024. <https://www.kainuunsanomat.fi/artikkeli/lukijan-mielipide-raakutaanpa-viela-vahan>. Luettu 17.10.2024. Koodi: KS_6

Mattila, Riina. 2024. ”Lukijan mielipide: Raakut ja empatian rajat – miksi välitämme vain tiettyistä lajeista?” *Kainuun Sanomat*. 7.9.2024.

<https://www.kainuunsanomat.fi/artikkeli/lukijan-mielipide-raakut-ja-empatian-rajat-miksi-valitamme-vain-tietyista-lajeista>. Luettu 17.10.2024. Koodi: KS_7

Polvinen, Mikko. 2024. ”Eduskunnasta: Raakut ja raakkujat”. *Kainuun Sanomat*. 20.9.2024. <https://www.kainuunsanomat.fi/artikkeli/eduskunnasta-raakut-ja-raakkujat>. Luettu 17.10.2024. Koodi: KS_8

Pylväs, Juha. 2024. ”Lukijan mielipide: Maanomistajat unohdetaan jälleen raakkukeskustelussakin”. *Kainuun Sanomat*. 4.9.2024. <https://www.kainuunsanomat.fi/artikkeli/lukijan-mielipide-maanomistajat-unohdetaan-jalleen-raakkukeskustelussakin>. Luettu 17.10.2024. Koodi: KS_9

Väisänen, Marjukka. 2024. ”Kajaanilaissyntyinen ohjaaja Virpi Suutari tekee dokumenttia Hukkajoen tuhosta: ”Raakut ovat aikakautemme marttyyreja””. *Kainuun Sanomat*. 11.10.2024. <https://www.kainuunsanomat.fi/artikkeli/kajaanilaissyntyinen-ohjaaja-virpi-suutari-tekee-dokumenttia-hukkajoen-tuhosta-raakut-ovat-aikakau>. Luettu 17.10.2024. Koodi: KS_10

Kurvinen, Jatta. 2024. ”Kolumni: Raakkukohusta voi seurata paljon hyvää”. *Kainuun Sanomat*. 17.9.2024. <https://www.kainuunsanomat.fi/artikkeli/kolumni-raakkukohusta-voi-seurata-paljon-hyvaa>. Luettu 19.10.2024. Koodi: KS_11

Ylä-Kainuu:

Manner, Leena. 2024. ”Mielipide: Luonnontuhosta Luonnon vaalimiseen”. *Ylä-Kainuu*. 27.8.2024. Koodi: YK_1

Ylä-Kainuu. 2024. ”Pääkirjoitus: Raakkuvahinko pitää selvittää perusteellisesti”. *Ylä-Kainuu*. 27.8.2024. Koodi: YK_2